

Konstitutionsutskottets betänkande 2023/24:KU5

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Sammanfattning

Enligt 7 kap. 8 § riksdagsordningen ska konstitutionsutskottet följa tillämpningen i riksdagen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. I detta betänkande redovisar utskottet resultatet av uppföljningen för 2022.

Under 2022 subsidiaritetsprövade riksdagen 119 förslag och lämnade 14 motiverade yttranden till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft och fram t.o.m. 2022 har riksdagen haft invändningar mot knappt 8 procent av alla förslag som översänts för subsidiaritetsprövning.

När det gäller kommissionens motiveringar av subsidiaritetsprincipen kan en klar förbättring skönjas jämfört med motiveringarna i de förslag som subsidiaritetsprövades under 2010. Liksom tidigare efterfrågar några av utskotten tidig, pålitlig och detaljerad information från kommissionen om planeringen av nya initiativ och om när åttaveckorsfristen kommer att inledas, vilket skulle förbättra utskottens möjlighet att planera arbetet med subsidiaritetsärenden. Konstitutionsutskottet instämmer i denna synpunkt.

Utskottet framhåller vidare vikten av att samtliga förslag som översänds till de nationella parlamenten för subsidiaritetsprövning åtföljs av information om att förfarandet enligt protokollet om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna har inletts. I ett fall under 2022 subsidiaritetsprövade utskottet ett förslag trots att det inte fanns någon sådan information. Det gäller ett förslag till förordning om val till Europaparlamentet som Europaparlamentet tagit initiativ till.

Enligt utskottets genomgång anförde kommissionen i 13 av de utkast till lagstiftningsakter som subsidiaritetsprövades under 2022 att det är lämpligt att göra ett undantag från tidsfristen om åtta veckor enligt artikel 4 i protokollet om de nationella parlamentens roll i EU. En följd av att det brådskande förfarandet tillämpas kan bli att de nationella parlamenten kommer fram till

att ett förslag strider mot subsidiaritetsprincipen först efter att ett lagförslag antas eller trätt i kraft. Utskottet anser därför att det är angeläget att det brådskende förfarandet används med återhållsamhet.

Utskottet gör även några avslutande reflektioner om subsidiaritetsmekanismen och framhåller att de nationella parlamentens subsidiaritetskontroll är ett viktigt demokratiskt instrument inom ramen för EU:s beslutsfattande.

Innehållsförteckning

Utskottets anmälan.....	5
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Bakgrund	7
Inriktningen på uppföljningen.....	7
Subsidiaritetskontrollen enligt Lissabonfördraget.....	8
Subsidiaritetsprövningen i riksdagen	12
Konstitutionsutskottets tidigare uttalanden om subsidiaritetsprövningen	13
Den parlamentariska EU-kommittén.....	17
Utskottets överväganden.....	19
Iakttagelser i konstitutionsutskottets promemoria	19
Ärendenas formella hantering m.m.	19
Samlat utfall av genomförda subsidiaritetsprövningar.....	36
Kommissionens motiveringar av subsidiaritetsprincipen.....	85
Undantag från tidsfristen på åtta veckor enligt artikel 4 i protokoll nr 1	88
Yttranden från andra utskott	92
Utskottets ställningstagande	96
<i>Bilaga 1</i>	
Skatteutskottets yttrande 2023/24:SkU3y	101
<i>Bilaga 2</i>	
Justitieutskottets yttrande 2023/24:JuU1y	107
<i>Bilaga 3</i>	
Utbildningsutskottets yttrande 2023/24:UbU2y	113
<i>Bilaga 4</i>	
Trafikutskottets yttrande 2023/24:TU2y.....	119
<i>Bilaga 5</i>	
Miljö- och jordbruksutskottets yttrande 2023/24:MJU2y.....	127
<i>Bilaga 6</i>	
Avgjorda subsidiaritetsärenden i riksdagen 2022	136
<i>Bilaga 7</i>	
Avgjorda subsidiaritetsärenden under 2022 – per politikområde.....	152
<i>Bilaga 8</i>	
Antalet utkast till lagstiftningsakter 2010–2022 – per politikområde	160
<i>Bilaga 9</i>	
Antalet motiverade yttranden under 2010–2022 – per politikområde.....	164
<i>Tabeller</i>	
Tabell 1 Antalet utkast till lagstiftningsakter, utlåtanden och motiverade yttranden under 2022	20
Tabell 2 Antalet utkast till lagstiftningsakter per utskott under 2010– 2022	21
Tabell 3 Antalet utkast till lagstiftningsakter och antalet motiverade yttranden i riksdagen 2010–2022	33
Tabell 4 Antalet motiverade yttranden per utskott 2010–2022	34
Tabell 5 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom konstitutionsutskottets område.....	39

Tabell 6 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom finansutskottets område	44
Tabell 7 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom skatteutskottets område	48
Tabell 8 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom justitieutskottets område	51
Tabell 9 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom civilutskottets område	55
Tabell 10 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom utrikesutskottets område	57
Tabell 11 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom försvarsutskottets område	59
Tabell 12 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom socialförsäkringsutskottets område	61
Tabell 13 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom socialutskottets område	63
Tabell 14 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom kulturutskottets område	65
Tabell 15 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom utbildningsutskottets område	67
Tabell 16 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom trafikutskottets område	70
Tabell 17 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom miljö- och jordbruksutskottets område	74
Tabell 18 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom näringsutskottets område	79
Tabell 19 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom arbetsmarknadsutskottets område	84
Tabell 20 Utkast till lagstiftningsakter som saknar tillfredsställande motiveringar av subsidiaritetsprincipen	87
Tabell 21 Undantag från tidsfristen på åtta veckor enligt artikel 4 i protokoll nr 1	90

Utskottets anmälan

Konstitutionsutskottet anmäler härmed för riksdagen resultatet av den uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen som redovisas i detta betänkande enligt 7 kap. 8 § andra stycket riksdagsordningen.

Stockholm den 7 december 2023

På konstitutionsutskottets vägnar

Hans Ekström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Hans Ekström (S), Fredrik Lindahl (SD), Mirja Räihä (S), Ulrik Nilsson (M), Per-Arne Håkansson (S), Malin Danielsson (L), Amalia Rud Pedersen (S), Susanne Nordström (M), Jessica Wetterling (V), Gudrun Brunegård (KD), Malin Björk (C), Lars Engsund (M), Jan Riise (MP), Lars Johnsson (M), Lars Andersson (SD) och Peter Hedberg (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009. Sedan dess har riksdagen enligt 9 kap. 20 § andra stycket riksdagsordningen (RO) i uppgift att pröva om utkast till unionens lagstiftningsakter strider mot subsidiaritetsprincipen.¹ Prövningen utförs av utskotten i riksdagen.

Konstitutionsutskottet ska därutöver enligt 7 kap. 8 § andra stycket RO följa tillämpningen i riksdagen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. Utskottet meddelar kammaren sina iakttagelser genom ett betänkande (KU5).

I detta betänkande redogörs för uppföljningen av de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under tiden den 1 januari–31 december 2022. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas. Subsidiaritetsprövningar som inleddes under hösten 2022 men avslutades först under våren 2023 ingår inte i den här uppföljningen utan tas istället upp vid nästa uppföljning. Årets uppföljning är den fjortonde i ordningen.²

Som ett led i beredningen av ärendet gav konstitutionsutskottet övriga utskott tillfälle att yttra sig över iakttagelserna i en promemoria som hade upprättats inom utskottet. Konstitutionsutskottet önskade särskilt

- en kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden sedan Lissabonfördragets ikraftträdande, särskilt när det gäller de motiverade yttranden som utskottet lämnat
- en samlad bedömning av dels i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, dels hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen
- en kommentar till hur utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningar påverkats i de fall där kommissionen i utkasten till lagstiftningsakter angett att det finns skäl att göra ett undantag från den tidsfrist på åtta veckor som avses i artikel 4 i protokoll nr 1
- en kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen

¹ En ny riksdagsordning trädde i kraft den 1 september 2014. Fram till den 31 augusti 2014 fanns bestämmelsen i 10 kap. 6 § åttonde stycket RO.

² För tidigare uppföljningar, se bet. 2010/11:KU18, bet. 2011/12:KU4 och bet. 2012/13:KU8. Fr.o.m. riksmötet 2013/14 redovisas uppföljningen i betänkande KU5.

- kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information
- kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål om förbättringar.

Yttranden kom in från skatteutskottet, justitieutskottet, utbildningsutskottet, trafikutskottet och miljö- och jordbruksutskottet (bilaga 1–5).

Till detta betänkande bifogas en förteckning över de subsidiaritetsärenden som avgjorts i riksdagen under 2022 (bilaga 6). Vidare bifogas en förteckning med uppgifter över avgjorda subsidiaritetsärenden per politikområde under 2022. Av denna förteckning framgår vilken rättslig grund i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) som kommissionen i huvudsak har angett ligga till grund för de olika utkasten och vilket politikområde utkasten i huvudsak avser (bilaga 7). En sammanställning över antalet utkast till lagstiftningsakter som prövades av riksdagens utskott under 2010–2022 uppdelat per politikområde och rättslig grund i EUF-fördraget finns i bilaga 8. Till betänkandet bifogas även en förteckning över det totala antalet motiverade yttranden som lämnats av riksdagen uppdelat per politikområde, rättslig grund i EUF-fördraget och utskott under 2010–2022 (bilaga 9).

Bakgrund

Inriktningen på uppföljningen

Utskottets uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen består av två delar. En del avser den rent formella hanteringen i riksdagen av utkast till lagstiftningsakter. Uppföljningen i denna del gäller vilka subsidiaritetsprövningar som har genomförts i riksdagen och vilka metoder som har använts vid dessa subsidiaritetsprövningar.

Enbart en sådan formellt inriktad uppföljning torde dock inte svara fullt ut mot den uppgift som konstitutionsutskottet är avsett att ha enligt förarbetena. Utredningen som lade fram förslaget till ändringar i riksdagsordningen ansåg att det vore värdefullt om ett organ följer utvecklingen av riksdagens subsidiaritetskontroll och samlar erfarenheter från olika områden (framst. 2008/09:RS4 s. 53). Utredningen ansåg att konstitutionsutskottet var bäst lämpat att fylla det behov som Riksdagskommittén tidigare hade pekat ut av ett organ med ett ”helikopterperspektiv” på tillämpningen av subsidiaritetsprincipen (framst. 2008/09:RS4 s. 53; se även framst. 2005/06:RS3 s. 59).

Om det uttalade behovet av ett helikopterperspektiv på tillämpningen av subsidiaritetsprincipen ska kunna tillgodoses bör uppföljningen även uppmärksamma utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar. Samtidigt bör uppföljningen inte innebära att konstitutionsutskottet genomför nya

subsidiaritetskontroller i varje enskilt ärende. Det skulle knappast vara lämpligt i konstitutionellt hänseende, och det skulle inte heller vara förenligt med uppfattningen i förarbetena, dvs. att det är respektive utskott som är bäst lämpat att genomföra kontrollen (framst. 2008/09:RS4 s. 52, bet. 2009/10:KU2 s. 13).

Mot denna bakgrund avser uppföljningen i den andra delen utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på en övergripande nivå. Detta görs genom sammanställningar av hur subsidiaritetsprövningar har utfallit på olika politikområden, vilka sedan på sikt kommer att kunna relateras till olika mål. Mål kan finnas både på EU-nivå, t.ex. i fördragen, och på nationell nivå, t.ex. i grundlag eller vanlig lag eller i form av särskilda riksdagsbeslut på ett område. På sikt kan man få en bild av hur utvecklingen av kompetensfördelningen mellan EU och medlemsstaterna har påverkat förutsättningarna för att uppfylla de befintliga målen. I uppföljningen kan uppmärksammas om det t.ex. förekommer flera förslag som visserligen inte var för sig innebär att subsidiaritetsprincipen träds för när men som sammantagna kan peka på en tendens att subsidiaritetsprincipen är i fara.

Vid konstitutionsutskottets tidigare uppföljningar har vissa brister i kommissionens motiveringar när det gäller subsidiaritetsprincipen uppmärksamats. Mot denna bakgrund görs även i denna uppföljning en översiktlig genomgång av kommissionens motiveringar i fråga om subsidiaritetsprincipen.

En genomgång görs även av i vilka fall kommissionen i lagstiftningsakterna angett att det finns skäl att göra undantag från fristen på åtta veckor mellan den dag då ett utkast till lagstiftningsakt görs tillgängligt för de nationella parlamenten på unionens officiella språk och den dag då utkastet förs upp på rådets preliminära dagordning för antagande.

Subsidiaritetskontrollen enligt Lissabonfördraget

Subsidiaritetsprincipen

Lissabonfördraget ger de nationella parlamenten en särskild roll när det gäller kontrollen av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen. Innebörden av subsidiaritetsprincipen framgår av artikel 5.3 i fördraget om Europeiska unionen (förkortas EU-fördraget):

Enligt subsidiaritetsprincipen ska unionen på de områden där den inte har exklusiv befogenhet vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna [...] och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå.

Subsidiaritetsprincipen gäller således inte på de områden där unionen har exklusiv befogenhet, dvs. områden där unionen ensam har beslutanderätten. Sådana områden är tullunionen, vissa konkurrensregler, den gemensamma handelspolitiken och den monetära politiken för medlemsstater som har euron som valuta (se artikel 3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

förkortas EUF-fördraget). För övriga områden inom unionssamarbetet där befogenheten är delad mellan unionen och medlemsstaterna gäller att subsidiaritetsprincipen ska tillämpas.

Delade befogenheter

Enligt artikel 4 i EUF-fördraget ska unionen ha delad befogenhet med medlemsstaterna om den genom fördragen tilldelas en befogenhet som inte omfattas av de områden som omfattas av artiklarna 3 och 6 i EUF-fördraget. Det gäller således bl.a. den inre marknaden, socialpolitik, miljö, konsument-skydd, transport, energi och området med frihet, säkerhet och rättvisa. Enligt artikel 6 i EUF-fördraget har unionen befogenhet att vidta stödjande åtgärder t.ex. i fråga om industripolitik, kultur och turism.

Av artikel 2 i EUF-fördraget framgår vidare att när fördragen tilldelar unionen en befogenhet som ska delas med medlemsstaterna på ett visst område, får unionen och medlemsstaterna lagstifta och anta rättsligt bindande akter på detta område. Medlemsstaterna ska utöva sin befogenhet om unionen inte har utövat sin befogenhet.

När det gäller de delade kompetenserna anses den nödvändiga kompetens-överföringen äga rum i och med att fördragen ratificeras och en stat överlåter suveränitetsrättigheter (Melin & Nergelius, EU:s konstitution, Makt-fördelningen mellan den europeiska unionen, medlemsstaterna och medborgarna, 7:e uppl., 2012, s. 31). På dessa områden har EU och medlemsstaterna en samtidig kompetens. Varje gång som rådet och Europaparlamentet utfärdar en rättsakt i ett givet ämne upphör medlemsstaternas rätt att lagstifta på ett sätt som står i strid med eller kan påverka den gemensamma rättsaktens tillämpning (Melin & Nergelius, s. 31 f.).

Det som sker kan beskrivas som att unionen successivt utnyttjar den genom fördragen givna kompetensen i takt med att rättsakter beslutas. I samma takt upphör den tidigare samtidiga kompetensen hos medlemsstaterna. Detta brukar kallas lagstiftningsutrymmets upptagenhet eller EU-rättens spärr-verkan. I den utsträckning som gemensamma normer beslutas blir utrymmet för nationell lagstiftning upptaget eller intecknat (Melin & Nergelius, s. 31, se även Bernitz & Kjellgren, Europarättens grunder, 6:e uppl., 2018, s. 41).

EU-institutionernas och de nationella parlamentens roll

Enligt artikel 5.3 i EU-fördraget ska å ena sidan unionens institutioner tillämpa subsidiaritetsprincipen i enlighet med protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna (förkortas protokoll nr 2). De nationella parlamenten ska å andra sidan se till att subsidiaritetsprincipen följs i enlighet med det förfarande som anges i protokollet.

Enligt artikel 5 i protokoll nr 2 ska utkasten till lagstiftningsakter motiveras med avseende på subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Detta gäller oavsett om kommissionen eller i förekommande fall någon annan är förslags-ställare.

Kommissionen, och i förekommande fall andra förslagsställare, ska översända sina utkast till lagstiftningsakter och sina ändrade utkast till de nationella parlamenten. Efter att utkasten har översänts till de nationella parlamenten får varje nationellt parlament (eller kammare i ett sådant parlament som har två kammare) lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande med skälen till att det anser att det aktuella utkastet inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen. De nationella parlamenten har åtta veckor på sig från den dagen då utkasten översänds att lämna ett sådant motiverat yttrande.

Europaparlamentet, rådet och kommissionen ska ta hänsyn till alla motiverade yttranden från de nationella parlamenten.

Gula kortet

Varje nationellt parlament har två röster, vilket innebär att det – efter Storbritanniens utträde – finns totalt 54 röster inom EU. I de länder som har tvåkammersystem har kamrarna en röst vardera. Om minst en tredjedel av det totala antalet röster som tilldelats de nationella parlamenten, dvs. 18 röster, står bakom uppfattningen att ett lagstiftningsutkast strider mot subsidiaritetsprincipen ska utkastet omprövas av kommissionen eller i förekommande fall av en annan förslagsställare (det gula kortet). För ett utkast till lagstiftningsakt som avser straffrättsligt samarbete eller polissamarbete är tröskeln en fjärdedel, dvs. något lägre (14 röster). Efter omprövningen kan kommissionen eller någon annan förslagsställare besluta att antingen vidhålla utkastet, ändra det eller dra tillbaka det. Detta beslut ska vara motiverat.

Orange kortet

Inom ramen för det ordinarie lagstiftningsförfarandet kan ett förslag till lagstiftningsakt, som lett till att minst en enkel majoritet av de nationella parlamentens röster har ställt sig bakom kritiska yttranden, få ytterligare konsekvenser under lagstiftningsprocessen (det orange kortet). Efter omprövningen kan kommissionen besluta att antingen vidhålla förslaget, ändra det eller dra tillbaka det. Om kommissionen väljer att vidhålla förslaget, ska den i ett motiverat yttrande ange skälen till varför den anser att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Före den första behandlingen ska Europaparlamentet och rådet ta ställning till om lagstiftningsförslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen och ska då särskilt beakta de motiveringar som angetts och delas av majoriteten av de nationella parlamenten samt kommissionens motiverade yttrande. Om rådet med en majoritet på 55 procent av rådsmedlemmarna eller Europaparlamentet med en majoritet av de avgivna rösterna anser att lagstiftningsförslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen, ska förslaget inte behandlas vidare.

Ogiltighetstalan enligt Lissabonfördraget

Enligt artikel 263 i EUF-fördraget ska EU-domstolen granska lagenligheten av sådana lagstiftningsakter som antas av rådet, kommissionen eller Europeiska centralbanken och som inte är rekommendationer eller yttranden. EU-domstolen ska också granska lagenligheten av sådana rättsakter som antas av Europaparlamentet eller Europeiska rådet och som ska ha rättsverkan i förhållande till tredje man och sådana akter antagna av unionens organ eller byråer som är avsedda att ha rättsverkan i förhållande till tredje man. För detta ändamål ska domstolen vara behörig att pröva talan som väcks av en medlemsstat, Europaparlamentet, rådet eller kommissionen om bristande behörighet, åsidosättande av väsentliga formföreskrifter, åsidosättande av fördragen eller av någon rättsregel som gäller dess tillämpning eller maktmissbruk.

En talan som avses i denna artikel ska väckas inom två månader från den dag då åtgärden offentliggjordes eller delgavs klaganden eller, om så inte skett, från den dag då klaganden fick kännedom om åtgärden, allt efter omständigheterna.

Enligt artikel 8 i protokoll nr 2 är EU-domstolen bl.a. behörig att pröva en talan om åsidosättande av subsidiaritetsprincipen genom en lagstiftningsakt som i enlighet med artikel 263 i EUF-fördraget har väckts av en medlemsstat eller som i enlighet med denna medlemsstats rättsordning har överlämnats av denna på dess nationella parlaments vägnar eller för en kammare i detta parlament.

Utskottens roll i den fortsatta lagstiftningsprocessen

Lissabonutredningen påminde i sin rapport om vikten av att riksdagen genom det berörda utskottet bevakar subsidiaritetsprincipens hantering i den fortsatta lagstiftningsprocessen. Om riksdagen har lämnat ett motiverat yttrande i frågan är det enligt utredningen särskilt viktigt att denna del av frågan bevakas (framst. 2008/09:RS4 s. 55).

Om den föreslagna rättsakten antas utan att riksdagens synpunkter beaktats av EU:s institutioner ansåg utredningen att det kan finnas anledning att överväga om ytterligare åtgärder bör vidtas. Protokollet ger, som nämnts, de nationella parlamenten en möjlighet att via sina regeringar väcka en ogiltighetstalan i EU-domstolen inom två månader efter det att rättsakten antagits. Riksdagen kan genom ett tillkännagivande uppmana regeringen att väcka en fråga av detta slag vid domstolen. Initiativ till ett sådant tillkännagivande får tas antingen genom en motion eller i form av ett utskottsinitiativ.

Konstitutionsutskottet gjorde inte något uttalande om detta i sitt betänkande Tillämpningen av Lissabonfördraget i riksdagen (bet. 2009/10:KU2). Utskottet har dock senare gjort vissa uttalanden om denna fråga. Vid uppföljningen 2012 uttalade konstitutionsutskottet att rutiner borde införas för att följa upp hur riksdagens invändningar mot subsidiaritetsprincipens tillämpning har tillgodosetts i den antagna lagstiftningen. Utskottet konstaterade då att riksdagen saknade sådana fasta rutiner för information om

när lagstiftningsförslagen antagits (bet. 2012/13:KU8 s. 52). Vid uppföljningen 2013 vidhöll utskottet att det skulle vara ett stöd för utskotten om man centralt inom Riksdagsförvaltningen bevakade när lagstiftningsförslag antas av rådet och i förekommande fall Europaparlamentet (bet. 2013/14:KU5 s. 39). Bevakningen borde också inbegripa kommissionens tillbakadraganden av förslag. Utskottet ansåg att informationen ska förmedlas till utskotten. Enligt konstitutionsutskottet är det sedan utskottens uppgift att följa upp hur riksdagens invändningar mot subsidiaritetsprincipens tillämpning har tillgodosetts i den antagna lagstiftningen. Den analys som behöver utföras bör således utskotten stå för. Konstitutionsutskottet ansåg det vara naturligt att uppföljningen fokuserar på de fall där riksdagen lämnat ett motiverat yttrande.

EU-samordningens roll att bevaka när lagstiftningsakter antas

Sedan våren 2014 bevakar EU-samordningen inom Riksdagsförvaltningen när lagstiftningsförslag som subsidiaritetsprovats antas och underrättar därefter utskotten. EU-samordningen meddelar det berörda utskottskansliet via e-post när en lagstiftningsakt antas.

Subsidiaritetsprövningen i riksdagen

Enligt 9 kap. 20 § andra stycket RO ska riksdagen pröva om ett utkast till en av unionens lagstiftningsakter strider mot subsidiaritetsprincipen. Riksdagen prövar samtliga utkast till lagstiftningsakter som översänds i enlighet med protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Efter att ett utkast till lagstiftningsärende mottagits i riksdagen hänvisar kammaren utkastet till det utskott vars beredningsområde ärendet gäller. Detta utskott har sedan i uppgift att pröva om utkastet strider mot subsidiaritetsprincipen och, om det anser att så är fallet, avge ett utlåtande till kammaren med förslag till ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (10 kap. 3 § RO). Utskottet ska också avge ett utlåtande om minst fem ledamöter av utskottet begär det. I annat fall ska utskottet genom ett protokollsutdrag anmäla till kammaren att utkastet inte strider mot subsidiaritetsprincipen. Ett beslut i kammaren om ett motiverat yttrande ska meddelas Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande genom en riksdagsskrivelse (11 kap. 21 § andra stycket RO).

Under beredningen av subsidiaritetsärendena har det beredande utskottet möjlighet att inhämta yttranden från andra utskott enligt bestämmelserna i 10 kap. 7 § RO. Detta innebär att ett utskott vid behov kan begära ett yttrande från konstitutionsutskottet om ett utskott vid prövningen av subsidiaritetsfrågan i ett visst fall känner tvekan om subsidiaritetsprincipens innebörd och dess tillämpning i praxis (se framst. 2008/09:RS4 s. 53, bet. 2009/10:KU2 s. 14).

Ett utskott kan även begära att regeringen lämnar information om sin bedömning av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen (10 kap. 10 § andra

stycket RO). Sådan information ska lämnas inom två veckor från den dag då utskottet begär det och kan lämnas antingen skriftligen eller muntligen av ett statsråd eller en statssekreterare, eller undantagsvis av en annan tjänsteman från det berörda departementet.

Konstitutionsutskottets tidigare uttalanden om subsidiaritetsprövningen

Konstitutionsutskottet har uttalat att uppföljningen kommer att kunna ge utskotten vägledning i subsidiaritetskontrollen och också påmint om att utskotten vid behov kan inhämta konstitutionsutskottets synpunkter i fråga om tillämpningen av subsidiaritetsprincipen genom möjligheten för det beredande utskottet att inhämta yttranden från andra utskott i ärendet (bet. 2009/10:KU2 s. 14).

I det följande återges några av konstitutionsutskottets tidigare uttalanden om subsidiaritetsprövningen.

En lämplighetsprövning

Vid behandlingen av riksdagsstyrelsens framställning Tillämpningen av Lissabonfördraget i riksdagen uttalade konstitutionsutskottet att subsidiaritetsprövningen i huvudsak är en lämplighetsprövning och att denna därför ska utföras av det utskott som innehar sakkunskapen på området i fråga (framst. 2008/09:RS4, bet. 2009/10:KU2 s. 13).

Konstitutionsutskottet underströk att prövningen handlar om att fastställa på vilken nivå – unionsnivå eller någon nationell nivå – den föreslagna åtgärden ska vidtas, inte huruvida den föreslagna åtgärden ska vidtas eller inte. Vid denna prövning bör utskotten hämta vägledning från de riktlinjer som alltsedan subsidiaritetsprincipen infördes i EU-fördraget 1992 varit vägledande vid tillämpningen av subsidiaritetsprincipen och som Lissabonutredningen hänvisat till (se framst. 2008/09:RS4 s. 52).

Först ställs frågan om det är möjligt att uppnå målen för den föreslagna åtgärden genom att den vidtas på nationell, regional eller lokal nivå. Om svaret är nekande ska åtgärden vidtas på unionsnivå. Om svaret är jakande ska frågan ställas om målen för åtgärden kan uppnås bättre genom att den vidtas på unionsnivå.

För att besvara den sistnämnda frågan bör följande följdfrågor ställas:

- Finns det viktiga gränsöverskridande aspekter på den föreslagna åtgärden som inte på ett tillfredsställande sätt kan regleras genom åtgärder av medlemsstaterna?
- Skulle underlåtenhet att handla på unionsnivå stå i strid med fördragets krav eller på annat sätt avsevärt skada medlemsstaternas intressen?
- Skulle en åtgärd på unionsnivå på grund av sin omfattning eller sina verkningar innebära klara fördelar jämfört med en åtgärd på medlemsstatsnivå?

Denna metod att fastställa på vilken nivå en åtgärd bör vidtas har utskottet sedermera valt att kalla tvåstegsmetoden (bet. 2010/11:KU18 s. 22).

Kan en subsidiaritetsprövning inkludera en proportionalitetsbedömning?

Vid sin första uppföljning hösten 2010 av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen noterade konstitutionsutskottet att det av fördragens och protokollets ordalydelser inte följer någon skyldighet för de nationella parlamenten att följa proportionalitetsprincipens tillämpning (bet. 2010/11:KU18 s. 22). Av detta torde dock inte, ansåg utskottet, motsatsvis kunna dras någon slutsats om att de nationella parlamenten inte får eller bör göra en sådan prövning inom ramen för subsidiaritetsprövningen. Tvärtom ansåg utskottet det finnas visst stöd i litteraturen och i EU-domstolens praxis (se nedan) för att ett visst mått av proportionalitetsbedömning kan anses ingå inom ramen för subsidiaritetsprövningen.

Utskottet anförde att utgångspunkten är att beslut ska fattas på nationell, regional eller lokal nivå. Unionen ska på de områden där den inte har exklusiv befogenhet vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna själva och därför bättre kan uppnås på EU-nivå. Av orden ”endast om och i den mån” fick det, enligt utskottet, anses framgå att subsidiaritetsprövningen innefattar ett proportionalitetskriterium och att det därav följer att den föreslagna åtgärden inte får gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå de eftersträfvade målen. Utskottet torde således vara oförhindrade att göra en sådan form av proportionalitetstest inom ramen för subsidiaritetsprövningen. Utskottet underströk dock att subsidiaritetsprövningen handlar om att avgöra om en åtgärd bör vidtas på medlemsstatsnivå eller unionsnivå, inte om att framföra synpunkter i sak på den föreslagna åtgärden.

Utskottet fann stöd för sitt ställningstagande bl.a. i en dom från EU-domstolen från 2002.³ I avgörandet som gällde giltigheten av direktivet om tobaksmärkning hade domstolen bl.a. att ta ställning till frågan huruvida direktivet hade antagits med iakttagande av subsidiaritetsprincipen. För att besvara frågan måste det enligt domstolen först undersökas om målet för den planerade åtgärden bättre kunde uppnås på gemenskapsnivå. Domstolen fann att så var fallet. Därefter anförde domstolen följande:

Det skall för det andra konstateras att omfattningen av den åtgärd som vidtagits av gemenskapen i det förevarande fallet även uppfyller kraven enligt subsidiaritetsprincipen genom att den [...] inte går längre än vad som är nödvändigt för att uppnå de eftersträfvade målen.

Det har med hänvisning till avgörandet ansetts att subsidiaritetsbedömningen innefattar såväl ett effektivitets- som ett proportionalitetstest och att EU-

³ EG-domstolens dom av den 10 december 2002 i mål C-491/01 British American Tobacco (Investments) Ltd och Imperial Tobacco Ltd, REG 2002, s. I-11453.

domstolen utför proportionalitetsbedömningen inom ramen för subsidiaritetsbedömningen (Hettne, Subsidiaritetsprincipen: Politisk granskning eller juridisk kontroll?, Sieps 2003:4, s. 29; se även rapport 2013/14:RFR10 Subsidiaritet i EU efter Lissabon av Hettne m.fl., s. 26 f.).

Bemyndiganden att anta s.k. delegerade akter eller genomförandeakter

Finansutskottet har i flera yttranden till konstitutionsutskottet ansett att det skulle kunna vara av värde att konstitutionsutskottet tar upp frågan om vilken betydelse möjligheten till s.k. delegerade akter och genomförandeakter i utkast till lagstiftningsakter bör ha vid subsidiaritetsprövningar.

Mot bakgrund av finansutskottets fråga framhöll konstitutionsutskottet följande vid uppföljningen 2018 (bet. 2018/19:KU5 s. 83 f.).

Det är en mycket intressant men komplex fråga som finansutskottet väckt. Frågan rör tolkningen av EU-fördragets bestämmelser om subsidiaritetsprincipen och nationella parlaments befogenhet att pröva om ett utkast till lagstiftningsakt är förenligt med principen.

Möjligheten att bemyndiga kommissionen att anta delegerade akter och genomförandeakter framgår av artiklarna 290 och 291 i EUF-fördraget. Bestämmelser med sådana bemyndiganden tas in i särskilda artiklar i utkasten till lagstiftningsakter. Nationella parlaments subsidiaritetsprövning enligt protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna begränsas till prövningen av utkast till lagstiftningsakter. Nationella parlament prövar således inte de delegerade akter eller genomförandeakter som kan komma att antas med stöd av ett bemyndigande i en lagstiftningsakt.

Inledningsvis kan konstateras att den parlamentariska EU-kommittén uppmanade utskotten att beakta de angivna ramarna för subsidiaritetsprövningen och hänvisade till möjligheten att kanalisera synpunkter som inte direkt hänför sig till subsidiaritetsprincipens tillämpning genom överläggningar med regeringen (2017/18:URF1 s. 192 och 269). Konstitutionsutskottet har även framhållit att det inte handlar om att framföra synpunkter i sak på den föreslagna åtgärden inom ramen för subsidiaritetsprövningen.

Som nämnts inledningsvis i detta betänkande handlar subsidiaritetsprövningen om att fastställa på vilken nivå – unionsnivå eller nationell nivå – den föreslagna åtgärden ska företas, inte om den bör företas eller inte. Frågan som först måste ställas är om det är möjligt att uppnå målen för den föreslagna åtgärden på nationell nivå. Om så inte bedöms vara fallet kan det från subsidiaritetssynpunkt i princip inte ha någon betydelse om åtgärden regleras i en lagstiftningsakt, delegerad akt eller genomförandeakt, så länge regleringen är på EU-nivå. I den mån ett utskott har invändningar mot att en åtgärd föreslås regleras i en delegerad akt eller i en genomförandeakt i stället för i lagstiftningsakten, är det således en synpunkt som bör föras fram inom ramen för överläggningar med regeringen och inte inom ramen för prövningen av om utkastet till lagstiftningsakt är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Utifrån de avgränsningar som ställs upp i artiklarna 290 och 291 i EUF-fördraget torde i regel ett bemyndigande i en lagstiftningsakt inte heller i övrigt, såvitt utskottet kan bedöma, innebära att lagstiftningsakten kan ifrågasättas ur subsidiaritetssynpunkt. Det kan dock inte uteslutas att ett bemyndigande någon gång bedöms innebära stöd för en framtida reglering

av åtgärder vars mål bättre tillgodoses på nationell nivå. I sådana fall torde en invändning kunna göras inom ramen för subsidiaritetsprövningen. Det är då viktigt att utskottet motiverar varför det anser att bemyndigandet medför att utkastet till lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen.

Information om andra nationella parlaments subsidiaritetsprövningar

Konstitutionsutskottet har vid flera tillfällen betonat värdet av informationsutbyte mellan de nationella parlamenten (se bet. 2010/11:KU18 s. 36 och bet. 2013/14:KU5 s. 74). Utskottet har anfört att syftet med samarbetet mellan parlamenten inom EU bl.a. är att säkra det effektiva utövandet av de parlamentariska befogenheterna i unionsfrågorna, särskilt när det gäller övervakningen av subsidiaritetsprincipen.

I uppföljningen under riksmötet 2011/12 konstaterade utskottet att några kontakter med andra nationella parlament – med undantag för finansutskottet – inte föreföll ha tagits under den aktuella perioden. Som en möjlig förklaring angavs att utskotten helt enkelt inte ansett sig ha behov av informationsutbyte med andra länders parlament. Utskottet framhöll dock värdet av sådana kontakter när det gäller övervakningen av subsidiaritetsprincipen, och om möjligt på politisk nivå. Ett syfte kan vara att rent allmänt skaffa information om vilka synpunkter som kan anläggas i fråga om ett förslags förenlighet med subsidiaritetsprincipen. Ett annat syfte kan vara att göra andra länder uppmärksamma på synpunkter som ett utskott i riksdagen har eller att samla många länder för att uppnå de i protokollet angivna tröskelvärdena för att få ett förslag omprövat. Om sådana kontakter tas på tjänstemannanivå ansåg dock utskottet att de först bör vara förankrade i utskottet (bet. 2011/12:KU4 s. 47).

Vid riksmötet 2014/15 pekade utskottet på att det finns möjligheter till informationsutbyte exempelvis inom ramen för Cosac (Konferensen mellan de parlamentariska organen för EU-frågor) och andra interparlamentariska möten (bet. 2014/15:KU5 s. 79). För att ett sådant möte ska bidra till informationsutbyte som leder till ett gult kort måste det dock infalla under åttaveckorsfristen, vilket sällan torde vara fallet, påpekade utskottet. Utskottet ansåg att det inte var möjligt att inom den då aktuella uppföljningen besvara frågan om hur ett närmare samarbete mellan de nationella parlamenten ska kunna komma till stånd, men ansåg att frågan måste börja diskuteras. Utskottet ansåg att det möjligen kunde finnas skäl för självvrannsakan när det gäller hur samarbetet dittills hade fungerat.

Vid ett antal uppföljningar har utskottet framhållit att flera av utskotten har goda erfarenheter av den möjlighet till informationsutbyte som riksdagens representant vid EU:s institutioner kan erbjuda (se t.ex. bet. 2012/13:KU8 s. 55 f., bet. 2015/16:KU5 s. 66, bet. 2019/20:KU5 s. 95). Riksdagens representant träffar sina motsvarigheter vid regelbundna möten och är därför en värdefull ingång vid informationsutbyte.

Konstitutionsutskottet har vidare vid upprepade tillfällen konstaterat att det finns en förbättringspotential i fråga om i vilken omfattning information laddas upp på Ipex (Interparliamentary EU information exchange) webbplats och att

den laddas upp på ett språk som är tillgängligt för andra parlament (se t.ex. bet. 2016/17:KU5 s. 55, bet. 2021/22:KU5 s. 88 och bet. 2022/23:KU5 s. 84). Utskottet har också uttalat att riksdagen bör verka för att Ipex utvecklas till att bli ett effektivare verktyg för informationsutbyte mellan de nationella parlamenten (bet. 2015/16:KU5 s. 66 och bet. 2016/17:KU5 s. 55). I juli 2021 lanserades en ny version av Ipex webbplats. Syftet med den nya versionen har bl.a. varit att det ska bli lättare för de nationella parlamenten att ladda upp information på webbplatsen. Förhoppningen med denna förändring var att benägenheten att över huvud taget ladda upp information skulle öka. Utskottet har ställt sig positiv till alla förbättringar som kan leda till att informationen på Ipex webbplats är uppdaterad och så fullständig som möjligt. Vid de senaste uppföljningarna har utskottet dock ansett att det varit för tidigt att avgöra om den nya versionen har lett till en ökad benägenhet att ladda upp information (bet. 2021/22:KU5 s. 88 och bet. 2022/23:KU5 s. 84).

Vid uppföljningen under riksmötet 2018/19 nämnde utskottet när det gäller frågan om samarbete med andra parlament bl.a. att den parlamentariska EU-kommittén ansåg att riksdagen bör samarbeta mer med andra nationella parlament och uppmuntrade till kompletterande informationsutbyte på politisk nivå baserat på vad som med någorlunda rimlighet kan förutses bli utskottets slutsats i subsidiaritetsprövningen (2017/18:URF1 s. 193). Förutom den tidsmässiga fördelen med att inte avvakta ett faktiskt beslut ansåg EU-kommittén att sådant informationsutbyte har den fördelen att det sker på politisk nivå. EU-kommittén framhöll att det bör överlåtas åt utskotten att utforma rutiner för att sprida information på politisk nivå till andra nationella parlament. Konstitutionsutskottet delade EU-kommitténs uppfattning i dessa frågor (bet. 2018/19:KU5 s. 85).

Utskottsavdelningen inom Riksdagsförvaltningen har tagit fram exempel på föredragningspromemorior för utskotten att använda vid beredningen av subsidiaritetsärendena och exempel på rutiner för utskottens informationsutbyte med andra nationella parlament vid motiverade yttranden (se även nedan). Promemoriorna har diskuterats och förankrats vid ordförandekonferensen.

Den parlamentariska EU-kommittén

Den parlamentariska EU-kommittén överlämnade i februari 2018 betänkandet EU-arbetet i riksdagen (2017/18:URF1). I framställningen 2017/18:RS8 EU-arbetet i riksdagen föreslog riksdagsstyrelsen ändringar i riksdagsordningen och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som grundade sig på kommitténs lagförslag. På förslag av konstitutionsutskottet biföll riksdagen lagförslagen (bet. 2018/19:KU7, rskr. 2018/19:22 och 23). Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2019.

EU-kommitténs uppdrag var att se över riksdagens arbete med EU-frågor. När det gäller riksdagens subsidiaritetskontroll gjorde EU-kommittén flera uttalanden (se bl.a. 2017/18:URF1 s. 187 f.). Kommittén ansåg att riksdagens

subsidiaritetskontroll är meningsfull, och att formen för den är ändamålsenlig. Utskotten ansågs ha goda och tillräckliga möjligheter att fokusera sina ansträngningar på de mer komplicerade ärendena. EU-kommittén framhöll att subsidiaritetsärenden bör behandlas inom åttaveckorsfristen och att detta medges under rådande förutsättningar för riksdagsarbetet. Ändrade majoritetsförhållanden efter riksdagsval kan få genomslag genom att ett utlåtande i ett subsidiaritetsärende återförvisas till ett av den nyvalda riksdagens utskott för ytterligare beredning. Kommittén gjorde bedömningen att resultatet av riksdagens subsidiaritetsprövning påverkar regeringens handlingsutrymme enbart om det vävs in i resultaten av överläggningar och samråd.

Kommittén uttalade vidare att den kunde se att det ligger i sakens natur att den politiska subsidiaritetsprövningen inte enkelt låter sig begränsas. Kommittén uppmanade dock utskotten att beakta de angivna ramarna för subsidiaritetsprövningen och hänvisade till möjligheten att kanalisera synpunkter som inte direkt hänför sig till subsidiaritetsprincipens tillämpning genom överläggningar med regeringen.

Uppmaningen att beakta de angivna ramarna för subsidiaritetsprövningen upprepades i avsnittet om funktionsfördelningen mellan regering och riksdag. Kommittén uttalade att det kan ifrågasättas om en alltför extensiv syn på subsidiaritetsprövningen och vad som kan framföras i ett motiverat yttrande är förenlig med den tänkta funktionsfördelningen där regeringen företräder Sverige och den svenska ståndpunkten i förhandlingarna inom EU (se 2018/19:URF1 s. 268 f.). Kommittén framhöll vidare att utskotten bör använda riksdagens representant vid EU:s institutioner för att sprida information till de andra nationella parlamenten. Utskotten bör också utforma rutiner för ett kompletterande informationsutbyte på politisk nivå.

Riksdagsstyrelsen gav i juni 2018 riksdagsdirektören i uppdrag att analysera behovet av ytterligare åtgärder med anledning av den parlamentariska EU-kommitténs rekommendationer, i förekommande fall bereda och om lämpligt genomföra sådana åtgärder, samt redovisa detta uppdrag för riksdagsstyrelsen senast i februari 2019. Riksdagsdirektören beslutade i sin tur i juni 2018 att ge avdelningschefen för utskottsavdelningen och t.f. sekretariatschefen för EU-samordningen i uppdrag att analysera, bereda och genomföra de åtgärder som är motiverade av riksdagsstyrelsens uppdrag i fråga om den parlamentariska EU-kommitténs rekommendationer samt utarbeta en rapport för riksdagsdirektörens redovisning av sitt uppdrag till styrelsen. Uppdraget redovisades till riksdagsdirektören i januari 2019 (dnr 2144-2017/18). Riksdagsdirektören redovisade sitt uppdrag till riksdagsstyrelsen i februari 2019 (dnr 966-2017/18).

Som tidigare har nämnts har det inom utskottsavdelningen vid Riksdagsförvaltningen tagits fram vägledningar för utskottens subsidiaritetsprövningar och informationsutbyte med andra nationella parlament.

Utskottets överväganden

Iakttagelser i konstitutionsutskottets promemoria

Ärendenas formella hantering m.m.

Subsidiaritetsprövningar som genomförts i riksdagen under 2022

Riksdagen prövar, till skillnad från många andra länders parlament, samtliga utkast till lagstiftningsakter som översänds av kommissionen eller någon av de andra initiativtagarna enligt protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Under 2022 genomfördes totalt 119 subsidiaritetsprövningar av riksdagens utskott (se förteckningen över avgjorda subsidiaritetsärenden i riksdagen 2022, bilaga 6). Av förteckningen framgår det att kommissionen var initiativtagare till alla utkast till lagstiftningsakter, utom i ett fall. Europaparlamentet tog initiativ till ett utkast till lagstiftningsakt inom konstitutionsutskottets beredningsområde. Av förteckningen framgår det också vilka utkast som varit föremål för en subsidiaritetsprövning under 2022 och vilka utskott som genomfört prövningarna. Vidare anges tidpunkterna för beslut i utskotten och i förekommande fall beslut i kammaren. Av förteckningen framgår det även vilka utlåtanden som har lämnats av utskotten och i vilka fall motiverade yttranden har lämnats till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Inget förslag samlade tillräckligt många invändningar för ett gult kort på EU-nivå.

En översikt av fördelningen av antalet utkast till lagstiftningsakter, utlåtanden och motiverade yttranden under 2022 per utskott framgår av tabell 1 nedan.

Tabell 1 Antalet utkast till lagstiftningsakter, utlåtanden och motiverade yttranden under 2022

Utskott	Utkast till lagstiftningsakter	Utlåtanden	Motiverade yttranden
NU	20	3	2
JuU	17	2	2
FiU	16	1	1
MJU	12	3	3
TU	11	0	0
SoU	8	0	0
SfU	7	0	0
KU	6	1	1
SkU	6	3	3
CU	6	1	0
UU	6	0	0
AU	2	1	1
FöU	1	1	1
UbU	1	0	0
AU	0	0	0
Totalt	119	16	14

I tabell 2 nedan finns en sammanställning över det totala antalet utkast till lagstiftningsakter fördelat per utskott sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Fram till utgången av 2022 har totalt 1 173 utkast till lagstiftningsakter subsidiaritetsprövats av riksdagen.

Miljö- och jordbruksutskottet är det utskott som har prövat allra flest utkast (190), vilket är knappt 17 procent av de utkast som prövats av riksdagen sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Finansutskottet har prövat 178 utkast, vilket är drygt 15 procent av utkasten. Trafikutskottet har prövat 156 utkast, vilket är drygt 13 procent av utkasten. Näringsutskottet har prövat 123 utkast, vilket är drygt 10 procent av utkasten. Justitieutskottet har prövat 120 av utkasten. Skatteutskottet har prövat 89 utkast. Civilutskottet har prövat 55 utkast och socialförsäkringsutskottet 54 utkast. Utrikesutskottet och socialutskottet har prövat vardera 41 utkast. Arbetsmarknadsutskottet har prövat 38 utkast och utbildningsutskottet 27. Konstitutionsutskottet har prövat 25 utkast och försvarsutskottet 23. Kulturutskottet har prövat 13 utkast.

Tabell 2 Antalet utkast till lagstiftningsakter per utskott under 2010–2022

Utskott	Antal utkast till lagstiftningsakter													
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt
KU	0	2	4	2	0	0	3	4	3	0	1	0	6	25
FiU	13	11	21	17	7	4	16	15	28	3	15	12	16	178
SkU	1	9	2	4	10	2	8	10	15	5	10	7	6	89
JuU	12	10	10	12	7	2	8	10	21	2	1	8	17	120
CU	1	9	6	8	4	0	7	4	6	0	1	3	6	55
UU	2	3	12	2	1	1	4	2	4	1	3	0	6	41
FöU	1	5	1	2	0	0	0	2	5	2	2	2	1	23
SfU	5	3	4	2	5	3	11	1	7	1	5	0	7	54
SoU	1	1	11	4	2	0	2	0	1	0	5	6	8	41
KrU	1	0	3	1	0	0	2	2	2	0	1	1	0	13
UbU	0	4	3	6	1	0	3	1	4	3	0	1	1	27
TU	11	10	14	27	1	0	15	14	18	7	16	12	11	156
MJU	18	28	28	21	16	5	9	6	15	4	9	19	12	190
NU	4	23	3	9	2	3	9	17	15	2	9	7	20	123
AU	1	6	3	6	2	1	4	2	5	2	3	1	2	38
Totalt	71	124	125	123	58	21	101	90	149	32	81	79	119	1173

Utlåtanden från utskotten

I det följande redogörs för de 16 utlåtanden med förslag till motiverade yttranden som lämnades av konstitutionsutskottet, finansutskottet, skatteutskottet, justitieutskottet, civilutskottet, försvarsutskottet, miljö- och jordbruksutskottet, näringsutskottet och arbetsmarknadsutskottet under 2022. Två av utlåtandena lämnades på begäran av en minoritet i utskotten i fråga. Riksdagen biföll dock utskottets förslag i dessa fall, vilket innebar att några motiverade yttranden inte lämnades av riksdagen. När det gäller två av utlåtandena biföll riksdagen en reservation, vilket innebar att ett förslag till motiverat yttrande från en minoritet i utskottet i fråga vann bifall.

Konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet subsidiaritetsprövade sex utkast till lagstiftningsakter under 2022 och lämnade ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande.

Utlåtandet gällde Europaparlamentets förslag till rådets förordning om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet, om upphävande av rådets beslut 76/787/EKSG, EEG, Euratom och den akt om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet som utgör en bilaga till det beslutet (P9_TA(2022)0129, utl. 2021/22:KU45). Den 2 juni 2022 hänvisade kammaren förslaget till konstitutionsutskottet för subsidiaritetsprövning.

Utskottet konstaterade inledningsvis att förslaget utgör ett sådant utkast till lagstiftningsakt som omfattas av bestämmelserna om subsidiaritet i artikel 5 i EU-fördraget och i protokollet om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Utskottet konstaterade vidare att det i samband med att Europaparlamentet översände förslaget till riksdagen inte lämnades någon information om att förfarandet som anges i protokollet hade inletts eller att riksdagen hade möjlighet att lämna ett motiverat yttrande inom åtta veckor.

Utskottet vidhöll sin tidigare bedömning att frånvaron av information av detta slag kan leda till en osäkerhet bland EU:s nationella parlament om huruvida ett utkast omfattas av bestämmelserna om subsidiaritetsprövning i fördraget och från vilket datum åttaveckorsfristen för att avlämna ett motiverat yttrande ska beräknas. För att värna de nationella parlamentens rätt att pröva utkastets förenlighet med subsidiaritetsprincipen måste alla lagstiftningsakter som översänds till de nationella parlamenten, oavsett vilken institution som är avsändare, åtföljas av sådan information.

Valrättsakten bygger på grundtanken att förfarandet vid val till Europaparlamentet i allt väsentligt ska följa de regler som gäller för nationella val. Utskottet ansåg liksom tidigare att detta är en god och ändamålsenlig ordning. Formerna för hur valen genomförs måste tillåtas vara olika i de olika medlemsstaterna. Utskottet ansåg att den nuvarande ordningen bidrar till att upprätthålla väljarnas förtroende för att valet genomförs säkert och att resultatet är tillförlitligt, vilket i sin tur bidrar till att stärka den demokratiska legitimiteten i de olika valen i varje medlemsstat. En utgångspunkt vid subsidiaritetsprövningen borde alltså vara att regleringen i så stor omfattning

som möjligt sker på nationell nivå. Enligt utskottet bör liksom tidigare endast de grundläggande bestämmelserna om val till Europaparlamentet regleras i unionsrätten. Utskottet noterade att flera av förslagen i den förordning som nu föreslås ersätta valrättsakten är mer långtgående och detaljerade än liknande förslag till ändringar i valrättsakten som tidigare lagts fram. Vidare noterades att åtskilliga av dessa förslag inte har genomförts på grund av bristande stöd bland medlemsstaterna.

Utskottet ansåg liksom tidigare att målen för flera av de föreslagna åtgärderna bättre kan uppnås av medlemsstaterna. Utskottet ville särskilt framhålla att de politiska partiernas inre liv inte behöver regleras på unionsnivå. Det bör vara en uppgift för varje parti att bestämma hur kandidaterna ska väljas. Vidare ansåg utskottet att det inte finns skäl att på unionsnivå reglera hur valkampanjer ska bedrivas, t.ex. när valkampanjen får inledas och vad valkampanjmaterial ska innehålla. Detsamma gäller det föreslagna förbudet mot att genomföra opinionsundersökningar under en viss period. Utskottet bedömde att regleringen kan utgöra en begränsning av grundläggande fri- och rättigheter. Under alla förhållanden borde en sådan reglering om den anses befogad ske på nationell nivå och kunna utformas utifrån förutsättningarna i respektive medlemsstat.

Sammantaget fann utskottet att förslaget i flera avseenden strider mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2021/22:458).

Finansutskottet

Finansutskottet subsidiaritetsprövade 16 utkast till lagstiftningsakter under 2022 och lämnade ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande.

Utlåtandet gällde kommissionens förslag till ändring av beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel (COM(2021) 570, utl. 2021/22:FiU31). Den 13 januari 2022 hänvisade kammaren förslaget till finansutskottet för subsidiaritetsprövning.

Finansutskottet anförde att utskottet vid ett flertal tillfällen framhållit att utskottet är kritiskt mot införandet av nya egna medel och emot överföring av beskattningsrätt till EU-nivå. Utskottet konstaterade att det huvudsakliga målet med kommissionens förslag till ändrat beslut om egna medel är att finansiera återbetalningen av EU:s skuld för finansieringen av det europeiska återhämtningsinstrumentet. Utskottet konstaterade även att kommissionen anför att nya egna medel kan användas för att finansiera den sociala klimatfonden.

Utskottet bedömde att kommissionens föreslagna åtgärder går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå de eftersträlvade målen med förslaget. Målen med förslaget kan enligt utskottets mening ske genom omfördelning av medel inom EU:s budget och i andra hand inom ramen för det nuvarande systemet för egna medel. Utskottet ansåg dessutom att det är alltför långtgående för att nå målet med förslaget att besluta om nya egna medel som baseras på intäkter

från förslag som inte är antagna. Det är särskilt långtgående att införa ett nytt eget medel baserat på ett kommande förslag till direktiv för att genomföra pelare ett i OECD/G20:s överenskommelse i EU. Mot bakgrund av detta ansåg utskottet att kommissionens förslag till ändrat beslut om systemet för EU:s egna medel inte kan anses vara förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Utskottet föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2021/22:180).

Skatteutskottet

Skatteutskottet prövade sex utkast till lagstiftningsakter under 2022 och lämnade tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden.

Det första utlåtandet gällde kommissionens förslag till direktiv om säkerställande av en global minimiskatt för multinationella företagsgrupper i unionen (COM(2021) 823, utl. 2021/22:SkU12). Den 22 februari 2022 hänvisades förslaget till skatteutskottet för subsidiaritetsprövning.

Utskottet var positivt till förslagets syfte att sätta en nedre gräns för konkurrensen vad gäller bolagsskattesatser genom att införa en miniminivå för beskattningen. Utskottet ansåg dock att nyttan av att ha harmoniserade regler måste vägas mot medlemsstaternas befogenheter och möjligheten att kunna införa och behålla egna nationella regler. Utskottet ville därför betona att grundprincipen om skattesuveränitet för medlemsstaterna måste värnas när det gäller direkta skatter.

Utskottet konstaterade att kommissionen har underlåtit att genomföra en egen konsekvensanalys bl.a. med hänvisning till att det har ingåtts en överenskommelse mellan medlemsstaterna (i det s.k. Inclusive Framework on BEPS), att EU har ett begränsat handlingsutrymme eftersom de viktigaste inslagen i regelverket redan har fastställts samt behovet av skyndsamhet.

Mot bakgrund av att frågorna på direktbeskattningens område i princip är förbehållna medlemsstaternas nationella kompetens ansåg utskottet att det ställs höga krav på att unionens lagstiftningsförslag är utformade på ett sådant sätt att medlemsstaterna kan avgöra om målet för den föreslagna åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och därför, på grund av åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås av unionen. Det ställs också höga krav på att lagstiftningsförslagen är utformade på ett sådant sätt att medlemsstaterna kan avgöra om den föreslagna åtgärden går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dess mål.

Utskottet ansåg att kommissionens underlåtenhet att genomföra en konsekvensanalys försvårade en bedömning av förslagets effekter i en sådan omfattning att utskottet inte kunde bedöma om förslaget går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå de angivna målen.

Mot bakgrund av det anförda ansåg utskottet att kommissionens förslag strider mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och

kommissionens ordförande. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2021/22:208).

Det andra utlåtandet gällde kommissionens förslag till direktiv om fastställande av regler för att förhindra missbruk av företag utan substans för skatteändamål och om ändring av direktiv 2011/16/EU (COM(2021) 565, utl. 2021/22:SkU32). Den 22 februari 2022 hänvisade kammaren förslaget till skatteutskottet för subsidiaritetsprövning.

Utskottet var positivt till förslaget att förhindra att företag som saknar substans missbrukas för skatteändamål. Utskottet konstaterade dock att förslaget är omfattande, komplext och mycket långtgående, och att bevisbördan så gott som uteslutande ligger på de enskilda företagen. Utskottet konstaterade vidare att den administrativa bördan när det gäller rapporterings-skyldighet, bevisning och informationsutbyte torde bli stor för såväl företag som skatteadministrationer.

När det gäller frågan om förslagets förenlighet med redan befintliga regelverk om skatteflykt och skatteundandragande framhöll kommissionen att regelverken på EU-nivå inte innehåller några specifika regler som direkt riktar sig mot skalbolag och att en specifik reglering därför är nödvändig. Utskottet saknade dock en utförlig analys av hur förslaget förhåller sig till redan existerande lagstiftning på området som klargör behovet av ytterligare ett regelverk bl.a. för att undvika risk för överlappning och ökad administration. Sammanfattningsvis ansåg utskottet att kommissionen inte tillräckligt hade motiverat att förslaget inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det angivna målet.

Mot bakgrund av det anförda ansåg utskottet att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2021/22:209).

Det tredje utlåtandet gällde direktiv om fastställande av regler om ett avdrag i syfte att minska skattefördelen för finansiering med lån jämfört med finansiering med eget kapital och om begränsning av ränteavdragen i samband med bolagsbeskattning (COM(2022) 216, utl. 2021/22:SkU34). Den 9 juni 2022 hänvisades förslaget till skatteutskottet för subsidiaritetsprövning.

Utskottet ansåg att det finns skäl att ifrågasätta om det behövs ett gemensamt regelverk för att minska den snedvridning som kommissionen anser finns vid finansiering av företag med lån i stället för med eget kapital. Utskottet ville betona att grundprincipen om skattesuveränitet för medlemsstaterna måste värnas när det gäller direkta skatter. Det faller inom varje medlemsstats nationella kompetens att säkra välfärden genom att ta ut och använda skatteintäkter på lämpligt sätt. En alltför extensiv tillämpning av de regler som ger unionen lagstiftningskompetens leder i förlängningen till en urholkning av medlemsstaternas suveränitet när det gäller att ta ut och bibehålla tillräckliga skatteintäkter för att finansiera välfärden. Utskottet ansåg det relevant att i detta sammanhang återigen understryka vikten av att skydda medlemsstaternas nationella suveränitet och självbestämmanderätt.

Enligt utskottet innebär förslaget en begränsning i Sveriges handlingsfrihet att utforma företagsskatteregler som är anpassade efter nationella förutsättningar. Utskottet anförde att det är viktigt att nyttan av att ha harmoniserade skatteregler vägs mot den inskränkning av medlemsstaternas möjligheter att införa och behålla egna nationella skatteregler som en harmonisering medför. Enligt utskottet är medlemsstaterna bättre lämpade att bedöma och överblicka hur företagsbeskattningen bör utformas för att nå politiska och ekonomiska mål. Utskottet ansåg inte att fördelarna med förslaget överväger nackdelarna av den inskränkning av den nationella befogenheten som förslaget innebär.

Sammanfattningsvis ansåg utskottet att kommissionen inte har visat att det är nödvändigt med ett direktiv för att uppnå målet. Utskottet ansåg inte heller att kommissionen tillräckligt motiverat att förslaget inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det angivna målet.

Mot bakgrund av det anförda ansåg utskottet att kommissionens förslag strider mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagens biföll utskottets förslag (rskr. 2021/22:457).

Justitieutskottet

Justitieutskottet subsidiaritetsprövade 17 utkast till lagstiftningsakter och lämnade två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden.

Det första utlåtandet gällde kommissionens förslag till förordning om åtgärder mot transportföretag som underlättar eller ägnar sig åt människohandel eller smuggling av migranter i samband med olaglig inresa till Europeiska unionens territorium (COM(2021) 753, utl. 2021/22:JuU50). Förslaget hänvisades till justitieutskottet den 8 december 2021.

Utskottet välkomnade att åtgärder vidtas för att bekämpa människohandel och smuggling av migranter. Utskottet ansåg dock att förslaget är alltför långtgående framför allt när det gäller luftfarten. Att ge EU-kommissionen möjligheter att inskränka lufttrafikföretags trafikrättigheter ingriper enligt utskottet i medlemsstaternas kompetens på ett sätt som inte i tillräcklig grad kan motiveras med att säkerställa ett harmoniserat tillvägagångssätt för åtgärder mot transportföretag inom unionen. För Sveriges del skulle t.ex. åtgärder från EU-kommissionen som förhindrar utländska flygbolag från att operera i svenskt luftrum riskera statens internationella åtaganden genom Chicagokonventionen, transitöverenskommelsen och olika bilaterala luftfartsavtal.

Utskottet ansåg att åtgärderna i stället måste kunna anpassas så att den nationella kompetensen för trafikrättigheter inte äventyras. Den typ av åtgärder mot transportföretag som förslaget omfattar bör därför när det gäller luftfart beslutas av medlemsstaterna.

Liknande överväganden kan i viss utsträckning göras när det gäller sjöfart, där förslaget bl.a. riskerar att inskränka på Sveriges kompetens när det gäller internationella åtaganden såsom FN:s havsrättskonvention.

Utskottet ansåg att kommissionens förslag inte i alla delar är förenligt med subsidiaritetsprincipen och föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2021/22:149).

Det andra utlåtandet gällde kommissionens förslag till direktiv om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser och om upphävande av direktiv (EG) 2008/99/EG (COM(2021) 851, utl. 2021/22:JuU48). Förslaget hänvisades till utskottet den 3 februari 2022.

Utskottet var i grunden positivt till en fördjupning av samarbetet på miljöbrottsområdet, särskilt när det gäller åtgärder för att bekämpa allvarlig organiserad brottslighet med gränsöverskridande inslag. Utskottet ansåg dock att den föreslagna bestämmelsen om kompletterande sanktioner som innebär att en fysisk person som har dömts för miljöbrott tillfälligt ska kunna förbjudas att ställa upp i val till eller kandidera till en offentlig tjänst uppenbart strider mot subsidiaritetsprincipen. Det måste vara upp till varje medlemsstat att avgöra om man vill införa en sådan ordning. Enligt utskottet går förslaget i denna del uppenbart långt utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det eftersträvade målet med åtgärden, och det kan även ifrågasättas om EU har straffrättslig lagstiftningskompetens som sträcker sig så långt som till villkoren för demokratin i nationella val i medlemsstaterna.

Utskottet ansåg att kommissionens förslag inte i alla delar är förenligt med subsidiaritetsprincipen och föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2021/22:193).

Civilutskottet

Civilutskottet subsidiaritetsprövade sex utkast till lagstiftningsakter och lämnade ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande.

Utlåtandet, som lämnades på begäran av en minoritet i utskottet, gällde kommissionens förslag till direktiv om byggnaders energiprestanda (omarbetning) (COM(2021) 802, utl. 2021/22:CU34).

Utskottet konstaterade att EU och medlemsstaterna har s.k. delad kompetens på energiområdet och att kommissionens förslag bygger vidare på befintlig EU-politik. Enligt utskottet är det nödvändigt att regelverket och kraven när det gäller byggnaders energiprestanda uppdateras för att EU:s övergripande mål för klimat och energi ska kunna nås.

Utskottet ansåg att förslaget inte strider mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att riksdagen skulle lägga utlåtandet till handlingarna. I en reservation av Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna anfördes motsatt uppfattning. Riksdagen biföll utskottets förslag, och utlåtandet lades till handlingarna (prot. 2021/22:90).

Försvarsutskottet

Försvarsutskottet subsidiaritetsprövade ett utkast till lagstiftningsakt och lämnade ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande.

Utlåtandet gällde kommissionens förslag till förordning om inrättande av instrumentet för förstärkning av den europeiska försvarsindustrin genom gemensam upphandling (COM(2022) 349, utl. 2022/23:FöU2). Förslaget hänvisades till försvarsutskottet den 5 september 2022.

Utskottet anförde inledningsvis att utskottet i grunden är positivt till ett fördjupat samarbete inom EU i syfte att stärka försvarsförmågan i Europa. Utskottet noterade dock att förslaget saknar en konsekvensanalys som säkerställer att kommissionen inte ges större inflytande över försvarspolitiska beslut som tidigare fattats på nationell nivå, och att detta kan leda till att det avsedda målet inte uppnås. Enligt utskottet ger den föreslagna förordningen kommissionen möjlighet att styra tilldelning av medel utifrån kriterier som ännu inte är tillräckligt transparenta och mätbara. Med detta följer ökad administration samt ökad överstatlig styrning och kontroll. Utskottet menade att förslaget borde analyseras och balanseras ytterligare mot enskilda medlemsstaters förutsättningar att avgöra vilka åtgärder som är mest effektiva och ändamålsenliga. Försvarspolitik, krav på informationssäkerhet och försörjningstrygghet utgör grunden för om försvarsmateriel ska upphandlas nationellt eller unionsgemensamt. Utskottet ansåg att förordningsförslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen, då dessa frågor i första hand är nationella kompetenser.

Utskottet bedömde vidare att förslaget i sin nuvarande utformning inte säkerställer att proportionalitetsprincipen tillämpas. Enligt kommissionen syftar förslaget till att stärka unionens försvarsindustriella bas för att komma till rätta med industriella brister i förhållande till de mest akuta och kritiska behoven av försvarsprodukter. Utskottet delade in allt väsentligt bilden av de utmaningar och brister som finns men ansåg att det saknades en tillräckligt omfattande konsekvensanalys för att säkerställa att åtgärden inte får effekter utöver det avsedda målet, exempelvis på områden som rör nationell försvarspolitik.

Utskottet ansåg att förslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen och föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2022/23:1).

Miljö- och jordbruksutskottet

Miljö- och jordbruksutskottet subsidiaritetsprövade tolv utkast till lagstiftningsakter och lämnade tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden.

Det första utlåtandet gällde kommissionens förslag till förordning om utsläpp på unionens marknad och export från unionen av vissa råvaror och produkter som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse och om upphävande av förordning (EU) nr 995/2010, (COM(2021) 706, utl.

2021/22:MJU19). Förslaget hänvisades till miljö- och jordbruksutskottet den 17 januari 2022.

Utskottet framhöll inledningsvis att fördraget inte innehåller någon rättslig grund för en gemensam skogsbrukspolitik och att dessa frågor tillhör den nationella beslutanderätten. Utskottet delade regeringens bedömning och såg ett behov av att definitionerna som berör skog och skogsbruk i förslaget utformas med beaktande av subsidiaritetsprincipen.

Sammantaget bedömdes definitionerna och förslagets inriktning i sin utformning medföra en detaljreglering av nationellt skogsbruk som inte är förenlig med subsidiaritetsprincipen. Utskottet ansåg att nationellt skogsbruk regleras bäst på nationell nivå och framhöll att det är angeläget att det slutliga regelverket är förenligt med det nationella självbestämmandet i skogliga frågor.

Utskottet föreslog därmed att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2021/22:183).

Det andra utlåtandet gällde kommissionens förslag till förordning om restaurering av natur (COM(2022) 304, utl. 2021/22:MJU32). Förslaget hänvisades till miljö- och jordbruksutskottet den 29 juni 2022.

Även i detta utlåtande anförde utskottet inledningsvis att det inte finns någon rättslig grund i fördraget för en gemensam skogspolitik.

Utskottet bedömde sammantaget att även om medlemsstaterna enligt förslaget själva ska utarbeta de restaureringsplaner som ska ligga till grund för restaureringsarbetet medför förslaget en reglering av nationellt skogsbruk som inte är förenlig med subsidiaritetsprincipen. Utskottet ansåg att nationellt skogsbruk regleras bäst på nationell nivå. Det är på nationell nivå som förutsättningarna finns för en effektivt utformad skogspolitik som kan ta hänsyn till nationella och regionala förhållanden. Dessa förutsättningar varierar mycket mellan de olika medlemsstaterna, och beslut som rör dessa frågor ska därför fattas på nationell nivå. Utskottet ansåg vidare att förslaget medför en detaljreglering när det gäller jordbrukets markanvändning och skogliga frågor som innebär att det går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målen med förslaget, och förslaget är därmed i dessa delar inte förenligt med proportionalitetsprincipen.

Utskottet ansåg således att förslaget i sin nuvarande utformning inte i alla delar är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Utskottet föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen biföll utskottet förslag (rskr. 2021/22:473).

Det tredje utlåtandet gällde kommissionens förslag till förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel och om ändring av förordning (EU) 2021/2115 (COM(2022) 305, utl. 2021/22:MJU33). Förslaget hänvisades till utskottet den 29 juni 2022.

Utskottet välkomnade kommissionens övergripande ambition att säkerställa en hållbar användning av växtskyddsmedel och konstaterade att

sådana bestämmelser behöver beslutas på EU-nivå. Utskottet anförde dock att ett nytt regelverk på området måste utformas med beaktande av subsidiaritetsprincipen. Kommissionens förslag innebär att reglerna om hållbar användning av växtskyddsmedel ska finnas i en förordning. Eftersom en förordning blir direkt tillämplig i medlemsstaterna utesluter detta motsvarande nationella regler och reglerna i förordningen blir bindande. Utskottet ifrågasatte starkt om det i detta fall finns tillräckliga skäl för en reglering i förordningsform för att uppnå målen för åtgärden. Utskottet bedömde även att förslagens utformning vad gäller de olika registren och de grödspecifika bestämmelserna medför en detaljeringsgrad av svenskt jordbruk som går utöver vad som är nödvändigt för att nå de angivna målen. Förslaget ansågs i dessa delar inte förenligt med proportionalitetsprincipen. Kommissionens förslag ansågs därför inte heller förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Utskottet föreslog därmed att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Även Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna ansåg att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen, men lämnade en reservation med förslag till ett motiverat yttrande med en annan lydelse (reservation 1). Riksdagen biföll reservanternas förslag (rskr. 2021/22:474).

Näringsutskottet

Näringsutskottet subsidiaritetsprövade 20 utkast till lagstiftningsakter och lämnade tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden.

Det första utlåtandet gällde kommissionens förslag till direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 (COM(2022) 71, utl. 2021/22:NU28). Förslaget hänvisades till näringsutskottet den 1 april 2022.

Utskottet noterade att flera medlemsstater har infört eller överväger att införa nationella regler om tillbörlig aktsamhet för företag, varför även utskottet instämmer i kommissionens och regeringens syn på att enhetliga regler på EU-nivå blir mer effektiva än enskilda länders olika regler samtidigt som fragmentering och rättsosäkerhet undviks. Utskottet ville förtydliga att det på det stora hela är positivt till kommissionens förslag till direktiv. Däremot var utskottet kritiskt till vissa delar av kommissionens förslag som rör bolagsstyrning. Enligt utskottets uppfattning är kommissionens förslag till bestämmelser om att företagen ska ta vissa hänsyn när de fastställer rörliga ersättningar (artikel 15.3), aktsamhetsplikt för medlemmar av företagets ledning (artikel 25) och införande och övervakning av åtgärder för tillbörlig aktsamhet (artikel 26) inte förenliga med subsidiaritetsprincipen. Dessa frågor hanteras enligt utskottets mening bäst på den nationella nivån. Därmed ansåg utskottet att kommissionens förslag i sin nuvarande utformning inte i alla delar är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Utskottet föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2021/22:312).

Det andra utlåtandet lämnades på begäran av en minoritet i näringsutskottet och gällde kommissionens förslag till ändring av direktiv (EU) 2018/2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda och direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet (COM(2022) 222, utl. 2021/22:NU29). Förslaget hänvisades till utskottet den 7 juni 2022.

Utskottet konstaterade att EU och medlemsstaterna har s.k. delad kompetens på energiområdet och att en samordnad EU-politik har en bättre möjlighet att nå EU:s mål för andelen förnybar energi och energieffektivitet till 2030 än åtgärder enbart på den nationella eller lokala nivån. Utskottet konstaterade vidare att förslaget rör sig om ett ändringsdirektiv där kommissionen föreslår ändringar i redan existerande lagstiftning, vilket behöver beaktas vid granskningen av om en åtgärd bör regleras på EU-nivå.

Utskottet instämde i kommissionens syn på att en ökad andel förnybar energi bidrar bl.a. till det långsiktiga målet om klimatneutralitet, liksom till att fasa ut EU:s beroende av ryska fossila bränslen och till att sänka energipriserna. För att nå dessa mål ansåg utskottet det vara nödvändigt att anpassa de befintliga regelverken på EU-nivån. Slutligen kunde utskottet även konstatera att regeringen har bedömt att förslaget inte strider mot subsidiaritetsprincipen.

Sammanfattningsvis ansåg utskottet att förslaget inte strider mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet såg därmed ingen anledning för riksdagen att lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Utskottet föreslog därför att riksdagen skulle lägga utskottets utlåtande till handlingarna. I en reservation av Moderaterna, Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna och Liberalerna anfördes motsatt uppfattning. Riksdagen biföll utskottets förslag och utlåtandet lades till handlingarna (prot. 2021/22:135).

Det tredje utlåtandet gällde kommissionens förslag till förordning om inrättande av ett krisinstrument för den inre marknaden och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 2679/98 (COM(2022) 459, utl. 2022/23:NU10). Förslaget hänvisades till utskottet den 9 november 2022.

Utskottet välkomnade inledningsvis förslaget om ett krisinstrument på den inre marknaden, som ska säkra den fria rörligheten för personer, varor och tjänster även i tider av kris. Utskottet konstaterade att den rättsliga grunden för förslaget enligt kommissionen är artiklarna 21, 45 och 114 i EUF-fördraget. När det gäller de delar av förslaget som syftar till att säkerställa att den inre marknaden fungerar väl även i krissituationer gjorde utskottet ingen annan bedömning än kommissionen. Förslaget innehåller dock även bestämmelser om att säkra tillgången till varor och tjänster av strategisk betydelse. Utskottet ansåg att det finns ett behov av att förtydliga hur dessa bestämmelser förhåller sig till den rättsliga grunden som anges. I ett läge där det inte är tydligt hur bestämmelser om att säkra tillgången till varor och tjänster av strategisk betydelse förhåller sig till den angivna rättsliga grunden ansåg utskottet att det

finns en risk för att förslaget i vissa delar kommer att inkräkta på medlemsstaternas nationella kompetens. Utskottet ansåg därför att det inte med säkerhet kan anses att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Utskottet ville därför understryka vikten av att kommissionen förtydligar förhållandet mellan förslagets rättsliga grund och bestämmelser om att säkra tillgången till varor och tjänster av strategisk betydelse. Utskottet ansåg även att förslagets förenlighet med proportionalitetsprincipen bör förtydligas vad gäller konsekvenserna för medlemsländerna och effekten på konkurrensen.

Därmed ansåg utskottet att kommissionens förslag inte i alla delar är förenligt med subsidiaritetsprincipen och föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, kommissionens och rådets ordförande. Riksdagen biföll utskottet förslag (rskr. 2022/23:100).

Arbetsmarknadsutskottet

Arbetsmarknadsutskottet subsidiaritetsprövade två utkast till lagstiftningsakter under 2022 och lämnade ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande.

Utlåtandet gällde kommissionens förslag till direktiv om bättre arbetsvillkor för plattformarbete (COM(2021) 762, utl. 2021/22:AU16). Förslaget hänvisades till utskottet den 12 januari 2022.

Utskottet ansåg, i likhet med regeringen, att kommissionens förslag är alltför långtgående och detaljerat. Artikel 4 i förslaget ställer upp kriterier för en anställningspresumtion. Utskottet menade liksom regeringen att denna anställningspresumtion inte är förenlig med kommissionens ambition att nationella definitioner enligt gällande lagstiftning, kollektivavtal eller praxis i medlemsstaterna ska ligga till grund för korrekt fastställande av anställningsstatus. Utskottets uppfattning var att en övergripande ram för att hantera felklassificering bör innebära att medlemsstaterna själva fastställer kriterier för att avgöra ett anställningsförhållande. Utskottet framhöll även att det är av största vikt att frågor som reglerar anställningsförhållanden och definitioner av arbetstagarbegreppet förblir en nationell kompetens. Utskottet menade att de sammantagna konsekvenserna av direktivförslaget är svåra att överblicka och att direktivet, så som förslaget är utformat med en anställningspresumtion, innebär risker för den svenska arbetsmarknadsmodellen.

Enligt utskottet fastställs kriterier för att avgöra ett anställningsförhållande bäst på nationell nivå. Anställningspresumtionen innehåller en detaljerad reglering som inte står i proportion till förslagets mål och syfte. Utskottets slutsats var därför att förslaget i denna del strider mot subsidiaritetsprincipen.

Eftersom utskottets uppgift är att ta ställning till det befintliga förslaget innebär utskottets ställningstagande att kommissionens förslag strider mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2021/22:184).

Motiverade yttranden från riksdagen

Som nämnts prövade riksdagen 119 utkast till lagstiftningsakter och lämnade 14 motiverade yttranden till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande under 2022.

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009 och fram t.o.m. den 31 december 2022 har riksdagen prövat totalt 1 173 utkast till lagstiftningsakter och lämnat 93 motiverade yttranden till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Detta innebär att riksdagen har haft invändningar mot knappt 8 procent av samtliga utkast som översänts för subsidiaritetsprövning (se tabell 3 nedan).

Tabell 3 Antalet utkast till lagstiftningsakter och antalet motiverade yttranden i riksdagen 2010–2022

År	Antal utkast till lagstiftningsakter	Motiverade yttranden	
		Antal	Andel*
2010	71	3	4 %
2011	124	10	8 %
2012	125	20	16 %
2013	123	10	8 %
2014	58	2	3 %
2015	21	1	5 %
2016	101	13	13 %
2017	90	3	3 %
2018	149	12	8 %
2019	32	0	0 %
2020	81	2	2 %
2021	79	3	4 %
2022	119	14	12 %
Totalt	1 173	93	8 %

* Motiverade yttranden som procentuell andel av utkasten till lagstiftningsakter.

Antalet motiverade yttranden per utskott t.o.m. utgången av 2022 framgår av tabell 4 nedan.

Tabell 4 Antalet motiverade yttranden per utskott 2010–2022

Utskott	Antal motiverade yttranden													
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt
KU	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	4
FiU	2	2	7	1	0	0	1	3	1	0	1	0	1	19
SkU	0	2	0	1	2	1	6	0	0	0	0	1	3	16
JuU	0	1	3	1	0	0	1	0	0	0	0	0	2	8
CU	0	0	2	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	5
UU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
FöU	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
SfU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SoU	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
KrU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
UbU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TU	0	0	1	4	0	0	2	0	3	0	0	0	0	10
MJU	1	2	1	1	0	0	0	0	1	0	0	1	3	10
NU	0	1	2	0	0	0	0	0	2	0	0	1	2	8
AU	0	2	1	0	0	0	0	0	3	0	1	0	1	8
Totalt	3	10	20	10	2	1	13	3	12	0	2	3	14	93

Motiverade yttranden från de nationella parlamenten inom EU

Av kommissionens årsrapport 2022 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna och om förbindelserna med de nationella parlamenten (COM(2023) 640 och bilagor) framgår bl.a. följande.

Under 2022 mottog kommissionen 32 motiverade yttranden från de nationella parlamenten, vilket är betydligt fler än under de föregående åren (2019–2021) och dubbelt så många som 2021. Trots denna ökning konstaterar kommissionen att ett antal motiverade yttranden inte grundar sig på någon tydlig kritik mot en överträdelse av subsidiaritetsprincipen utan snarare på en upplevd brist på analys av nationella förhållanden.

Av rapporten framgår att de nationella parlamenten översände totalt 355 yttranden, varav 32 motiverade yttranden, till kommissionen. Av en bilaga till rapporten framgår att 30 av 39 nationella parlament eller kammare lämnade yttranden inom ramen för den s.k. politiska dialogen. Kommissionen noterar att antalet motiverade yttranden och det totala antalet yttranden, dvs. inklusive bidrag inom den politiska dialogen, hittills har minskat betydligt under den nuvarande kommissionens mandatperiod jämfört med de två föregående mandatperioderna (2009–2014 och 2014–2019).

Vidare framgår det att 13 av 39 nationella parlament eller kammare lämnade motiverade yttranden under 2022. Den kammare som lämnade överlägset flest motiverade yttranden var Sveriges riksdag med 14 motiverade yttranden, vilket motsvarar mer än 40 procent av det totala antalet motiverade yttranden. Av en bilaga till rapporten framgår att Tjeckiens Poslanecká sněmovna och Frankrikes Sénat lämnade fyra motiverade yttranden vardera. Danmarks Folketinget lämnade två motiverade yttranden. Tjeckiens Senát, Tysklands Bundesrat, Nederländernas Eerste Kamer, Ungerns Országgyűlés, Irlands Houses of the Oireachtas, Nederländernas Tweede Kamer, Bulgariens Narodno Sabranie och Finlands riksdag lämnade vardera ett motiverat yttrande.

De 32 motiverade yttranden som kom in under 2022 avsåg 24 olika förslag. Endast fyra förslag fick fler än ett motiverat yttrande och inget förslag fick fler än fem motiverade yttranden. Fem motiverade yttranden lämnades om Europaparlamentets förslag om att reformera EU:s vallag, fyra avsåg förslaget till en europeisk mediefrihetsakt och två avsåg förslagen till ändring av direktivet och förordningen om marknaderna för gas och vätgas. Alla återstående motiverade yttranden avsåg olika kommissionsförslag.

När det gäller förslaget att reformera EU:s vallag som lades fram av Europaparlamentet, tog kommissionen emot motiverade yttranden från Sveriges riksdag, Danmarks Folketing, Nederländernas Eerste och Tweede Kamer och ett gemensamt yttrande från båda kamrarna i Irlands Houses of the Oireachtas. Sedan 2017 har inget enskilt förslag samlat så många motiverade yttranden, vilket motsvarar åtta röster. Detta ligger fortfarande långt under tröskeln för ett gult kort. Tröskeln för ett gult kort, som utlöser en obligatorisk

omprövning av ett utkast till rättsakt, uppnås när motiverade yttranden från de nationella parlamenten står för minst en tredjedel av alla röster som tilldelats dem (18 av 54).

Samlat utfall av genomförda subsidiaritetsprövningar

Inledning

I det följande redogörs för det samlade utfallet av de genomförda subsidiaritetsprövningarna. Detta görs genom sammanställningar av hur subsidiaritetsprövningarna har utfallit på olika politikområden. Redogörelsen görs per utskott i den ordning som utskotten anges i riksdagsordningen. För samtliga utskottsavsnitt gäller följande.

Till detta betänkande bifogas en förteckning över avgjorda subsidiaritetsärenden i riksdagen (bilaga 6). Av denna förteckning framgår vilka utkast till lagstiftningsakter som prövades av riksdagens utskott under 2022. Vidare bifogas en förteckning över avgjorda subsidiaritetsärenden per politikområde under 2022 (bilaga 7). Denna förteckning innehåller uppgifter om vilken rättslig grund i EUF-fördraget som kommissionen i huvudsak har angett ligger till grund för de olika utkasten och vilket politikområde utkasten i huvudsak gäller.⁴

En sammanställning över antalet utkast till lagstiftningsakter som prövades av riksdagens utskott under 2010–2022 uppdelat per politikområde och rättslig grund i EUF-fördraget finns i bilaga 8. Eftersom vissa av utkasten berör flera politikområden är summan av antalet utkast till lagstiftningsakter i många fall större än antalet prövade utkast. Till betänkandet bifogas även en förteckning över det totala antalet motiverade yttranden som lämnats av riksdagen uppdelat per politikområde, rättslig grund i EUF-fördraget och utskott under 2010–2022 (bilaga 9). Eftersom vissa av utkasten som lett till motiverade yttranden berör flera politikområden är summan av antalet motiverade yttranden i många fall större än antalet lämnade motiverade yttranden.

Tabellerna nedan under respektive avsnitt per utskott innehåller en uppdelning på politikområde, rättslig grund i EUF-fördraget och uppgift om antalet utkast till lagstiftningsakter inom respektive utskotts beredningsområde. I tabellerna redovisas antalet utkast för åren 2010–2022 samt det totala antalet prövade utkast sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Eftersom vissa av utkasten berör flera politikområden, dvs. kommissionen har angett mer än en rättslig grund för ett utkast, är summan av antalet utkast till lagstiftningsakter i tabellerna i många fall större än antalet prövade utkast.

⁴ För motsvarande förteckningar över de utkast som prövats av utskotten under 2010–2019 hänvisas till utskottets tidigare betänkanden, se bet. 2010/11:KU18, bet. 2011/12:KU4 och bet. 2012/13:KU8. För motsvarande förteckningar fr.o.m. riksmötet 2013/14 hänvisas till betänkande KU5 för respektive riksmöte.

Konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet prövade sex utkast till lagstiftningsakter under 2022. Utskottet ansåg att ett av utkasten strider mot subsidiaritetsprincipen och lämnade ett utlåtande med förslag till ett motiverat yttrande. Utskottet ansåg att övriga utkast inte strider mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att två av utkasten handlade om rösträtt för unionsmedborgare. Den rättsliga grunden för två av utkasten var artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden, varav ett av utkasten även gällde skydd av personuppgifter. Övriga utkast gällde ändringar i valrättsakten (1) och institutionella bestämmelser (1).

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2022 prövade konstitutionsutskottet 25 utkast till lagstiftningsakter. Av sammanställningarna framgår att den rättsliga grunden för sju av utkasten var artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Fem av utkasten gällde skydd för personuppgifter. Fem utkast vardera rörde etableringsrätt och fri rörlighet för tjänster. Lika många utkast gällde folkhälsa. Fyra utkast vardera rörde jordbruk och fiskeri, transportpolitik, miljöpolitik och gemensam handelspolitik. Fyra av utkasten gällde institutionella bestämmelser och lika många grundade sig på flexibilitetsklausulen. Tre utkast vardera rörde tullsamarbete, transeuropeiska nät och statistik. Två utkast vardera gällde fri rörlighet för unionsmedborgare och rösträtt för unionsmedborgare. Två utkast gällde kapital och betalningar. Vidare gällde vardera två utkast socialpolitik och humanitärt bistånd. Två utkast gällde ändringar i valrättsakten. Övriga utkast gällde offentlighet (1), bekämpning av diskriminering (1), medborgarinitiativ (1), civilrättsligt samarbete (1), konkurrensregler (1), statligt stöd (1), kulturpolitik (1), konsumentskydd (1) och bekämpning av bedrägeri (1).

Vissa av utkasten som prövades under perioden rörde flera politikområden.

Utskottet har lämnat fyra utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Under 2012 lämnade utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter, den s.k. allmänna uppgiftsskyddsförordningen⁵ (COM(2012) 11, utl. 2011/12:KU25). Detta förslag rörde skyddet för personuppgifter och grundade sig även på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Riksdagen biföll utskottets förslag och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2011/12:178).

Under 2016 lämnade utskottet ett utlåtande om förslaget till ändringar av den s.k. valrättsakten om val till Europaparlamentet (P8_TA(2015)0395, utl. 2015/16:KU27). Förslaget grundade sig på artikel 223 i EU-fördraget. Enligt

⁵ Även kallad GDPR. GDPR är förkortningen av The General Data Protection Regulation.

denna artikel ska Europaparlamentet utarbeta utkast till nödvändiga bestämmelser om val av dess ledamöter genom allmänna val enligt en i alla medlemsstater enhetlig ordning. Initiativtagare till förslaget var Europaparlamentet som överlämnade förslaget till riksdagen den 11 december 2015. Förslaget prövades av konstitutionsutskottet trots att det inte fanns någon information från Europaparlamentet om att förfarandet enligt protokoll nr 2 hade inletts. På förslag av utskottet lämnade riksdagen ett motiverat yttrande om förslaget till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2015/16:135).

Under 2018 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till direktiv om skydd för personer som rapporterar om överträdelse av unionsrätten, det s.k. visseblåsdirektivet (COM(2018) 218, utl. 2017/18:KU48). Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut (rskr. 2017/18:421). Förslaget rörde skydd för personuppgifter, tullsamarbete, jordbruk och fiskeri, etableringsrätt, fri rörlighet för tjänster, transportpolitik, konkurrensregler, statligt stöd, tillnärmning av lagstiftning, folkhälsa, konsumentskydd, miljöpolitik, gemensam handelspolitik och bekämpning av bedrägeri.

Utskottet lämnade även under 2022, som nämnts, ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om Europaparlamentets förslag till förordning om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet (P9_TA(2022)0129, utl. 2021/22:KU45). Den rättsliga grunden för utkastet var artikel 223 i EUF-fördraget. Enligt denna artikel ska Europaparlamentet utarbeta utkast till nödvändiga bestämmelser om val av dess ledamöter genom allmänna val enligt en i alla medlemsstater enhetlig ordning. Förslaget prövades av konstitutionsutskottet trots att det inte fanns någon information från Europaparlamentet om att förfarandet enligt protokoll nr 2 hade inletts. Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut (rskr. 2021/22:458).

Tabell 5 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom konstitutionsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i	Antal utkast till lagstiftningsakter*													
		EUF-fördraget	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Offentlighet	Art. 15	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Skydd för personuppgifter	Art. 16	0	0	1	0	0	0	0	1	2	0	0	0	1	5
Bekämpning av diskriminering	Art. 19	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Unionsmedborgarskap (fri rörlighet)	Art. 21	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Unionsmedborgarskap (rösträtt)	Art. 22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
Medborgarinitiativ	Art. 24	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Tullsamarbete	Art. 33	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	3
Jordbruk och fiskeri	Art. 43	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	0	0	0	4
Etableringsrätt	Art. 50, 53	0	0	0	2	0	0	1	1	1	0	0	0	0	5
Fri rörlighet för tjänster	Art. 62	0	0	0	2	0	0	1	1	1	0	0	0	0	5
Kapital och betalningar	Art. 64	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
Civilrättsligt samarbete	Art. 81	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Transportpolitik	Art. 91, 100	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	0	0	0	4
Konkurrensregler	Art. 103	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Statligt stöd	Art. 109	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	0	1	2	0	0	0	1	1	0	0	0	2	7
Socialpolitik	Art. 153	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
Kulturpolitik	Art. 167	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Folkhälsa	Art. 168	0	0	0	2	0	0	0	1	2	0	0	0	0	5
Konsumentskydd	Art. 169	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Transeuropeiska nät	Art. 172	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	3

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*													
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt
Miljöpolitik	Art. 192	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	0	0	0	4
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	0	0	0	4
Humanitärt bistånd	Art. 214	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
Ändringar i valrättsakten	Art. 223	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2
Institutionella bestämmelser	Art. 224	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	4
Bekämpning av bedrägeri	Art. 325	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Statistik	Art. 338	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	3
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	4

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Finansutskottet

Finansutskottet prövade 16 utkast till lagstiftningsakter under 2022. Utskottet ansåg att ett av utkasten strider mot subsidiaritetsprincipen och lämnade ett utlåtande med förslag till ett motiverat yttrande. Utskottet ansåg att övriga utkast inte strider mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att den rättsliga grunden för nio av utkasten var artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Fyra utkast gällde etableringsrätt. Två utkast gällde statistik. Övriga gällde fri rörlighet för tjänster (1), strukturfonder (1), miljöpolitik (1), energipolitik (1), unionens egna medel (1) och finansiella regler (1).

Två av utkasten rörde flera politikområden.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2022 prövade finansutskottet 178 utkast till lagstiftningsakter. Om man ser till de huvudsakliga politikområdena finner man att allra flest utkast (96) grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Därefter följer 34 utkast som gällde etableringsrätt, 21 utkast som innehöll förslag om statistik och 15 utkast som gällde strukturfonder. Tolv utkast gällde fri rörlighet för tjänster och tio gällde ekonomisk och monetär politik. Sju utkast gällde industripolitik. Fyra utkast gällde transeuropeiska nät. Lika många gällde forskning och teknisk utveckling. Fyra utkast rörde unionens egna medel. Fyra utkast grundade sig på den s.k. flexibilitetsklausulen. Tre utkast vardera gällde administrativt samarbete, utvecklings-samarbete och ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredje-länder. Tre utkast innehöll förslag om finansiella regler. Övriga utkast gällde jordbruk och fiskeri (1), straffrättsligt samarbete (1), miljöpolitik (1), energipolitik (1) och konsumentskydd (1).

Vissa av utkasten som prövades under denna period rörde flera politikområden.

Finansutskottet har lämnat totalt 19 utlåtanden med förslag till motiverade yttranden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Riksdagen har bifallit utskottets förslag i samtliga fall.

Under 2010 och 2011 grundade sig tre av de utkast som ledde till utlåtanden från finansutskottet och där riksdagen lämnade motiverade yttranden på artikel 53 i EUF-fördraget, dvs. etableringsrätt. Det gäller dels kommissionens förslag till direktiv om insättningsgarantisystem (COM(2010) 368, utl. 2009/10:FiU42, rskr. 2010/11:1) och kommissionens förslag om ändring av direktivet om system för ersättning till investerare (COM(2010) 371, utl. 2009/10:FiU43, rskr. 2010/11:2), dels kommissionens förslag till direktiv om kreditinstitut och värdepappersföretag (COM(2011) 453, utl. 2011/12:FiU17, rskr. 2011/12:16).

Ytterligare ett utkast som prövades under 2011 och som ledde till ett motiverat yttrande från riksdagen på förslag från finansutskottet grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. förslagen gällde tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Det gäller kommissionens förslag till förordning om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag (COM(2011) 452, utl. 2011/12:FiU29, rskr. 2011/12:111).

Under 2012 lämnade finansutskottet sju utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Av dessa grundade sig tre utkast på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. förslagen gällde tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Det gäller dels kommissionens förslag till ändring av förordning om kreditvärderingsinstitut (COM(2011) 747, utl. 2011/12:FiU34, rskr. 2011/12:114), dels kommissionens förslag till ändring av direktiv om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (COM(2011) 877, utl. 2011/12:FiU36, rskr. 2011/12:128). Det gäller också kommissionens förslag till direktiv om inrättande av en ram för återhämtning och rekonstruktion av kreditinstitut och värdepappersföretag m.m. (COM(2012) 280, utl. 2011/12:FiU12, rskr. 2012/13:1).

Under 2012 lämnade finansutskottet vidare två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden inom området för ekonomisk och monetär politik. Det gäller kommissionens förslag till förordning om gemensamma bestämmelser för övervakning och bedömning av utkast till budgetplaner och säkerställande av korrigering av alltför stora underskott i medlemsstater i euroområdet (COM(2011) 821, utl. 2011/12:FiU33, rskr. 2011/12:118) och kommissionens förslag till förordning om tilldelning av särskilda uppgifter till Europeiska centralbanken i fråga om politiken för tillsyn över kreditinstitut (COM(2012) 511, utl. 2012/13:FiU18, rskr. 2012/13:27). Utskottet lämnade även två utlåtanden som rörde flera politikområden, nämligen etableringsrätt, fri rörlighet för tjänster och tillnärmning av lagstiftning. Det gäller kommissionens förslag till direktiv om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten m.m. (COM(2011) 895, utl. 2011/12:FiU45, rskr. 2011/12:143) och kommissionens förslag till direktiv om offentlig upphandling (COM(2011) 896, utl. 2011/12:FiU50, rskr. 2011/12:142).

Under 2013 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till förordning om fastställande av enhetliga regler och ett enhetligt förfarande för rekonstruktion av kreditinstitut och vissa värdepappersföretag inom ramen för en gemensam rekonstruktionsmekanism och gemensam bankrekonstruktionsfond (COM(2013) 520, utl. 2013/14:FiU13, rskr. 2013/14:12). Den rättsliga grunden var artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden.

Under 2016 lämnade utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om fastställande av en gemensam ram för europeisk statistik om personer och hushåll, som grundas på uppgifter på individnivå som samlas in genom urvalsundersökningar (COM(2016) 551, utl. 2016/17:FiU18, rskr. 2016/17:29). Utkastet innehöll förslag om statistik.

Under 2017 lämnade finansutskottet tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. I ett utlåtande subsidiaritetsprövades två utkast (utl. 2016/17:FiU38). Det var kommissionens förslag till ändring i den s.k. tillsynsförordningen (COM(2016) 850) som grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden, och kommissionens förslag till ändring i det s.k. kapitaltäckningsdirektivet (COM(2016) 854) som rörde etableringsrätt. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2016/17:155).

Finansutskottet lämnade även ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till ändring av förordning (EU) nr 1095/2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten) och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 vad gäller förfarandena för och de myndigheter som ska delta i auktorisationen av centrala motparter samt om kraven för godkännande av centrala motparter från tredjeland (COM(2017) 331, utl. 2017/18:FiU7, rskr. 2017/18:9). Utskottet lämnade även ett utlåtande om kommissionens förslag om översyn av de europeiska tillsynsmyndigheterna, Esa-myndigheterna (COM(2017) 536, utl. 2017/18:FiU31, rskr. 2017/18:126). Båda dessa förslag grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden.

Under 2018 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till ett motiverat yttrande med anledning av två förslag från kommissionen (utl. 2017/18:FiU51). Det var kommissionens förslag till rådets beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel (COM(2018) 325) och kommissionens förslag till rådets förordning om genomförandebestämmelser till systemet för Europeiska unionens egna medel (COM(2018) 327). Båda dessa förslag rörde unionens egna medel. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2017/18:445).

Under 2020 lämnade finansutskottet också ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande. Det gällde kommissionens ändrade förslag till rådets beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel (COM(2020) 445, utl. 2019/20:FiU63, rskr. 2019/20:367). Förslaget rörde unionens egna medel och den rättsliga grunden för förslaget var artikel 311 i EUF-fördraget.

Under 2022 lämnade utskottet, som nämnts, ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till ändring av beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel (COM(2021) 570, utl. 2021/22:FiU31, rskr. 2021/22:180). Förslaget rörde unionens egna medel, och den rättsliga grunden för förslaget var artikel 311 i EUF-fördraget.

Tabell 6 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom finansutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i	Antal utkast till lagstiftningsakter*														
		EUF-fördraget	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt
Jordbruk och fiskeri	Art. 43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	
Etableringsrätt	Art. 50, 52, 53	3	4	7	1	1	0	2	2	6	0	1	3	4	34	
Fri rörlighet för tjänster	Art. 62	0	1	5	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	12	
Straffrättsligt samarbete	Art. 83	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	3	7	11	10	4	2	8	10	15	0	7	10	9	96	
Ekonomisk och monetär politik	Art. 121, 126, 127, 136	5	0	3	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	10	
Konsumentskydd	Art. 169	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	
Transeuropeiska nät	Art. 172	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	0	0	4	
Industripolitik	Art. 173	0	0	0	0	1	1	1	0	1	0	3	0	0	7	
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturefunder)	Art. 175, 177	1	0	0	0	0	1	2	0	4	0	5	1	1	15	
Forskning och teknisk utveckling	Art. 182	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2	0	0	4	
Miljöpolitik	Art. 192	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	
Energipolitik	Art. 194	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	
Administrativt samarbete	Art. 197	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	0	3	
Utvecklingssamarbete	Art. 209	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	3	
Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	Art. 212	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	3	
Unionens egna medel	Art. 311	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	1	4	
Finansiella regler	Art. 322	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3	
Statistik	Art. 338	1	1	3	6	1	1	2	3	1	0	0	0	2	21	
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	0	4	

* Vissa av utkasterna berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Skatteutskottet

Skatteutskottet prövade sex utkast till lagstiftningsakter under 2022. Utskottet ansåg att tre av utkasten strider mot subsidiaritetsprincipen och lämnade tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Utskottet ansåg att övriga utkast inte strider mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att den rättsliga grunden för tre av utkasten var artikel 113 i EUF-fördraget, dvs. harmonisering av indirekta skatter. Därutöver grundade sig tre av utkasten på artikel 115 i EUF-fördragen, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2022 prövade skatteutskottet 89 utkast till lagstiftningsakter. Den rättsliga grunden för majoriteten av utkasten (47) var artikel 113 i EUF-fördraget, dvs. harmonisering av indirekta skatter, och 20 av utkasten grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion. Den rättsliga grunden för 17 av utkasten var artikel 349 i EUF-fördraget som innebär att rådet kan anta särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena inom EU. Sju av utkasten innehöll förslag om tullsamarbete och lika många gällde tillnärmning av lagstiftning grundad på artikel 114 i EUF-fördraget. Tre rörde gemensam handelspolitik och två gällde miljöpolitik. Ett utkast gällde administrativt samarbete och ett gällde bekämpning av bedrägeri.

Vissa av utkasten rörde flera politikområden.

Totalt har skatteutskottet lämnat 16 utlåtanden med förslag till motiverade yttranden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

Under 2011 lämnade skatteutskottet två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden (utl. 2010/11:SkU37 och utl. 2011/12:SkU12). Riksdagen biföll båda dessa förslag (rskr. 2010/11:244 och rskr. 2011/12:53). Det första utkastet som ledde till ett motiverat yttrande gällde kommissionens förslag till direktiv om en gemensam konsoliderad bolagsskattebas, även kallad CCCTB (COM(2011) 121) och grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion. Det andra av de utkast som ledde till ett motiverat yttrande gällde kommissionens förslag till direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner (COM(2011) 594). Förslaget grundade sig på artikel 113 i EUF-fördraget och innehöll förslag om en harmonisering av medlemsstaternas skatter på finansiella transaktioner.

Utskottet lämnade vidare ett utlåtande under 2013 som gällde harmonisering av indirekta skatter. Det gällde kommissionens förslag till rådets direktiv om genomförande av det fördjupade samarbetet på området för skatt på finansiella transaktioner (COM(2013) 71, utl. 2012/13:SkU33).

Utskottets majoritet ansåg att förslaget inte var förenligt med subsidiaritetsprincipen och föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. I utlåtandet fanns en reservation (MP, V). Riksdagen biföll utskottsmajoritetens förslag och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2012/13:188).

Under 2014 lämnade skatteutskottet två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Det gällde kommissionens förslag till ändring i rådets direktiv 2011/96/EU om ett gemensamt beskattningssystem för moderbolag och dotterbolag hemmahörande i olika medlemsstater (COM(2013) 814) som också grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget (utl. 2013/14:SkU23). Riksdagen biföll utskottets förslag, och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2013/14:145). Det gällde vidare kommissionens förslag till direktiv om en unionsrättslig ram för tullrättsliga överträdelse och sanktioner (COM(2013) 884) som rörde tullsamarbete (utl. 2013/14:SkU35). Riksdagen biföll utskottets förslag, och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2013/14:370).

Under 2015 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till ett motiverat yttrande (utl. 2014/15:SkU26). Det gällde kommissionens förslag till ändring av direktiv 2011/16/EU vad gäller obligatoriskt automatiskt utbyte av uppgifter i fråga om beskattning (COM(2015) 135) som grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget. Riksdagen biföll utskottets förslag och överlämnade ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2014/15:198).

Under 2016 lämnade utskottet sex utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Riksdagen biföll utskottets förslag i samtliga fall och överlämnade motiverade yttranden till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Följande fem utkast som ledde till utlåtanden gällde förslag om tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion (artikel 115 i EUF-fördraget):

- kommissionens förslag till direktiv om fastställande av regler mot skatteflyktsmetoder som direkt påverkar den inre marknadens funktion (COM(2016) 26, utl. 2015/16:SkU28, rskr. 2015/16:183)
- kommissionens förslag till rådets direktiv om en gemensam konsoliderad bolagsskattebas (COM(2016) 683, utl. 2016/17:SkU17, rskr. 2016/17:110)
- kommissionens förslag till rådets direktiv om en gemensam bolagsskattebas (COM(2016) 685, utl. 2016/17:SkU16, rskr. 2016/17:109)
- kommissionens förslag till direktiv om tvistlösningsmekanismer vid dubbelbeskattning i Europeiska unionen (COM(2016) 686, utl. 2016/17:SkU18, rskr. 2016/17:111)
- kommissionens förslag till ändring av direktiv (EU) 2016/1164 vad gäller hybrida mismatchningar med tredjeländer (COM(2016) 687, utl. 2016/17:SkU19, rskr. 2016/17:112).

Därutöver grundade sig ett utkast som ledde till ett utlåtande under 2016 både på artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning, och artikel 113 i EUF-fördraget, dvs. harmonisering av indirekta skatter. Det var kommissionens förslag till ändring av direktiv 2011/16/EU vad gäller obligatoriskt automatiskt utbyte av upplysningar i fråga om beskattning (COM(2016) 25, utl. 2015/16:SkU27, rskr. 2015/16:182).

Utskottet lämnade även ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande under 2021. Det gällde kommissionens förslag till ändring av direktiv 2006/112/EG vad gäller att tilldela kommissionen genomförandebefogenheter för att fastställa innebörden av termer som används i vissa bestämmelser i det direktivet (COM(2020) 749, utl. 2020/21:SkU33). Förslaget grundade sig på artikel 113 i EUF-fördraget, dvs. harmonisering av regler på området för indirekta skatter. Riksdagen biföll utskottets förslag, och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2020/21:218).

Under 2022 lämnade utskottet, som nämnts, tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Riksdagen biföll utskottets förslag i samtliga fall.

Det första utlåtandet gällde kommissionens förslag till direktiv om säkerställande av en global minimiskatt för multinationella företagsgrupper i unionen (COM(2021) 823, utl. 2021/22:SkU12, rskr. 2021/22:208). Det andra utlåtandet gällde kommissionens förslag till direktiv om fastställande av regler för att förhindra missbruk av företag utan substans för skatteändamål och om ändring av direktiv 2011/16/EU (COM(2021) 565, utl. 2021/22:SkU32, rskr. 2021/22:209). Det tredje utlåtandet gällde direktiv om fastställande av regler om ett avdrag i syfte att minska skattefördelen för finansiering med lån jämfört med finansiering med eget kapital och om begränsning av ränteavdragen i samband med bolagsbeskattning (COM(2022) 216, utl. 2021/22:SkU34, rskr. 2021/22:457). Den rättsliga grunden för dessa tre förslag var artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion.

Tabell 7 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom skatteutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i	Antal utkast till lagstiftningsakter													
		EUF-fördraget	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tullsamarbete	Art. 33	0	1	0	0	2	0	0	1	2	0	0	1	0	7
Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	Art. 113	1	3	2	3	0	0	3	8	10	4	6	4	3	47
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	1	0	0	0	0	0	1	4	0	0	1	0	7
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 115	0	3	0	0	1	2	7	1	1	0	2	0	3	20
Miljöpolitik	Art. 192	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
Administrativt samarbete	Art. 197	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	3
Bekämpning av bedrägeri	Art. 325	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena	Art. 349	0	2	0	1	7	0	0	1	0	1	4	1	0	17

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Justitieutskottet

Justitieutskottet prövade 17 utkast till lagstiftningsakter under 2022. Utskottet ansåg att två av utkasten strider mot subsidiaritetsprincipen och lämnade utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Utskottet ansåg att övriga utkast inte strider mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att åtta utkast gällde straffrättsligt samarbete. Fyra av utkasten gällde polissamarbete. Tre utkast gällde civilrättsligt samarbete. Två utkast gällde skydd för personuppgifter. Övriga utkast gällde tullsamarbete (1), gränskontroll (1), invandringspolitik (1), transportpolitik (1), tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden (1) och gemensam handelspolitik (1).

Sex av utkasten rörde flera politikområden.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2022 prövade justitieutskottet 120 utkast till lagstiftningsakter. En majoritet av utkasten gällde förslag inom området för frihet, säkerhet och rättvisa, varav 50 utkast gällde straffrättsligt samarbete, 27 polissamarbete, 26 gränskontroll, 13 invandringspolitik, 10 civilrättsligt samarbete och 7 asylpolitik. Tio utkast gällde administrativt samarbete inom området och ett förslag gällde utvärdering av EU:s politik inom området. Utöver detta gällde tio utkast skydd för personuppgifter och sju utkast bekämpning av bedrägeri, och fem gällde tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Ytterligare fyra grundade sig på flexibilitetsklausulen. Två utkast rörde fri rörlighet för unionsmedborgare och lika många gällde tullsamarbete. Två utkast gällde transportpolitik. Övriga utkast gällde förslag till bekämpning av diskriminering (1), konsulärt skydd för unionsmedborgare (1), etableringsrätt (1), fri rörlighet för tjänster (1), ekonomisk och monetär politik (1), folkhälsa (1), konsumentskydd (1), administrativt samarbete (1), gemensam handelspolitik (1), statistik (1) och ändring av stadgan för Europeiska unionens domstol (1).

Vissa av utkasten rörde flera politikområden.

Justitieutskottet har lämnat åtta utlåtanden med förslag till motiverade yttranden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Riksdagen har bifallit utskottets förslag i samtliga fall.

Av de utkast som ledde till utlåtanden kan särskilt framhållas kommissionens förslag till rådets förordning om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten (COM(2013) 534, utl. 2013/14:JuU13, rskr. 2013/14:25) som gällde straffrättsligt samarbete. Detta förslag prövades under 2013. På EU-nivå ledde utkastet till att ett gult kort utfärdades till följd av att tröskelvärdet uppnåddes. Det var andra gången sedan Lissabonfördraget trädde i kraft som ett gult kort utfärdades.

Under 2011 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till ändring av en förordning i syfte att

införa gemensamma regler för tillfälligt återinförande av gränskontroller vid de inre gränserna vid exceptionella omständigheter (COM(2011) 560, utl. 2011/12:JuU13, rskr. 2011/12:22). Förslaget gällde politikområdet gränskontroller.

Under 2012 lämnade utskottet tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Utskottet lämnade ett utlåtande om kommissionens förslag om inrättande av ett europeiskt gränsövervakningssystem (Euorosur) (COM(2011) 873, utl. 2011/12:JuU29, rskr. 2011/12:156) som gällde gränskontroll. Utskottet lämnade också ett utlåtande om kommissionens förslag till direktiv om skydd av personuppgifter på det brottsbekämpande området (COM(2012) 10, utl. 2011/12:JuU31, rskr. 2011/12:175). Detta utkast gällde skydd för personuppgifter. Ytterligare ett utlåtande lämnades om kommissionens förslag till direktiv om bekämpning genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägerier som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen (COM(2012) 363, utl. 2012/13:JuU8, rskr. 2012/13:8). Detta förslag gällde bekämpning av bedrägeri.

Under 2016 lämnade justitieutskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen (COM(2015) 750, utl. 2015/16:JuU26, rskr. 2015/16:131). Den rättsliga grunden för förslaget var artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnämning av lagstiftning som rör den inre marknaden.

Som tidigare nämnts lämnade justitieutskottet två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden under 2022. Det gällde kommissionens förslag till förordning om åtgärder mot transportföretag som underlättar eller ägnar sig åt människohandel eller smuggling av migranter i samband med olaglig inresa till Europeiska unionens territorium (COM(2021) 753, utl. 2021/22:JuU50, rskr. 2021/22:149). Den rättsliga grunden för detta förslag var artiklarna 91 och 100 i EUF-fördraget, dvs. förslaget gällde transpolitik. Det gällde även kommissionens förslag till direktiv om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser och om upphävande av direktiv (EG) 2008/99/EG (COM (2021) 851, utl. 2021/22:JuU48, rskr. 2021/22:193). Den rättsliga grunden var artikel 83 i EUF-fördraget, dvs. förslaget gällde straffrättsligt samarbete.

Tabell 8 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom justitieutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i										Antal utkast till lagstiftningsakter*				
	EUF-fördraget	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt
Skydd för personuppgifter	Art. 16	0	0	1	0	0	0	0	0	4	0	0	3	2	10
Bekämpning av diskriminering	Art. 19	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Unionsmedborgarskap (fri rörlighet)	Art. 21	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Unionsmedborgarskap (konsulärt skydd)	Art. 23	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Tullsamarbete	Art. 33	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2
Etableringsrätt	Art. 53	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Fri rörlighet för tjänster	Art. 62	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Utvärdering av EU:s politik (frihet, säkerhet och rättvisa)	Art. 70	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Administrativt samarbete (frihet, säkerhet och rättvisa)	Art. 74	2	0	0	2	0	0	0	1	4	0	0	1	0	10
Gränskontroll	Art. 77	3	3	2	4	0	0	4	4	4	1	0	0	1	26
Asylpolitik	Art. 78	1	0	1	0	0	0	0	1	2	0	1	1	0	7
Invandringspolitik	Art. 79	1	0	1	0	0	0	1	3	4	0	1	1	1	13
Civilrättsligt samarbete	Art. 81	0	1	1	1	0	0	0	0	3	0	0	1	3	10
Straffrättsligt samarbete	Art. 82–86	9	3	4	4	3	2	2	6	5	1	1	2	8	50
Polissamarbete	Art. 87–89	1	1	2	1	2	2	1	3	4	1	1	4	4	27
Transportpolitik	Art. 91	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	0	1	1	0	0	1	0	1	0	0	0	1	5

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*													
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt
Ekonomisk och monetär politik	Art. 133	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Folkhälsa	Art. 168	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Konsumentskydd	Art. 169	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Administrativt samarbete	Art. 197	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Europeiska unionens domstol (stadga)	Art. 256, 287	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Bekämpning av bedrägeri	Art. 325	0	1	2	0	1	0	1	0	2	0	0	0	0	7
Statistik	Art. 338	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	1	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	4

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Civilutskottet

Civilutskottet prövade sex utkast till lagstiftningsakter under 2022. Utskottet lämnade ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande på begäran av en minoritet i utskottet. Utskottet ansåg dock inte att utkastet strider mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att riksdagen skulle lägga utlåtet till handlingarna (se nedan). Utskottet ansåg inte heller att övriga utkast strider mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att den rättsliga grunden för fem av utkasten var artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. förslaget gällde tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Ett utkast handlade om energipolitik.

Totalt prövade civilutskottet 55 utkast till lagstiftningsakter under tiden den 1 december 2009–31 december 2022. Av sammanställningarna framgår att av de utkast som prövades av utskottet grundade sig 27 utkast på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden, och 12 rörde civilrättsligt samarbete. Därefter följer elva utkast som innehåller förslag om etableringsrätt och två utkast som grundade sig på artikel 67 i EUF-fördraget. Enligt denna artikel ska unionen underlätta tillgången till rättsväsendet, särskilt genom principen om ömsesidigt erkännande av avgöranden på det civila området. Vidare gällde två utkast transportpolitik och lika många gällde energipolitik. Två utkast grundade sig på flexibilitetsklausulen. Övriga utkast gällde fri rörlighet för unionsmedborgare (1), socialpolitik (1) och konsumentskydd (1).

Vissa av utkasten berörde flera politikområden.

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft har civilutskottet lämnat sju utlåtanden som dock endast lett till fem motiverade yttranden från riksdagen. Det första utlåtet lämnades under 2011 på begäran av en minoritet i civilutskottet. Minoriteten begärde att ett utlåtande skulle lämnas i fråga om kommissionens förslag till förordning om en gemensam europeisk köplag (COM(2011) 635, utl. 2011/12:CU11). Förslaget grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning. Utskottet ansåg dock inte att förslaget stred mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att utlåtet skulle läggas till handlingarna. Riksdagen biföll utskottets förslag, och lämnade således inte något motiverat yttrande över detta förslag (prot. 2011/12:44).

Det andra utlåtet (utl. 2011/12:CU21), som lämnades under 2012, behandlade två utkast till lagstiftningsakter. Det gällde kommissionens förslag till ändring av direktiv om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning (COM(2011) 778) och kommissionens förslag till förordning om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse (COM(2011) 779). Det första av dessa förslag gällde etableringsrätt och det andra tillnärmning av lagstiftning. Utskottet föreslog att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen biföll förslaget (rskr. 2011/12:124).

Det tredje utlåtandet lämnades också under 2012 och gällde kommissionens förslag till direktiv om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag och därmed sammanhängande åtgärder (COM(2012) 614, utl. 2012/13:CU14). Förslaget gällde socialpolitik. På förslag av utskottet lämnade riksdagen ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2012/13:138).

Under 2016 lämnade civilutskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till förordning om samarbete mellan de nationella myndigheter som ansvarar för genomdrivandet av konsumentskyddslagstiftningen (COM(2016) 283, utl. 2015/16:CU26). Förslaget gällde tillnärmning av lagstiftning. Riksdagen biföll utskottets förslag, och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2015/16:321). Utskottet lämnade även ett utlåtande (utl. 2015/16:CU25) om kommissionens förslag till ändring av direktiv 2013/34/EU vad gäller offentliggörande av inkomstskatteuppgifter för vissa företag och filialer (COM(2016) 198). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2015/16:274). Detta utkast gällde etableringsrätt.

Under 2018 lämnade civilutskottet ett utlåtande (utl. 2017/18:CU33) med förslag till motiverat yttrande som dels gällde kommissionens förslag till direktiv om gruppitalan för att skydda konsumenters kollektiva intressen m.m. (COM(2018) 184), dels kommissionens förslag till ändring av rådets direktiv 93/13/EEG, Europaparlamentets och rådets direktiv 98/6/EG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU vad gäller bättre tillsyn och modernisering av EU:s konsumentskyddsregler (COM(2018) 185). Båda dessa förslag grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2017/18:423).

Som tidigare nämnts lämnade utskottet även ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande under 2022. Utlåtandet lämnades på begäran av en minoritet i utskottet och gällde kommissionens förslag till direktiv om byggnaders energiprestanda (omarbetning) (COM(2021) 802, utl. 2021/22:CU34). Förslaget gällde energipolitik. Utskottet ansåg inte att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen och föreslog därför att utlåtandet skulle läggas till handlingarna. Riksdagen biföll utskottets förslag och lämnade således inte något motiverat yttrande över förslaget (prot. 2011/12:90).

Tabell 9 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom civilutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i	Antal utkast till lagstiftningsakter*													
		EUF-fördraget	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Unionsmedborgarskap (fri rörlighet)	Art. 21	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Etableringsrätt	Art. 50, 53	0	2	1	1	2	0	1	1	2	0	0	1	0	11
Ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden	Art. 67	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Civilrättsligt samarbete	Art. 81	1	4	0	3	0	0	3	0	1	0	0	0	0	12
Transportpolitik	Art. 91, 100	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	2	3	3	3	0	3	2	3	0	0	3	5	27
Socialpolitik	Art. 157	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Konsumentskydd	Art. 169	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Energipolitik	Art. 194	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	2
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Utrikesutskottet

Utrikesutskottet prövade sex utkast till lagstiftningsakter under 2022. Utskottet ansåg att utkasten inte strider mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att fem av utkasten gällde ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer. Ett utkast berörde flera politikområden: jordbruk och fiskeri, transportpolitik, industripolitik, forskning och teknisk utveckling, rymdpolitik och gemensam handelspolitik.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2022 prövade utrikesutskottet 41 utkast till lagstiftningsakter. En majoritet av utkasten (31) gällde ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer och 13 utkast gällde utvecklingssamarbete med tredjeländer. Två av utkasten rörde associering av utomeuropeiska länder och territorier och lika många rörde humanitärt bistånd till tredjeländer. Två av utkasten gällde gemensam handelspolitik. Övriga utkast gällde konsulärt skydd för unionsmedborgare i ett tredjeland (1), jordbruk och fiskeri (1), transportpolitik (1), industripolitik (1), forskning och teknisk utveckling (1), rymdpolitik (1) och finansiella regler (1).

Utrikesutskottet har inte lämnat några utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

Tabell 10 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom utrikesutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i	Antal utkast till lagstiftningsakter*													
		EUF-fördraget	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Unionsmedborgarskap (konsulärt skydd)	Art. 23	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Jordbruk och fiskeri	Art. 43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Transportpolitik	Art. 91, 100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Industripolitik	Art. 173	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Forskning och teknisk utveckling	Art. 182, 188	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Rymdpolitik	Art. 189	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Associering av utomeuropeiska länder och territorier	Art. 203	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
Utvecklingssamarbete	Art. 209, 210	1	0	7	1	0	0	2	0	1	0	1	0	0	13
Ekonomisk, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	Art. 212	1	3	7	1	1	1	4	2	3	1	2	0	5	31
Humanitärt bistånd	Art. 214	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Finansiella regler	Art. 322	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Försvarsutskottet

Försvarsutskottet prövade ett utkast till lagstiftningsakt under 2022. Utskottet ansåg att utkastet strider mot subsidiaritetsprincipen, och lämnade ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande.

Av sammanställningarna framgår att den rättsliga grunden för utkastet var artikel 173 i EUF-fördraget, dvs. förslaget gällde industripolitik.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2022 prövade försvarsutskottet 23 utkast. Av sammanställningarna framgår att nio av utkasterna gällde tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Fyra utkast gällde civilskydd och lika många gällde industripolitik. Tre utkast gällde strukturfonder. Två utkast gällde forskning och teknisk utveckling och lika många rörde miljöpolitik. Två utkast gällde ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer. Övriga utkast gällde associering av umeuropeiska länder och territorier (1) och finansiella regler (1).

Vissa av utkasterna rörde flera politikområden.

Försvarsutskottet har lämnat två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Under 2013 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till direktiv om åtgärder för att säkerställa en hög gemensam nivå av nät- och kommunikationssäkerhet i hela unionen (COM(2013) 48, utl. 2012/13:FöU11). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2012/13:185). Utkastet grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden.

Som tidigare nämnts lämnade utskottet även ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande under 2022 om kommissionens förslag till förordning om inrättande av instrumentet för förstärkning av den europeiska försvarsindustrin genom gemensam upphandling (COM(2022) 349, utl. 2022/23:FöU2). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2022/23:1). Detta utkast gällde industripolitik.

Tabell 11 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom försvarsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*													
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	1	3	0	1	0	0	0	1	1	0	0	2	0	9
Industripolitik	Art. 173	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	0	1	4
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	3
Forskning och teknisk utveckling	Art. 182, 183, 188	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2
Miljöpolitik	Art. 192	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Civilskydd	Art. 196	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	4
Associering av utomeuropeiska länder och territorier	Art. 203	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	Art. 212	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Finansiella regler	Art. 322	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Socialförsäkringsutskottet

Socialförsäkringsutskottet prövade sju utkast till lagstiftningsakter under 2022. Utskottet ansåg att utkasten inte strider mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att fem utkast gällde invandringspolitik. Tre utkast gällde gränskontroller och två gällde asylpolitik. Övriga utkast gällde straffrättsligt samarbete (1) och polissamarbete (1).

Tre av utkasten berörde flera politikområden.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2022 prövade socialförsäkringsutskottet 54 utkast till lagstiftningsakter. Av dessa utkast rörde 25 invandringspolitik, 24 asylpolitik, och 19 gränskontroller. Fem utkast gällde polissamarbete. Tre utkast gällde fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet). Övriga utkast rörde skydd för personuppgifter (1), straffrättsligt samarbete (1) och administrativt samarbete inom området för frihet, säkerhet och rättvisa (1).

Vissa av utkasten berörde flera politikområden.

Socialförsäkringsutskottet har inte lämnat några utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

Tabell 12 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom socialförsäkringsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*													
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt
Skydd för personuppgifter	Art. 16	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet)	Art. 48	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	3
Administrativt samarbete (inom området för frihet, säkerhet och rättvisa)	Art. 74	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Gränskontroll	Art. 77	2	2	2	1	4	1	1	0	2	0	1	0	3	19
Asylpolitik	Art. 78	1	0	2	0	2	2	7	0	4	0	4	0	2	24
Invandringspolitik	Art. 79	2	0	2	1	1	0	5	0	5	0	4	0	5	25
Straffrättsligt samarbete	Art. 82, 84	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Polissamarbete	Art. 87, 88	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	5

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Socialutskottet

Socialutskottet prövade åtta utkast till lagstiftningsakter under 2022. Utskottet ansåg inte att utkasten strider mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom ett protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att den rättsliga grunden för fyra av utkasten var artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Lika många gällde folkhälsa. Övriga utkast gällde skydd för personuppgifter (1), fri rörlighet för unionsmedborgare (1) och gränskontroll (1).

Tre av utkasten rörde flera politikområden.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2022 prövade socialutskottet 41 utkast till lagstiftningsakter. En majoritet av utkasten (25) gällde tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden och 24 utkast gällde folkhälsa. Tre utkast gällde strukturfonder. Två utkast vardera gällde fri rörlighet för unionsmedborgare och gränskontroll. Övriga utkast gällde skydd för personuppgifter (1) och socialpolitik (1).

Vissa av utkasten rörde flera politikområden.

Socialutskottet har lämnat tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Riksdagen har bifallit utskottets förslag i samtliga fall. Det första utlåtandet lämnades under 2012 och gällde kommissionens ändrade förslag till förordning om ändring av förordning vad gäller information till allmänheten om receptbelagda humanläkemedel (COM(2012) 49, utl. 2011/12:SoU18, rskr. 2011/12:177). Förslaget rörde folkhälsa och tillnärmning av lagstiftning. Det andra utlåtandet lämnades också under 2012 och gällde kommissionens förslag till förordning om fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (COM(2012) 617, utl. 2012/13:SoU8, rskr. 2012/13:117) och rörde strukturfonder.

Det tredje utlåtandet som lämnades under 2013 gällde kommissionens förslag till revideringar av tobaksproduktsdirektivet (COM(2012) 788, utl. 2012/13:SoU17, rskr. 2012/13:158). och grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden.

Tabell 13 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom socialutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i										Antal utkast till lagstiftningsakter*					
	EUF-fördraget	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt	
Skydd för personuppgifter	Art. 16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	
Unionsmedborgarskap (fri rörlighet)	Art. 21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	
Gränskontroll	Art. 77	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	0	9	4	2	0	1	0	1	0	2	2	4	25	
Socialpolitik	Art. 153	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Folkhälsa	Art. 168	0	1	8	1	2	0	1	0	0	0	3	4	4	24	
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	3	

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Kulturutskottet

Kulturutskottet prövade inga utkast till lagstiftningsakter under 2022.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2022 prövade kulturutskottet 13 utkast. Av sammanställningarna framgår att åtta av utkasten gällde kulturpolitik och fyra gällde utbildning. Två utkast gällde industripolitik. Ett utkast grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden, och ett på flexibilitetsklausulen. Ett utkast rörde humanitärt bistånd.

Vissa av utkasten berörde flera politikområden.

Kulturutskottet har inte lämnat något utlåtande sedan Lissabonfördragets trädde i kraft.

Tabell 14 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom kulturutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i	Antal utkast till lagstiftningsakter*													
		EUF-fördraget	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Utbildning m.m.	Art. 165, 166	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	4
Kulturpolitik	Art. 167	1	0	2	0	0	0	2	1	1	0	1	0	0	8
Industripolitik	Art. 173	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Humanitärt bistånd	Art. 214	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Utbildningsutskottet

Utbildningsutskottet prövade ett utkast till lagstiftningsakt under 2022. Utskottet ansåg att utkastet inte strider mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom ett protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att utkastet gällde sysselsättning.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2022 prövade utbildningsutskottet 27 utkast till lagstiftningsakter. Elva av utkasten gällde forskning och teknisk utveckling och åtta gällde industripolitik. Därutöver gällde fem utkast utbildning. Tre utkast rörde rymdpolitik. Två utkast gällde fri rörlighet för arbetstagare och lika många gällde etableringsrätt. Ytterligare två utkast gällde fri rörlighet för tjänster. Därutöver grundade sig två utkast på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Två utkast gällde sysselsättning.

Vissa av utkasten under perioden berörde flera politikområden.

Utbildningsutskottet har inte lämnat några utlåtanden sedan Lissabon-fördraget trädde i kraft.

Tabell 15 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom utbildningsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*													
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt
Fri rörlighet för arbetstagare	Art. 46	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
Etableringsrätt	Art. 53	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
Fri rörlighet för tjänster	Art. 62	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Sysselsättning	Art. 149	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2
Utbildning m.m.	Art. 165, 166	0	0	1	0	0	0	2	0	1	1	0	0	0	5
Industripolitik	Art. 173	0	3	1	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	8
Forskning och teknisk utveckling	Art. 182, 183, 185, 188	0	2	1	4	0	0	1	0	2	0	0	1	0	11
Rymdpolitik	Art. 189	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	3

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Trafikutskottet

Trafikutskottet prövade elva utkast till lagstiftningsakter under 2022. Utskottet ansåg att utkasten inte strider mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att sju utkast rörde transportpolitik. Två grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Övriga utkast gällde transeuropeiska nät (1) och rymdpolitik (1).

Totalt prövade trafikutskottet 156 utkast till lagstiftningsakter under tiden den 1 december 2009–31 december 2022. Av sammanställningarna framgår att 90 av utkasten, dvs. mer än hälften, rörde transportpolitik. Därefter följer 39 utkast som grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. 16 utkast rörde transeuropeiska nät och 7 rörde miljöpolitik. Fyra utkast rörde statistik och tre industripolitik. Tre utkast innehöll förslag om skydd för personuppgifter. Vardera två utkast rörde jordbruk och fiskeri och energipolitik. Övriga utkast gällde administrativt samarbete inom området för frihet, säkerhet och rättvisa (1), gränskontroll (1), statligt stöd (1), socialpolitik (1), strukturfonder (1), forskning och teknisk utveckling (1), rymdpolitik (1) och turism (1).

Vissa av utkasten berörde flera politikområden.

Trafikutskottet har lämnat totalt tio utlåtanden med förslag till motiverade yttranden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Riksdagen har bifallit utskottets förslag i samtliga fall.

Ett utlåtande lämnades under 2012 om kommissionens förslag till förordning om periodisk provning av motorfordons och tillhörande släpvagnars trafiksäkerhet m.m. (COM(2012) 380, utl. 2012/13:TU3, rskr. 2012/13:9). Det utkastet gällde transportpolitik.

Utskottet lämnade vidare fyra utlåtanden med förslag till motiverade yttranden under 2013. I ett av utlåtandena behandlades fem utkast till lagstiftningsakter som rörde kommissionens förslag i det fjärde järnvägs-paketet (COM(2013) 27, COM(2013) 28, COM(2013) 29, COM(2013) 30 och COM(2013) 31, utl. 2012/13:TU13, rskr. 2012/13:178). Fyra av utkasten gällde transportpolitik. Ett av utkasten gällde både transportpolitik och transeuropeiska nät. Det var kommissionens förslag till direktiv om driftskompatibiliteten hos järnvägssystemet inom Europeiska unionen (COM(2013) 30). Ett utlåtande lämnades vidare om kommissionens förslag till förordning om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation (COM(2013) 147, utl. 2012/13:TU20, rskr. 2012/13:255). Förslaget grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Ett utlåtande lämnades även om kommissionens förslag till förordning om åtgärder för att fullborda den europeiska inre marknaden för elektronisk kommunikation och upprätta en uppkopplad kontinent (COM(2013) 627, utl.

2013/14:TU5, rskr. 2013/14:35). Även detta förslag grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget. Slutligen lämnades ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om inrättande av en ram för tillträde till marknaden för hamntjänster och för finansiell insyn i hamnar (COM(2013) 296, utl. 2012/13:TU21, rskr. 2012/13:302). Det förslaget gällde transportpolitik.

Under 2016 lämnade trafikutskottet två utlåtanden. Det gäller för det första kommissionens förslag till ändring av förordningarna vad gäller främjande av internetkonnektivitet i lokala samhällen (COM(2016) 589, utl. 2016/17:TU7, rskr. 2016/17:67) som rörde transeuropeiska nät. Det gäller för det andra kommissionens förslag till direktiv om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (COM(2016) 590, utl. 2016/17:TU8, rskr. 2016/17:130) som grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden.

Under 2018 lämnade utskottet tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Det första utlåtandet lämnades om kommissionens förslag till ändring av direktiv 92/106/EEG om gemensamma regler för vissa former av kombinerad transport av gods mellan medlemsstaterna (COM(2017) 648, utl. 2017/18:TU8, rskr. 2017/18:137) och gällde transportpolitik. Det andra utlåtandet lämnades om kommissionens förslag till ändring av direktiv 2008/96/EG om förvaltning av vägars säkerhet (COM(2018) 274, utl. 2017/18:TU20, rskr. 2017/18:446) och gällde också transportpolitik. Det tredje lämnades om kommissionens förslag till förordning om rationaliseringsåtgärder för att påskynda förverkligandet av det transeuropeiska transportnätet (COM(2018) 277, utl. 2017/18:TU21, rskr. 2017/18:447) och gällde transeuropeiska nät.

Tabell 16 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom trafikutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*													
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt
Skydd för personuppgifter	Art. 16	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	3
Jordbruk och fiskeri	Art. 43	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Administrativt samarbete (inom området för frihet, säkerhet och rättvisa)	Art. 74	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Gränskontroll	Art. 77	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Transportpolitik	Art. 91, 100	3	4	8	17	0	0	6	11	8	5	14	7	7	90
Statligt stöd	Art. 109	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	5	2	4	4	1	0	7	1	5	1	2	5	2	39
Socialpolitik	Art. 153	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Transeuropeiska nät	Art. 170–172	1	3	2	3	0	0	1	0	5	0	0	0	1	16
Industripolitik	Art. 173	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	3
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Forskning och teknisk utveckling	Art. 188	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Rymdpolitik	Art. 189	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Miljöpolitik	Art. 192	1	1	0	1	0	0	0	2	1	1	0	0	0	7
Energipolitik	Art. 194	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Turism	Art. 195	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Statistik	Art. 338	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Miljö- och jordbruksutskottet

Miljö- och jordbruksutskottet prövade 12 utkast till lagstiftningsakter under 2022. Utskottet ansåg att tre utkast strider mot subsidiaritetsprincipen, och lämnade utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Utskottet ansåg att övriga utkast inte strider mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att sju utkast rörde miljöpolitik. Fyra utkast rörde jordbruk och fiskeri. Ett av dessa utkast gällde även strukturfonder och ett grundade sig även på artikel 118 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör immateriella rättigheter. Den rättsliga grunden för ett av utkasten var artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2022 prövade miljö- och jordbruksutskottet 190 utkast till lagstiftningsakter, vilket utgör knappt 17 procent av alla utkast som prövades i riksdagen under denna period. Hälften av utkasten (95 av 190) gällde jordbruk och fiskeri. Därefter följer 68 utkast som gällde miljöpolitik och 34 utkast som grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Tio utkast rörde folkhälsa. Sju utkast rörde statistik. Vardera fem utkast rörde transportpolitik och energipolitik. Fem utkast gällde strukturfonder. Fyra utkast grundade sig på artikel 118 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör immateriella rättigheter. Vardera tre utkast gällde forskning och teknisk utveckling, turism och gemensam handelspolitik. Tre utkast gällde särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena. Två rörde industripolitik. Övriga utkast gällde etableringsrätt (1), socialpolitik (1) och associering av utomeuropeiska länder och territorier (1). Ett utkast grundade sig på flexibilitetsklausulen.

Vissa av utkasten berörde flera politikområden.

Totalt har miljö- och jordbruksutskottet lämnat elva utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, varav tio utlåtanden har lett till motiverade yttranden från riksdagen.

Under 2010 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till ändring av förordningar när det gäller utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen (COM(2010) 486, utl. 2010/11:MJU7). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2010/11:3). Förslaget gällde jordbruk och fiskeri.

Utskottet lämnade i februari 2011 ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till förordning om en samlad marknadsordning (COM(2010) 799, utl. 2010/11:MJU21). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2010/11:181). Detta utkast rörde jordbruk och fiskeri. I det aktuella förslaget hade det tidigare förslaget om ändring av förordningar när det gäller utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen (COM(2010) 486) inarbetats. Utskottet lämnade även ett utlåtande med förslag till motiverat

yttrande i november 2011 om det ändrade förslaget till förordning om ändring av förordningar vad gäller utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen (COM(2011) 634, utl. 2011/12:MJU8). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2011/12:52). Förslaget gällde jordbruk och fiskeri och även ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.

Miljö- och jordbruksutskottet lämnade ett fjärde utlåtande med förslag till motiverat yttrande under 2012 om kommissionens förslag till förordning om tillträde till genetiska resurser samt rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid deras användning i unionen (COM(2012) 576, utl. 2012/13:MJU6). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2012/13:131). Förslaget gällde miljöpolitik.

Under 2013 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till direktiv om upprättandet av en ram för fysisk planering i kust- och havsområden och integrerad förvaltning av kustområden (COM(2013) 133, utl. 2012/13:MJU20). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2012/13:203). Förslaget gällde jordbruk och fiskeri, transportpolitik, miljöpolitik och energipolitik.

Under 2018 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till direktiv om otillbörliga handelsmetoder mellan företag i livsmedelskedjan (COM(2018) 173, utl. 2017/18:MJU25) som rörde jordbruk och fiskeri. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2017/18:400).

Utskottet lämnade även två utlåtanden under 2021. Det första av dessa utlåtanden gällde kommissionens förslag till ändring av förordningarna (EU) 2018/841 vad gäller omfattning, förenkling av regler för efterlevnadskontroll, fastställande av medlemsstaternas mål för 2030 och åtaganden för att kollektivt uppnå klimatneutralitet 2035 i sektorn för markanvändning, skogsbruk och jordbruk m.m. (COM(2021) 554, utl. 2021/22:MJU10). Förslaget gällde miljöpolitik. Utlåtandet lämnades på begäran av en minoritet i utskottet. Riksdagen biföll utskottets förslag och något motiverat yttrande lämnades därför inte till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (prot. 2021/22:23).

Det andra utlåtandet med förslag till motiverat yttrande som lämnades under 2021 gällde kommissionens förslag till förordning om inrättande av en social klimatfond (COM(2021) 568, utl. 2021/22:MJU11). Förslaget grundade sig på artikel 91, 192 och 194 i EUF-fördraget, dvs. gällde transportpolitik, miljöpolitik och energipolitik. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2021/22:26).

Som tidigare nämnts lämnade miljö- och jordbruksutskottet tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden under 2022. Den rättsliga grunden för samtliga förslag var artikel 192 i EUF-fördraget, dvs. miljöpolitik. Det första utlåtandet gällde kommissionens förslag till förordning om utsläpp på unionens marknad och export från unionen av vissa råvaror och produkter som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse och om upphävande av förordning (EU) nr 995/2010 (COM(2021) 706, utl. 2021/22:MJU19).

Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2021/22:183). Det andra utlåtandet gällde kommissionens förslag till förordning om restaurering av natur (COM(2022) 304, utl. 2021/22:MJU32). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2021/22:473). Det tredje utlåtandet gällde kommissionens förslag till förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel och om ändring av förordning (EU) 2012/2115 (COM(2022) 305, utl. 2021/22:MJU33). Utskottet ansåg att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen, och föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Även Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna ansåg att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen, men lämnade i en reservation ett förslag till ett motiverat yttrande med en annan lydelse (reservation 1). Riksdagen biföll reservanternas förslag (rskr. 2021/22:474).

Tabell 17 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom miljö- och jordbruksutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*													
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt
Jordbruk och fiskeri	Art. 42, 43	11	24	12	14	7	2	1	2	7	4	4	3	4	95
Etableringsrätt	Art. 53, 55	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Transportpolitik	Art. 91, 100	0	0	1	2	0	0	0	0	1	0	0	1	0	5
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	5	3	2	5	5	2	2	2	3	0	1	3	1	34
Tillnärmning av lagstiftning (immateriella rättigheter)	Art. 118	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	4
Socialpolitik	Art. 153	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Folkhälsa	Art. 168	0	1	1	5	1	0	0	0	1	0	0	1	0	10
Industripolitik	Art. 173	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	1	5
Forskning och teknisk utveckling	Art. 188	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	3
Miljöpolitik	Art. 192	0	2	16	7	4	1	6	2	9	0	4	10	7	68
Energipolitik	Art. 194	0	0	1	2	0	0	0	0	1	0	0	1	0	5
Turism	Art. 195	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	3
Associering av utomeuropeiska länder och territorier	Art. 203	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	3
Statistik	Art. 338	1	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	3	0	7

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*													
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt
Särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena	Art. 349	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	3
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Näringsutskottet

Näringsutskottet prövade 20 utkast till lagstiftningsakter under 2022. Utskottet ansåg i två fall att utkastet strider mot subsidiaritetsprincipen, och lämnade utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Utskottet lämnade även ett utlåtande på begäran av en minoritet i utskottet. I övriga fall ansåg utskottet att förslagen inte strider mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att den rättsliga grunden för nio av utkasten var artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Fem utkast gällde strukturfonder och lika många energipolitik. Två gällde gemensam handelspolitik. Övriga utkast gällde fri rörlighet för unionsmedborgare (1), fri rörlighet för arbetstagare (1), etableringsrätt (1), transportpolitik (1), industripolitik (1), forskning och teknisk utveckling (1), miljöpolitik (1), utvecklingssamarbete (1) och ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer (1). Den rättsliga grunden för ett utkast var artikel 118 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör immateriella rättigheter.

Åtta av utkasten rörde flera politikområden.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2022 prövade näringsutskottet 123 utkast till lagstiftningsakter. Av sammanställningarna framgår det att den rättsliga grunden för 45 av utkasten var artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. 38 rörde strukturfonder och 28 energipolitik. Sju utkast gällde särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena. Sex utkast grundade sig på artikel 118 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör immateriella rättigheter. Lika många gällde gemensam handelspolitik. Fem utkast gällde jordbruk och fiskeri och lika många etableringsrätt. Fem utkast gällde finansiella regler. Fyra utkast vardera gällde fri rörlighet för tjänster och miljöpolitik. Vardera tre utkast gällde industripolitik, utvecklingssamarbete och ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer. Lika många gällde statistik. Två utkast vardera gällde fri rörlighet för unionsmedborgare, transportpolitik, konkurrensregler och transeuropeiska nät. Två utkast rörde inhämtande av information. Övriga utkast gällde tullsamarbete (1), fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet) (1), folkhälsa (1), forskning och teknisk utveckling (1) och turism (1).

Vissa av utkasten rörde flera politikområden.

Totalt har näringsutskottet lämnat elva utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, varav åtta utlåtanden har lett till att riksdagen lämnat motiverade yttranden.

Under 2011 lämnade näringsutskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till direktiv om energi-effektivitet m.m. (COM(2011) 370, utl. 2011/12:NU8, rskr. 2011/12:8). Förslaget gällde energipolitik.

Under 2012 lämnade utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om inrättande av program för företagens konkurrenskraft och små och medelstora företag (COM(2011) 834, utl. 2011/12:NU17, rskr. 2011/12:127). Detta förslag gällde industripolitik och turism. Utskottet lämnade även ett utlåtande om kommissionens förslag till direktiv om kollektiv förvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter och gränsöverskridande licensiering av rättigheter till musikaliska verk för användning på nätet på den inre marknaden (COM(2012) 372, utl. 2012/13:NU5, rskr. 2012/13:14). Förslaget gällde etableringsrätt och fri rörlighet för tjänster.

Under 2018 lämnade utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om fastställande av regler och förfaranden för överensstämmelse med och genomdrivande av unionens harmoniseringslagstiftning för produkter m.m. (COM(2017) 795, utl. 2017/18:NU26, rskr. 2017/18:196). Förslaget rörde tullsamarbete, tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden och gemensam handelspolitik. Utskottet lämnade även ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om en mekanism för lösning av rättsliga och administrativa problem i ett gränsöverskridande sammanhang (COM(2018) 373, utl. 2017/18:NU28, rskr. 2017/18:448). Förslaget rörde strukturfonder.

Utskottet lämnade även ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande under 2021. Utlåtandet gällde kommissionens förslag till ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652 (COM(2021) 557, utl. 2012/22:NU9). Förslaget grundade sig på artiklarna 114 och 194 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden och energipolitik. Riksdagen biföll utskottets förslag och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2021/22:25).

Som tidigare nämnts lämnade utskottet tre utlåtanden under 2022, varav följande två ledde till motiverade yttranden från riksdagen. Ett utlåtande gällde kommissionens förslag till direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 (COM(2022) 71, utl. 2021/22:NU28). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2021/22:312). Förslaget gällde etableringsrätt och tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Ett annat utlåtande gällde kommissionens förslag till förordning om inrättande av ett krisinstrument för den inre marknaden och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 2679/98 (COM(2022) 459, utl. 2022/23:NU10). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2022/23:100). Förslaget gällde fri rörlighet för unionsmedborgare, fri rörlighet för arbetstagare och tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden.

Under 2022 lämnade utskottet, som nämnts, även ett utlåtande på begäran av en minoritet i utskottet. Riksdagen biföll utskottets förslag och utlåtandet lades till handlingarna (prot. 2021/22:135). Det gällde kommissionens förslag till ändring av direktiv (EU) 2018/2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, direktiv 2010/31/EU om byggnaders

energiprestanda och direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet (COM(2022) 222, utl. 2021/22:NU29). Förslaget gällde miljöpolitik och energipolitik.

Utöver detta har två utlåtanden lämnats på begäran av en minoritet i utskottet. Det första av dessa utlåtanden lämnades 2011 och gällde kommissionens förslag till förordning om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer m.m. (COM(2011) 658, utl. 2011/12:NU15). Förslaget gällde transeuropeiska nät. Utskottet ansåg inte att förslaget stred mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att riksdagen skulle lägga utlåtandet till handlingarna. Riksdagen biföll utskottets förslag, vilket innebar att något motiverat yttrande inte lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (prot. 2011/12:52). Det andra utlåtandet lämnades 2014 och gällde kommissionens förslag till direktiv om skydd för företags-hemligheter (COM(2013) 813, utl. 2013/14:NU28). Detta förslag grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Riksdagen biföll även i detta fall utskottets förslag, vilket innebar att utlåtandet lades till handlingarna (prot. 2013/14:62).

Tabell 18 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom näringsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i		Antal utkast till lagstiftningsakter*												
	EUF-fördraget	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt
Unionsmedborgare (fri rörlighet)	Art. 21	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	2
Tullsamarbete	Art. 33	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Jordbruk och fiskeri	Art. 43	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0	5
Fri rörlighet för arbetstagare	Art. 45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet)	Art. 48	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Etableringsrätt	Art. 49, 50, 53	0	1	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	5
Fri rörlighet för tjänster	Art. 56, 62	0	1	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	4
Transportpolitik	Art. 91, 100	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	2
Konkurrensregler	Art. 103	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	1	8	0	3	2	0	5	6	6	0	0	5	9	45
Tillnärmning av lagstiftning (immateriella rättigheter)	Art. 118	1	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	6
Folkhälsa	Art. 168	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Transeuropeiska nät	Art. 172	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Industripolitik	Art. 173	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	3
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 174, 175, 177, 178	0	8	0	3	0	1	1	2	7	2	9	0	5	38
Forskning och teknisk utveckling	Art. 182, 183	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Miljöpolitik	Art. 192	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	1	4
Energipolitik	Art. 194	1	3	1	1	0	1	2	9	3	0	0	2	5	28
Turism	Art. 195	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*													
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	1	2	6
Utvecklingssamarbete	Art. 209	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	3
Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	Art. 212	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	3
Finansiella regler	Art. 322	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	4	0	0	5
Inhämtande av information	Art. 337	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
Statistik	Art. 338	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	3
Särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena	Art. 349	0	2	0	0	0	0	0	0	3	0	2	0	0	7

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Arbetsmarknadsutskottet

Arbetsmarknadsutskottet prövade två utkast till lagstiftningsakter under 2022. Utskottet ansåg i det ena fallet att utkastet strider mot subsidiaritetsprincipen och lämnade ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande. I det andra fallet ansåg utskottet att förslaget inte strider mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att båda utkasten gällde socialpolitik, varav det ena även gällde skydd för personuppgifter.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2022 prövade arbetsmarknadsutskottet 38 utkast till lagstiftningsakter. Av sammanställningarna framgår det att 19 av utkasten gällde socialpolitik. Åtta utkast gällde strukturfonder. Sju utkast gällde fri rörlighet för arbetstagare. Fem utkast rörde Europeiska socialfonden och lika många rörde sysselsättning. Tre utkast gällde etableringsrätt och två gällde särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena. Två utkast gällde fri rörlighet för tjänster och lika många grundade sig på flexibilitetsklausulen. Övriga utkast gällde skydd för personuppgifter (1), jordbruk och fiskeri (1), fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet) (1), transportpolitik (1), tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden (1) och folkhälsa (1).

Vissa av utkasten rörde flera politikområden.

Arbetsmarknadsutskottet har lämnat totalt tio utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, varav åtta har lett till motiverade yttranden från riksdagen. Under 2011 lämnade arbetsmarknadsutskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till förordning om Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (COM(2011) 608, utl. 2011/12:AU3). Detta utkast gällde jordbruk och fiskeri och strukturfonder. Utskottet lämnade också ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till förordning om Europeiska unionens program för social förändring och social innovation (COM(2011) 609, utl. 2011/12:AU4). Detta utkast innehöll förslag om fri rörlighet för arbetstagare, sysselsättning, socialpolitik och strukturfonder. Riksdagen biföll utskottets förslag i båda dessa fall (rskr. 2011/12:54 och 55).

Under 2012 lämnade utskottet även ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till förordning om utövandet av rätten att vidta kollektiva åtgärder i samband med etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster, den s.k. Monti II-förordningen (COM(2012) 130, utl. 2011/12:AU14). Utkastet grundade sig på artikel 352 i EUF-fördraget, dvs. flexibilitetsklausulen. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2011/12:214). På EU-nivå uppnåddes tröskeln för ett gult kort, vilket var första gången. Till följd av detta drog kommissionen tillbaka sitt förslag.

I detta sammanhang kan nämnas att totalt tre gula kort har delats ut sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Det gäller utöver den s.k. Monti II-förordningen (se ovan) ett förslag till en ny europeisk åklagarmyndighet

(COM(2013) 534) som prövades av justitieutskottet under 2013. Det gäller vidare det s.k. utstationeringsdirektivet (COM(2016) 128) som prövades av arbetsmarknadsutskottet under 2016. Arbetsmarknadsutskottet ansåg inte att förslaget stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom ett protokollsutdrag. På EU-nivå uppnåddes dock tröskeln för ett gult kort.

Under 2017 lämnade arbetsmarknadsutskottet på begäran av en minoritet i utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till direktiv om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhängigvårdare m.m. (COM(2017) 253, utl. 2016/17:AU17). Förslaget gällde socialpolitik. Utskottet ansåg inte att förslaget stred mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att riksdagen skulle lägga utlåtandet till handlingarna. I utlåtandet fanns två reservationer (M, C och KD samt SD). Riksdagen biföll utskottets förslag, vilket innebar att något motiverat yttrande inte lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande och att utlåtandet lades till handlingarna (prot. 2016/17:129).

Under 2018 lämnade utskottet tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Riksdagen biföll utskottets förslag i samtliga fall. Det var kommissionens förslag till direktiv om tydliga och förutsägbara arbetsvillkor i Europeiska unionen (COM(2017) 797, utl. 2017/18:AU11, rskr. 2017/18:167) som rörde socialpolitik. Utskottet lämnade även ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten (COM(2018) 131, utl. 2017/18:AU17, rskr. 2017/18:292) som rörde fri rörlighet för arbetstagare, social trygghet, etableringsrätt, fri rörlighet för tjänster och transportpolitik. Utskottet lämnade även ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om inrättande av Europeiska fonden för justering av globaliseringseffekter (COM(2018) 380, utl. 2017/18:AU19, rskr. 2017/18:444) som rörde strukturfonder.

Under 2020 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till direktiv om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen (COM(2020) 682, utl. 2020/21:AU6). Förslaget grundade sig på artikel 153 i EUF-fördraget, dvs. socialpolitik. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2020/21:138).

Arbetsmarknadsutskottet lämnade under 2021 även ett utlåtande på begäran av en minoritet i utskottet. Utlåtandet gällde kommissionens förslag till direktiv om stärkt tillämpning av principen om lika lön för kvinnor och män för lika eller likvärdigt arbete tack vare insyn i lönesättningen och efterlevnadsmekanismer (COM(2021) 93, utl. 2020/21:AU15). Förslaget grundade sig på artikel 157, dvs. socialpolitik. Utskottet ansåg inte att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att utlåtandet skulle läggas till handlingarna. En minoritet i utskottet reserverade sig (M, SD, KD) och föreslog att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande. Reservanterna ansåg att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen. Riksdagen biföll utskottets förslag, vilket innebar att riksdagen inte lämnade något motiverat yttrande och att utlåtandet lades till handlingarna (prot. 2020/21:115).

Som tidigare nämns lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande under 2022. Det gällde kommissionens förslag till direktiv om bättre arbetsvillkor för plattformsarbete (COM(2021) 762, utl. 2021/22:AU16). Förslaget gällde skydd för personuppgifter och socialpolitik. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2021/22:184).

Tabell 19 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom arbetsmarknadsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*													
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt
Skydd för personuppgifter	Art. 16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Jordbruk och fiskeri	Art. 42, 43	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Fri rörlighet för arbetstagare	Art. 45, 46	1	1	0	1	1	0	0	0	2	0	1	0	0	7
Fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet)	Art. 48	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Etableringsrätt	Art. 53	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	3
Fri rörlighet för tjänster	Art. 62	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2
Transportpolitik	Art. 91	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Sysselsättning	Art. 149	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	1	0	0	5
Socialpolitik	Art. 153, 157	0	2	1	1	1	0	3	2	3	0	3	1	2	19
Europeiska socialfonden	Art. 164	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	0	5
Folkhälsa	Art. 168	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175, 177	0	3	0	1	0	0	0	0	2	1	1	0	0	8
Särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena	Art. 349	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2

* Vissa av utkasterna berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Kommissionens motiveringar av subsidiaritetsprincipen

Enligt artikel 5 i protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna ska utkastet till lagstiftningsakter motiveras när det gäller subsidiaritetsprincipen. Detta gäller oavsett om kommissionen eller någon annan är förslagsställare.

I utkastet till lagstiftningsakter finns som regel en särskild rubrik, Subsidiaritetsprincipen, under vilken kommissionen brukar lämna sin motivering i fråga om subsidiaritetsprincipen. I vissa av förslagen finns det även en motivering i ingressen till själva förslaget till rättsakt.

En översiktlig genomgång har gjorts av motiveringarna av subsidiaritetsprincipen i de utkast till lagstiftningsakter som prövades under 2022. Motiveringarna är inte sällan relativt kortfattade, vilket har kunnat konstateras även i tidigare uppföljningar.

Av de subsidiaritetsprövningar som genomfördes under 2020 bedömdes tillfredsställande motiveringar saknas i sex av förslagen, dvs. i 7 procent av de förslag som prövades (bet. 2021/22:KU5 s. 72). Vid förra årets uppföljning som handlade om de utkast som hade subsidiaritetsprövats under 2021 konstaterade utskottet att motiveringarna inte sällan är kortfattade och att motiveringen i något enstaka fall bestod av en enda mening (bet. 2022/23:KU5 s. 84).

I 11 av de 119 utkast som subsidiaritetsprövades under 2022, dvs. i 9 procent av de utkast som prövades, saknas en motivering eller bedöms motiveringen som otillfredsställande (se tabell 20 nedan).

När det gäller två av utkastet som subsidiaritetsprövades av trafikutskottet under 2022 kan noteras att de gällde upphävande av förordningar utan att det föreslogs att några nya rättsakter skulle ersätta förordningarna. Det gäller dels kommissionens förslag till förordning om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1108/70 om införande av ett redovisningssystem för infrastrukturkostnader för transporter på järnväg, väg och inre vattenvägar m.m., COM(2022) 381, dels kommissionens förslag till rådets beslut om upphävande av rådets direktiv 89/629/EEG, COM(2022) 465.

Med anledning av det först nämnda förslaget (COM(2022) 381) väckte trafikutskottet redan vid förra årets uppföljning en fråga om relevansen i att subsidiaritetspröva utkast som endast innebär att tidigare lagstiftning upphör att gälla. Konstitutionsutskottet anförde i sitt ställningstagande att det kan ifrågasättas om upphävandet av en rättsakt, utan att någon ny rättsakt föreslås ersätta den rättsakt som föreslås bli upphävd, skulle kunna strida mot subsidiaritetsprincipen. Konstitutionsutskottet noterade liksom trafikutskottet att på de områden där befogenheten är delad mellan medlemsstaterna och unionen finns det dock en skyldighet för kommissionen eller andra förslagsställare att översända sina utkast till lagstiftningsakter och sina ändrade utkast till de nationella parlamenten. De nationella parlamenten har i sin tur en fördragsenlig skyldighet att bevaka att subsidiaritetsprincipen

efterlevs (bet. 2022/23:KU5 s. 82 f.). Konstitutionsutskottet erinrade samtidigt om att även om riksdagsordningen ställer krav på att samtliga utkast till lagstiftningsakter ska subsidiaritetsprövas finns det inte några formella krav på att alla ärenden ska beredas på ett visst sätt eller något som hindrar att någon form av förenklad behandling används (bet. 2012/13:KU8 s. 30).

Tabell 20 Utkast till lagstiftningsakter som saknar tillfredsställande motiveringar av subsidiaritetsprincipen

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt
FiU	COM(2021) 570	Förslag till rådets beslut om ändring av beslut (EU, Euratom) 2020/2053 om systemet för Europeiska unionens egna medel
SkU	COM(2021) 817	Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2008/118/EG och direktiv (EU) 2020/262 (omarbetning) vad gäller skattefria butiker i tunneln under Engelska kanalens franska terminal
SkU	COM(2022) 39	Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2006/112/EG vad avser förlängningen av tillämpningsperioden för det frivilliga förfarandet för omvänd betalningsskyldighet på leveranser av vissa varor och tillhandahållande av tjänster som är känsliga för bedrägerier och mekanismen för snabba insatser mot mervärdesskattebedrägeri
JuU	COM(2021) 753	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om åtgärder mot transportföretag som underlättar eller ägnar sig åt människohandel eller smuggling av migranter i samband med olaglig inresa till Europeiska unionens territorium
JuU	COM(2021) 767	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF för att anpassa det till unionens regler om skydd av personuppgifter
SfU	COM(2022) 189	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2018/1806 om fastställande av förteckningen över tredjeländer vars medborgare är skyldiga att inneha visering när de passerar de yttre gränserna och av förteckningen över de tredjeländer vars medborgare är undantagna från detta krav (Kuwait, Qatar)
TU	COM(2022) 381	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1108/70 om införande av ett redovisningssystem för infrastrukturkostnader för transporter på järnväg, väg och inre vattenvägar, och av kommissionens förordning (EG) nr 851/2006 om vilka uppgifter som skall tas upp under de olika rubrikerna i blanketterna för redovisning i bilaga I till rådets förordning (EEG) nr 1108/70
TU	COM(2022) 465	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om upphävande av rådets direktiv 89/629/EEG
MJU	COM(2022) 179	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring och rättelse av förordning (EU) nr 508/2014 vad gäller särskilda åtgärder för att mildra konsekvenserna för fiskeverksamheten av Rysslands militära aggression mot Ukraina och för att begränsa effekterna på leveranskedjan för fiskeri- och vattenbruksprodukter av de marknadsstörningar som orsakas av den militära aggressionen
NU	COM(2022) 145	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 och förordning (EU) nr 223/2014 vad gäller ökad förfinansiering med React-EU-medel
NU	COM(2022) 162	Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 och förordning (EU) nr 223/2014 vad gäller ökad förfinansiering med React-EU-medel

Undantag från tidsfristen på åtta veckor enligt artikel 4 i protokoll nr 1

Bakgrund

Enligt artikel 4 i protokollet om de nationella parlamentens roll i EU (protokoll nr 1) ska en tidsfrist om åtta veckor iakttas mellan den dag då ett utkast till lagstiftningsakt görs tillgängligt för de nationella parlamenten på unionens officiella språk och den dag då utkastet förs upp på rådets preliminära dagordning för antagande. I brådskande fall kan dock undantag göras, varvid skälen ska anges i rättsakten. Utom i vederbörligen motiverade, brådskande fall får inga överenskommelser komma till stånd om ett utkast till lagstiftningsakt under dessa åtta veckor.

Enligt artikel 6 i protokollet om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna (protokoll nr 2) har de nationella parlamenten åtta veckor på sig från den dag då ett utkast på unionens officiella språk översänds till de nationella parlamenten att lämna ett motiverat yttrande.

Vid uppföljningen under hösten 2021 gjorde konstitutionsutskottet en genomgång av de utkast till lagstiftningsakter som subsidiaritetsprövades under 2020 för att undersöka om och i vilka fall kommissionen hade ansett att det var nödvändigt att tillämpa ett undantag i enlighet med artikel 4 i protokoll nr 1. Utskottets genomgång visade att kommissionen med hänvisning till covid-19-krisen ansett att det hade varit nödvändigt att tillämpa undantaget när det gäller 16 av de utkast till lagstiftningsakter som subsidiaritetsprövades under 2020 (bet. 2021/22:KU5 s. 74 f.).

I sitt ställningstagande konstaterade konstitutionsutskottet inledningsvis att det finns två tidsfrister som är relevanta för de nationella parlamenten under EU:s lagstiftningsprocess. Konstitutionsutskottet ville liksom finansutskottet framhålla vikten av att de nationella parlamenten ges tillräckligt med tid för både subsidiaritetsprövningar och behandling av förslagen i sak. Utskottet ansåg att tidsfristerna måste respekteras så att de nationella parlamenten hinner behandla frågorna. Utskottet delade uppfattningen att det finns skäl att överväga hur motiverade yttranden från parlamenten som lämnats inom åttaveckorsfristen enligt protokollet om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna hanteras på EU-nivå, om rättsakten har antagits innan den tidsfristen löpt ut. Det ansågs även angeläget att de nationella parlamenten underrättas i de fall tidsfristen om åtta veckor mellan den dag då ett utkast till lagstiftningsakt görs tillgängligt för de nationella parlamenten och den dag då utkastet förs upp på rådets preliminära dagordning inte kommer att följas. Att den sistnämnda tidsfristen inte tillämpas får endast ske i vederbörligen motiverade och brådskande fall.

Utskottet konstaterade att det framgick av uppföljningen att kommissionen i de flesta fall hade informerat riksdagen om att ett utkast till lagstiftningsakt föreslås undantas från tidsfristen enligt artikel 4. Utskottet konstaterade vidare att några av utskotten framhöll att de hade kunnat hantera sådana förslag

skyndsamt och att de hade hunnit genomföra subsidiaritetsprövningar innan förslagen antogs, vilket berodde på att ärendena bedömdes vara relativt okomplicerade. Samtidigt påpekade utskotten att en aspekt som skulle kunna påverkas vid tillämpning av det skyndsamma förfarandet är inhämtande av regeringens bedömning. Om utskotten hade behövt inhämta regeringens bedömning hade detta sannolikt kunnat påverka utskottens möjlighet att subsidiaritetspröva förslagen innan de antogs (bet. 2021/22:KU5 s. 86 f.).

Iakttagelser i årets uppföljning

Konstitutionsutskottet har gjort en översiktlig genomgång av de utkast till lagstiftningsakter som har subsidiaritetsprövats under 2022 för att undersöka om och i vilka fall som kommissionen har angett att det finns skäl att göra undantag från tidsfristen på åtta veckor enligt artikel 4 i protokoll nr 1.

Genomgången visar att kommissionen i 13 av utkasten till lagstiftningsakter har anført att det är lämpligt att göra ett undantag från denna tidsfrist, se tabell 21 nedan. I ingresserna till dessa utkast finns motiveringar till varför kommissionen har ansett att det finns skäl att åberopa undantaget. I en majoritet av fallen anger kommissionen, med lite olika formuleringar, att det är lämpligt att åberopa undantaget med beaktande av den brådska som föranleds av det ryska anfallskriget mot Ukraina. I några fall hänvisas till covid-19-pandemin och de därmed förknippade ekonomiska följderna.

Tabell 21 Undantag från tidsfristen på åtta veckor enligt artikel 4 i protokoll nr 1

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakter
JuU	COM(2021) 753	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om åtgärder mot transportföretag som underlättar eller ägnar sig åt människohandel eller smuggling av migranter i samband med olaglig inresa till Europeiska unionens territorium
UU	COM(2022) 37	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om makroekonomiskt stöd till Ukraina
UU	COM(2022) 450	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om exceptionellt makroekonomiskt stöd till Ukraina
UU	COM(2022) 557	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om exceptionellt makroekonomiskt stöd till Ukraina, förstärkning av den gemensamma avsättningsfonden genom garantier från medlemsstaterna och särskilda avsättningar för vissa finansiella skulder med anknytning till Ukraina som garanteras enligt beslut nr 466/2014/EU och om ändring av beslut (EU) 2022/1201
UU	COM(2022) 597	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett instrument för stöd till Ukraina under 2023 (makroekonomiskt stöd+)
TU	COM(2022) 334	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EEG) nr 95/93 vad gäller tillfälliga lättnader från reglerna om utnyttjande av ankomst- och avgångstider vid gemenskapens flygplatser på grund av covid-19-pandemin
MJU	COM(2022) 179	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring och rättelse av förordning (EU) nr 508/2014 vad gäller särskilda åtgärder för att mildra konsekvenserna för fiskeverksamheten av Rysslands militära aggression mot Ukraina och för att begränsa effekterna på leveranskedjan för fiskeri- och vattenbruksprodukter av de marknadsstörningar som orsakas av den militära aggressionen
MJU	COM(2022) 242	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1305/2013 vad gäller en särskild åtgärd för att ge exceptionellt tillfälligt stöd inom ramen för Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) för att hantera effekterna av Rysslands invasion av Ukraina
NU	COM(2022) 109	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 och förordning (EU) nr 223/2014 vad gäller sammanhållningspolitiska insatser för flyktingar i Europa
NU	COM(2022) 145	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 och förordning (EU) nr 223/2014 vad gäller ökad förfinansiering med React-EU-medel
NU	COM(2022) 162 ⁶	Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 och förordning (EU) nr 223/2014 vad gäller ökad förfinansiering med React-EU-medel

⁶ Detta förslag är ett ändringsförslag av kommissionens förslag till förordning om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 och förordning (EU) nr 223/2014 vad gäller ökad förfinansiering med React-EU-medel, COM(2022) 145, och tas därför med i tabellen, även om kommissionen inte återoppar artikel 4 i protokoll nr 1. I en kanslipromemoria anges att förslaget kommer att behandlas skyndsamt och undantas från åttaveckorsfristen.

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakter
NU	COM(2022) 325	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 och förordning (EU) 2021/1060 vad gäller ytterligare flexibilitet för att hantera konsekvenserna av Ryska federationens militära angrepp Fast (flexibelt stöd till territorier) – Care
NU	COM(2022) 362	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av särskilda bestämmelser för samarbetsprogrammen 2014–2020 som får stöd från det europeiska grannskapsinstrumentet och inom målet Europeiskt territoriellt samarbete, efter avbrott i programmets genomförande

Yttranden från andra utskott

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet framhåller bl.a. följande i sitt yttrande (se bilaga 1).

Utskottets beredningsområde har direkt anknytning till EU:s regelverk. Under 2022 var antalet prövningar sex stycken, varav tre resulterade i ett motiverat yttrande. Dessa tre gällde tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion, dvs. direkt beskattning.

På skatteområdet krävs enighet bland medlemsstaterna, vilket kan medföra justeringar och fördröjningar av förslagen innan dessa blir EU-lagstiftning. Medlemsstaterna har således möjlighet att bättre värna sin suveränitet på detta område än inom andra politikområden. Utskottet lämnade emellertid under 2019 kritiska synpunkter på kommissionens meddelande om ett mer effektivt och demokratiskt beslutsfattande inom EU:s skattepolitik. Kommissionen föreslog ett ändrat beslutsfattande i skattefrågor genom en övergång från beslutsfattande med enhällighet enligt det särskilda lagstiftningsförfarandet till kvalificerad majoritet enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Enligt skatteutskottet skulle detta innebära att den nationella suveräniteten i skattefrågor luckras upp, vilket utskottet även fortsättningsvis motsätter sig. Utskottet anser att det är viktigt att nyttan av att ha harmoniserade skatteregler på direktbeskattningens område vägs mot den inskränkning av medlemsstaternas möjligheter att införa och behålla egna nationella skatteregler som en harmonisering medför. Detta ställer höga krav på utformningen av unionens lagstiftningsförslag för att avgöra om målet för den föreslagna åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna själva.

Informationen i Ipex har använts vid något tillfälle, men den är i regel varken fullständig eller särskilt relevant när utskottet behandlar subsidiaritetsärenden, och detta är naturligt eftersom alla parlament i medlemsländerna arbetar inom samma tidsram. Utskottet håller en löpande kontakt med riksdagens representant vid EU:s institutioner och anser att denna möjlighet att skaffa information är mycket värdefull.

Justitieutskottets yttrande

Justitieutskottet framhåller bl.a. följande i sitt yttrande (se bilaga 2).

Det är viktigt att frågan om subsidiaritet ges särskild uppmärksamhet när det handlar om lagstiftningsförslag inom det straff- och processrättsliga området. Dessa frågor är en central del i varje stats funktion och legitimitet och är av särskild betydelse eftersom de återspeglar grundläggande värden, seder och bruk i medlemsländerna. Därför är det viktigt att lagstiftning på EU-nivå inom det straff- och processrättsliga området endast initieras om det står klart att sådan lagstiftning bidrar till ett betydande mervärde.

Det samarbete som finns på det straffrättsliga området efter att Lissabonfördraget trädde i kraft innebär att delar av den nationella kompetensen förts över till EU. Det medför att lagstiftningen på EU-nivå stärks och att utrymmet för nationell lagstiftning minskar i motsvarande utsträckning. När det gäller förslaget om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser som utskottet subsidiaritetsprövade 2022 är syftet att stödja miljöskyddet genom att fastställa straffbara gärningar och påföljder. Utskottet, som hade invändningar mot förslaget, ställde sig frågande till huruvida EU har straffrättslig lagstiftningskompetens som sträcker sig så långt som till villkoren för demokratin i nationella val i medlemsstaterna. Det är av största betydelse att kommissionen i sitt fortsatta lagstiftningsarbete respekterar medlemsstaternas nationella kompetens och tar hänsyn till medlemsstaternas synpunkter.

Utskottet vill samtidigt framhålla att det kan vara motiverat med gemensamma åtgärder på EU-nivå i de fall de har ett betydande mervärde för att t.ex. bekämpa gränsöverskridande brottslighet. Det är viktigt att uppmärksamma den samlade effekten av olika förslag, vilken kan vara svår att överblicka vid enskilda förslag. De nationella parlamentens subsidiaritetsprövningar är ett viktigt demokratiskt instrument som bör upprätthållas i EU:s beslutsfattande.

Utbildningsutskottets yttrande

Utbildningsutskottet framhåller bl.a. följande i sitt yttrande (se bilaga 3).

EU-samarbetet inom utbildningsutskottets beredningsområde bedrivs till stor del på andra sätt än genom lagstiftning, vilket i sin tur återspeglas i antalet ärenden som utbildningsutskottet bereder. Inom politikområdet utbildning har EU endast befogenhet att stödja, samordna eller komplettera medlemsstaternas åtgärder. Inom politikområdet forskning och teknisk utveckling samt rymden har EU befogenhet att vidta åtgärder under förutsättning att det inte hindrar medlemsstaterna från att utöva sina befogenheter.

I det förslag till lagstiftningsakt som utskottet subsidiaritetsprövade under 2022 bedömer utskottet att kommissionen lämnade en tillfredsställande motivering när det gäller subsidiaritetsprincipen. Utskottet har tidigare efterfrågat mer utvecklade motiveringar från kommissionen till varför förslagen är förenliga med subsidiaritetsprincipen. Utskottet bedömer att kommissionens motiveringar har blivit tydligare, men de kan förbättras ytterligare.

Utskottet hämtade information från webbplatsen Ipex om andra parlaments behandling av det utkast till lagstiftningsakt som utskottet subsidiaritetsprövade under 2022. Utskottet fann informationen av liten eller ingen relevans för behandlingen av utkastet och har därmed, som även påpekats i tidigare års yttranden, intrycket av att informationen som finns tillgänglig via webbplatsen är begränsad. Den löpande rapporteringen från riksdagens representant vid EU:s institutioner utgör ett värdefullt kunskapsunderlag.

Utskottet vill återigen framföra att tidigare och mer detaljerad information från kommissionen om dess planering för enskilda initiativ skulle förbättra möjligheten till planering av arbetet med subsidiaritetsärenden.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet framhåller bl.a. följande i sitt yttrande (se bilaga 4).

Utskottets beredningsområde omfattar gränsöverskridande frågor som i hög grad förutsätter överstatliga regleringar. Mot denna bakgrund har EU getts betydande beslutskompetens inom både transport- och telekomområdet, vilket innebär att utrymmet för nationell lagstiftning inom utskottets beredningsområde till viss del redan är upptaget eller in-tecknat. Under 2022 innebar fyra av elva utkast att nya lagstiftningsområden introducerades på EU-nivå, t.ex. på digitaliseringsområdet och när det gäller cybersäkerhet. Sex utkast innebar att existerande lagstiftning ändrades, medan två av utkasten enbart innebar att tidigare EU-lagstiftning skulle upphöra att gälla. Huvuddelen av utkasten var förslag till förordningar, vilket verkar mer inskränkande på nationellt självbestämmande än övriga lagstiftningsinstrument. Det nationella handlingsutrymmet har minskat över tid till följd av att gemensamma EU-bestämmelser införts, men utrymmet för nationella åtgärder inom beredningsområdet har inte minskat nämnvärt under året som gått.

Enligt artikel 4 i protokoll nr 1 får rådet inte föra upp ett utkast till lagstiftning på sin dagordning i syfte att anta en ståndpunkt om denna inom åtta veckor från det att förslaget görs tillgängligt på EU:s officiella språk. Vid brådskande fall kan dock undantag göras. I protokoll nr 2 som ger de nationella parlamenten rätt att inom åtta veckor lämna ett motiverat yttrande om de anser att ett förslag strider mot subsidiaritetsprincipen finns dock inga skrivningar om några undantag. Detta innebär alltså att de nationella parlamenten kan anse att ett förslag strider mot subsidiaritetsprincipen samtidigt som behandlingen i rådet och EU:s övriga institutioner kan vara avslutad. När det gäller ett förslag som utskottet behandlade under 2022 ansåg kommissionen att läget var så brådskande att det var lämpligt att aktivera undantaget i protokoll nr 1. Tidsfristen för att lämna ett motiverat yttrande gick ut den 27 oktober 2022. Den 6 oktober 2022 antog Europaparlamentet sin ståndpunkt som godkändes av rådet den 17 oktober 2022. Förordningen trädde sedan i kraft den 26 oktober 2022. Utskottet hade dock möjlighet att pröva förslaget innan tidsfristen löpte ut och innan förslaget trädde i kraft. Utskottet understryker att undantag från tidsfristen på åtta veckor med hänvisning till exceptionella situationer och omständigheter inte får tillåtas bli en norm i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Utskottet understryker vikten av att kommissionen lämnar fullgoda motiveringar i subsidiaritetsfrågan. I två av de förslag som prövades av utskottet saknades kommissionens syn på subsidiaritetsprincipens tillämpning. Det gällde två förslag som innebar att existerande lagstiftning ska upphöra att gälla, vilket väckte frågan om relevansen i att subsidiaritetspröva utkast som enbart innebär att tidigare lagstiftning upphör att gälla.

Nyttan av den information som finns i Ipex är begränsad. En mer konsekvent tillämpning av vilken information som läggs in, i vilket skede informationen läggs in och på vilket språk informationen läggs in skulle behövas.

Utskottet har upprepade gånger påpekat vikten av att kommissionen tidigt tillhandahåller pålitlig och detaljerad information om planeringen för varje enskilt initiativ. Kommissionen ligger dock i många fall mycket långt efter sin egen planering.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet framhåller bl.a. följande i sitt yttrande (se bilaga 5).

Svensk lagstiftning på miljö- och jordbruksområdet är synnerligen intimt knuten till EU-rätten. Det nationella och det EU-gemensamma regelverket har i sin tur en mycket nära koppling till internationella överenskommelser och avtal. Gemensamma åtgärder är många gånger nödvändiga för att uppnå politiska mål, t.ex. för att bekämpa gränsöverskridande miljöproblem. Parallellt med denna utveckling finns det exempel där utvecklingen i EU-rätten snarare lett till att beslutandemakt delegerats tillbaka till medlemsstatsnivå. Som exempel nämner utskottet utvecklingen inom den gemensamma jordbrukspolitik och fiskeripolitiken.

EU:s miljö- och klimatpolitik präglas av en tämligen hög komplexitet med uppsatta mål som kräver åtgärder inom en rad samhällssektorer. Harmonisering kan på detta sätt ske även inom områden där medlemsstaterna inte delegerat beslutandemakt till EU. Det tydligaste exemplet på denna problematik härrör till skogspolitiken, vilket har motiverat utskottet att vid upprepade tillfällen uttrycka oro för upprätthållandet av det nationella självbestämmandet.

Utskottet har inte haft några problem med att fullfölja granskningen av förslag där kommissionen bedömt att det funnits skäl att undanta akten från den ordinarie åttaveckorsfristen, men detta är en konsekvens av att förslagen var oproblematiske ur subsidiaritetshänseende. Utskottet ställer sig dock frågande till huruvida det ska ses som implicit att de nationella parlamentens möjlighet att granska utkastens förenlighet med subsidiaritetsprincipen i praktiken uteblir i det fall undantaget i protokoll nr 1 åberopas. Mot bakgrund av att det pågår ett arbete för att ytterligare effektivisera EU:s beslutsfattande vid kriser understryker utskottet vikten av att man i största möjliga mån håller sig till de ramar för lagstiftningsprocessen som framgår av protokoll nr 2 om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Lissabonfördraget var resultatet av en lång tids arbete för att hitta sätt att stärka kopplingen mellan demokratiska processer och legitimitet. De nationella parlamentens rätt till deltagande i EU:s lagstiftningsprocess står i centrum för denna ambition, men det förutsätter att parlamenten ges tillräckligt med tid för att sätta sig in i ärendena.

Utskottet ser det inte nödvändigtvis som ett hinder om ett förslag saknar en motivering av subsidiaritetsprincipen. EU-rätten inom såväl jordbruks- som miljöpolitiken är mycket omfattande och det finns många exempel på utkast

till lagstiftningsakter som utskottet prövat där ingen annan än kommissionen hade kunnat vidta åtgärden i fråga.

Ipex är av begränsad nytta. Problemen ligger i att de flesta andra parlament inte lägger upp information om hur de ser på de aktuella förslagen, att den eventuella information som läggs upp inte finns översatt till engelska och att informationen oftast läggs upp mot slutet av tidsfristen, vilket innebär att den inte finns tillgänglig i anslutning till utskottets beredning. Det finns ett uppenbart värde av att dels informera sig om hur andra parlament avser att agera i ett givet ärende, dels sprida information om vad utskottet och riksdagen landat i för bedömning. Av denna anledning kan en kontakt med riksdagens representant vid EU:s institutioner vara användbar. Utskottet får framför allt information om hur andra länder ställer sig till olika förslag genom sin kontakt med regeringen.

Utskottets ställningstagande

Subsidiaritetsprövningarna och den årliga uppföljningen

Enligt riksdagsordningen har varje utskott i riksdagen i uppgift att subsidiaritetspröva utkast till lagstiftningsakter inom sina respektive beredningsområden. Samtidigt ska konstitutionsutskottet en gång om året göra en uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen. Syftet är att följa utvecklingen av riksdagens subsidiaritetskontroll på en mer övergripande nivå och att samla erfarenheter från olika områden.

Genom uppföljningen kan den samlade effekten av olika förslag uppmärksammas. Yttranden som kommit in från skatteutskottet, justitieutskottet, utbildningsutskottet, trafikutskottet och miljö- och jordbruksutskottet innehåller bl.a. värdefulla iakttagelser om hur utrymmet för nationella åtgärder inom olika politikområden har påverkats till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU (se ovan och bilaga 1–5).

Samlat utfall av genomförda subsidiaritetsprövningar

Under 2022 subsidiaritetsprövade riksdagens utskott totalt 119 utkast till lagstiftningsakter. I alla fall utom ett var kommissionen förslagsställare. Europaparlamentet lämnade ett utkast till lagstiftningsakt. Riksdagen lämnade 14 motiverade yttranden, vilket är det näst högsta antal motiverade yttranden som riksdagen lämnat under ett år sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. De motiverade yttrandena lämnades på förslag av konstitutionsutskottet, finansutskottet, skatteutskottet, justitieutskottet, försvarsutskottet, miljö- och jordbruksutskottet, näringsutskottet och arbetsmarknadsutskottet.

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft och fram t.o.m. utgången av 2022 har riksdagen lämnat totalt 93 motiverade yttranden, vilket innebär att riksdagen haft invändningar mot knappt 8 procent av alla utkast som översänts för subsidiaritetsprövning. De fyra utskott som lämnat flest förslag till

motiverade yttranden är finansutskottet, skatteutskottet, trafikutskottet och miljö- och jordbruksutskottet. En översiktlig genomgång av de utkast till lagstiftningsakter som riksdagen haft invändningar mot visar att omkring 18 procent av utkasten grundar sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Därefter följer utkast som grundar sig på artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknads upprättande eller funktion, etableringsrätt och transportpolitik.

Kommissionens och andra förslagsställdes skyldigheter

När det gäller kommissionens motiveringar av subsidiaritetsprincipen kan en klar förbättring skönjas jämfört med motiveringarna i de utkast som subsidiaritetsprövades under 2010. Vid årets uppföljning som gäller de subsidiaritetsprövningar som genomfördes under 2022 bedömdes tillfredsställande motiveringar saknas i 9 procent av förslagen, vilket kan jämföras med 34 procent av förslagen som prövades under 2010. Inget av de utskott som yttrat sig under årets uppföljning har haft några invändningar mot kommissionens motiveringar av subsidiaritetsprincipen.

Liksom tidigare efterfrågar några av utskotten tidig, pålitlig och detaljerad information från kommissionen om planeringen av nya initiativ och om när åttaveckorsfristen kommer att inledas, vilket skulle förbättra utskottens möjlighet att planera arbetet med subsidiaritetsärenden. Konstitutionsutskottet instämmer i denna synpunkt.

Konstitutionsutskottet vill vidare framhålla vikten av att samtliga förslag som översänds till de nationella parlamenten för subsidiaritetsprövning åtföljs av information om att förfarandet som anges i protokollet har inletts, oavsett om kommissionen eller någon annan är förslagsställare. Konstitutionsutskottet har i två fall subsidiaritetsprövat förslag som översänts av Europaparlamentet trots att det inte fanns någon information från Europaparlamentet om att förfarandet enligt protokoll nr 2 hade inletts eller att riksdagen hade möjlighet att lämna ett motiverat yttrande inom åtta veckor. Det handlade i båda fallen om förslag till reformer av förfarandet för val till Europaparlamentet. Det första förslaget prövades under 2016 och det andra under 2022.

Utskottet vidhåller att frånvaron av information av detta slag kan leda till en osäkerhet bland EU:s nationella parlament om huruvida ett utkast omfattas av bestämmelserna om subsidiaritetsprövning i fördraget och från vilket datum åttaveckorsfristen för att lämna ett motiverat yttrande ska beräknas. För att värna de nationella parlamentens rätt att pröva utkastets förenlighet med subsidiaritetsprincipen måste alla lagstiftningsakter som översänds till de nationella parlamenten, oavsett vilken institution som är avsändare, åtföljas av sådan information.

Tillämpningen av det brådskande förfarandet

Enligt konstitutionsutskottets genomgång anförde kommissionen i 13 av de utkast till lagstiftningsakter som subsidiaritetsprövades under 2022 att det är lämpligt att göra ett undantag från tidsfristen om åtta veckor enligt artikel 4 i protokollet om de nationella parlamentens roll i EU. Eftersom endast ett fåtal utskott har yttrat sig är det svårt att dra några slutsatser om hur utskottens möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningar påverkats i de fall där kommissionen tillämpat det brådskande förfarandet enligt undantaget i artikel 4 i protokollet. Som trafikutskottet noterar kan en följd av att det brådskande förfarandet tillämpas bli att de nationella parlamenten kommer fram till att ett förslag strider mot subsidiaritetsprincipen först efter att ett lagförslag antas eller har trätt i kraft. Det är därför angeläget att det brådskande förfarandet används med återhållsamhet.

Avslutande reflektioner om subsidiaritetsmekanismen

Genom Lissabonfördraget har de nationella parlamenten fått en viktig roll att kontrollera EU-institutionernas tillämpning av subsidiaritetsprincipen. De nationella parlamenten ska se till att subsidiaritetsprincipen följs i enlighet med det förfarande som anges i protokollet om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Det är således en fördragsenlig skyldighet för de nationella parlamenten att kontrollera att subsidiaritetsprincipens följs, men det är också en möjlighet för de nationella parlamenten att utöva inflytande under EU:s beslutsprocess. Frågan som kan ställas är om de nationella parlamenten har tagit vara på denna möjlighet och därmed har fått det inflytande som är önskvärt.

Utskottet konstaterar inledningsvis att tröskeln för ett s.k. gult kort som tvingar kommissionen att ompröva sitt förslag endast har uppnåtts tre gånger. Första gången ett förslag ledde till ett gult kort var under 2012. Förslaget gällde den s.k. Monti II-förordningen om rätten att vidta kollektiva åtgärder i samband med etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster (COM(2012) 130). Kommissionen ansåg att subsidiaritetsprincipen inte hade åsidosatts men valde att dra tillbaka förslaget med hänvisning till att det sannolikt inte skulle få det politiska stöd som krävdes för att det skulle antas i Europaparlamentet och rådet. Andra gången var under 2013 när förslaget om att inrätta Europiska åklagarmyndigheten (COM(2013) 534) ledde till ett gult kort. Kommissionen vidhöll detta förslag. Enhällighet kunde dock inte nås i rådet. I stället har Europeiska åklagarmyndigheten inrättats som ett fördjupat samarbete mellan vissa medlemsstater. Tredje gången ett förslag ledde till ett gult kort var under 2016, och då gällde det ett förslag om ändring av det s.k. utstationeringsdirektivet (COM(2016) 128). Kommissionen vidhöll detta förslag. Förslaget antogs i juni 2018.

På EU-nivå lämnade de nationella parlamenten totalt 32 motiverade yttranden under 2022. Inget förslag samlade tillräckligt med invändningar för att uppnå tröskeln för ett gult kort. Av kommissionens årsrapport om

tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna och om förbindelserna med de nationella parlamenten framgår att riksdagen under 2022 ensam stod för drygt 40 procent av de motiverade yttranden som de nationella parlamenten lämnade inom EU, vilket kan tyckas anmärkningsvärt.

Utskottet noterar samtidigt att endast ett begränsat antal nationella parlament har lämnat motiverade yttranden under senare år. Efter 2016 när 26 av 41 nationella parlament lämnade motiverade yttranden, minskade antalet successivt fram till 2021, när endast 7 av 39 nationella parlament lämnade motiverade yttranden. Under 2022 ökade antalet nationella parlament som lämnade motiverade yttranden något, men trots detta var det fortfarande endast 13 av 39 nationella parlament som lämnade motiverade yttranden.⁷ Samtidigt kan konstateras att de flesta nationella parlament lämnar yttranden inom ramen för den s.k. politiska dialogen. Av den senaste rapporten från kommissionen framgår att 30 av de nationella parlamenten deltog i den politiska dialogen.

En förklaring till det höga antalet motiverade yttranden från Sveriges riksdag kan vara att riksdagen tar ställning till samtliga förslag som översänds för subsidiaritetsprövning och att samtliga utskott har i uppgift att pröva förslag inom ramen för sina beredningsområden. De flesta andra parlament gör någon form av urval av vilka förslag som ska subsidiaritetsprövas. En annan förklaring skulle kunna vara att riksdagen endast i begränsad utsträckning deltar i den politiska dialogen (2017/18:URF1 s. 181 f.).

Den obalans och de skillnader som tycks finnas mellan i vilken utsträckning de nationella parlamenten använder sig av subsidiaritetsmekanismen väcker enligt utskottet en rad frågor. En fråga är om de nationella parlamenten som inte framställer några invändningar inom ramen för subsidiaritetsmekanismen inte gör det för att de inte har några invändningar eller om det t.ex. beror på att subsidiaritetsmekanismen inte upplevs som effektiv eller ändamålsenlig.

I sammanhanget kan framhållas att konstitutionsutskottet vid flera tillfällen tidigare har betonat värdet av kontakter och informationsutbyte mellan de nationella parlamenten för att säkra en effektiv övervakning av subsidiaritetsprincipen. Om de nationella parlamenten uppmärksammar varandra på när det finns invändningar mot ett förslags förenlighet med subsidiaritetsprincipen ökar möjligheterna att samla tillräckligt många parlament för att få ett förslag omprövat. Den parlamentariska EU-kommittén som hade i uppgift att se över riksdagens arbete med EU-frågor ansåg att riksdagen borde samarbeta mer med andra nationella parlament och uppmuntrade till ett informationsutbyte på politisk nivå (2017/18:URF1 s. 187 f.). Av det begränsade underlag som utskottet har framkommer det dock inte att något sådant informationsutbyte har ägt rum inför eller under subsidiaritetsprövningar. En annan möjlig väg till ett informationsutbyte mellan de nationella parlamenten är kontakter via riksdagens representant vid EU:s institutioner. Denna väg används av utskotten och framhålls ofta som värdefull. Som flera av utskotten framhåller

⁷ Uppgifterna grundar sig på en genomgång av kommissionens årsrapporter om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna och förbindelserna med de nationella parlamenten

är informationen på webbplatsen Ipex under pågående subsidiaritetsprövningar däremot av begränsad nytta, vilket är naturligt eftersom tidsfristen börjar att löpa samtidigt i samtliga nationella parlament.

Utskottet anser att det från ett demokratiskt perspektiv är bekymmersamt om endast ett begränsat antal nationella parlament tillvaratar möjligheten att kontrollera tillämpligheten av subsidiaritetsprincipen inom ramen för det särskilda förfarandet. De nationella parlamentens subsidiaritetskontroll är ett viktigt demokratiskt instrument inom ramen för EU:s beslutsfattande.

BILAGA 1

Skatteutskottets yttrande 2023/24:SkU3y

KU:s uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 14 september 2023 att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över de iakttagelser om riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen som har redovisats i en promemoria som arbetats fram inom konstitutionsutskottets kansli. Konstitutionsutskottet vill särskilt att utskotten kommenterar och bedömer vissa angivna frågor.

Konstitutionsutskottets uppföljning under riksmötet 2023/24 omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen den 1 januari–31 december 2022.

I yttrandet redovisar skatteutskottet sina kommentarer och bedömningar med anledning av konstitutionsutskottets frågor.

Utskottets överväganden

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Bakgrund

Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009. Sedan dess har riksdagen enligt 9 kap. 20 § riksdagsordningen (RO) som uppgift att pröva om ett utkast till en lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen. Prövningen utförs av utskotten i riksdagen. Konstitutionsutskottet ska enligt 7 kap. 8 § RO följa tillämpningen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. Konstitutionsutskottets uppföljning under riksmötet 2023/24 omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen den 1 januari–31 december 2022. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas. Under perioden den 1 januari–31 december 2022 genomförde riksdagens utskott totalt 119 subsidiaritetsprövningar.

Konstitutionsutskottet önskar särskilt svar på följande redogörelser, kommentarer och bedömningar:

1. En kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden sedan Lissabonfördragets ikraftträdande, särskilt när det gäller de motiverade yttranden som utskottet lämnat.
2. En samlad bedömning av dels i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, dels hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar till hur utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningar påverkats i de fall där kommissionen i utkasten till lagstiftningsakter angett att det finns skäl att göra ett undantag från den tidsfrist på åtta veckor som avses i artikel 4 i protokoll nr 1.
4. En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
5. Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information.

6. Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Skatteutskottets subsidiaritetsprövningar under 2022

Skatteutskottet prövade sex utkast till lagstiftningsakter under 2022. Utskottet fann i tre fall att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag. Utskottet lämnade tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden under 2022.

Tre av utkasten grundade sig på artikel 113 i EUF-fördraget, dvs. harmonisering av indirekta skatter. De övriga tre utkasten grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion.

Utfallet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2022 prövade skatteutskottet 89 utkast till lagstiftningsakter. Den rättsliga grunden för majoriteten av utkasten (47) var artikel 113 i EUF-fördraget, dvs. harmonisering av indirekta skatter, och 20 av utkasten grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion. Den rättsliga grunden för 17 av utkasten var artikel 349 i EUF-fördraget som innebär att rådet kan anta särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena inom EU. Sju av utkasten innehöll förslag om tullsamarbete och lika många gällde tillnärmning av lagstiftning grundad på artikel 114 i EUF-fördraget. Tre rörde gemensam handelspolitik och två gällde miljöpolitik. Ett utkast gällde administrativt samarbete och ett gällde bekämpning av bedrägeri. Vissa av utkasten rörde flera politikområden.

Skatteutskottet har i yttrandet av Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen (yttr. 2017/18:SkU5y) redogjort för de utlåtanden som lämnades under perioden den 1 december 2009–31 december 2016. Totalt lämnade skatteutskottet tolv utlåtanden under denna tid. Under 2017–2020 lämnade utskottet inga utlåtanden. Under 2021 lämnade utskottet ett utlåtande.

Skatteutskottets utlåtanden under 2022

Under 2022 lämnade utskottet tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Riksdagen biföll utskottets förslag i samtliga fall.

- Det första utlåtandet gällde kommissionens förslag till direktiv om säkerställande av en global minimiskatt för multinationella företagsgrupper i unionen (COM(2021) 823, utl. 2021/22:SkU12, rskr. 2021/22:208).

- Det andra utlåtandet gällde kommissionens förslag till direktiv om fastställande av regler för att förhindra missbruk av företag utan substans för skatteändamål och om ändring av direktiv 2011/16/EU (COM(2021) 565, utl. 2021/22:SkU32, rskr. 2021/22:209).
- Det tredje utlåtandet gällde direktiv om fastställande av regler om ett avdrag i syfte att minska skattefördelen för finansiering med lån jämfört med finansiering med eget kapital och om begränsning av ränteavdragen i samband med bolagsbeskattning (COM(2022) 216, utl. 2021/22:SkU34, rskr 2021/22:457).

Den rättsliga grunden för dessa tre förslag var artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion.

Utskottets kommentarer

Utskottet redovisar följande kommentarer och bedömningar med anledning av konstitutionsutskottets frågor.

Fråga 1

Utskottets beredningsområde har direkt anknytning till EU:s regelverk. Antalet prövningar inom utskottets område var lågt innan 2016, men antalet ärenden har ökat i utskottet vartefter.

- Av åtta ärenden 2016 utmynnade sex i motiverade yttranden. Ökningen under 2016 sågs som en följd av OECD:s arbete med BEPS-programmet.
- Antalet ärenden under 2017 var tio men resulterade inte i några motiverade yttranden.
- Under 2018 var antalet subsidiaritetsärenden i utskottet 15, vilket hittills är det högsta antalet prövningar under ett kalenderår.
- Antalet ärenden under 2019 var däremot det lägsta sedan 2015, fem stycken, och har framför allt gällt harmonisering av indirekta skatter.
- Under 2020 var antalet prövningar tio stycken. Drygt hälften av dem rörde indirekt beskattning, vilket är normalt. En av dessa och ytterligare tre gällde åtgärder med anledning av covid-19-pandemin.
- Under 2021 var antalet prövningar sju stycken, varav en resulterade i motiverat yttrande. Omkring hälften gällde harmonisering av indirekta skatter. Övriga gällde särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena inom EU, åtgärder på miljöpolitikens område, tullsamarbete, tillnärmning av lagstiftning och den gemensamma handelspolitiken.
- Under 2022 var antalet prövningar sex stycken, varav tre resulterade i motiverat yttrande. Dessa tre gällde tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion, dvs. direkt beskattning. De övriga tre prövningarna gällde harmonisering av indirekta skatter.”

Fråga 2

På skatteområdet krävs enighet bland medlemsstaterna, vilket kan medföra justeringar och fördröjningar av förslagen innan dessa blir EU-lagstiftning. Medlemsstaterna har således möjlighet att bättre värna sin suveränitet på detta område än inom andra politikområden. Utskottet lämnade emellertid under 2019 (utl. 2018/19:SkU24) kritiska synpunkter på kommissionens meddelande om ett mer effektivt och demokratiskt beslutsfattande inom EU:s skattepolitik (COM(2019) 8). Kommissionen har föreslagit ett ändrat beslutsfattande i skattefrågor genom en övergång från beslutsfattande med enhällighet enligt det särskilda lagstiftningsförfarandet till kvalificerad majoritet enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Enligt skatteutskottet skulle detta innebära att den nationella suveräniteten i skattefrågor luckrades upp, vilket utskottet även fortsättningsvis motsätter sig. Utskottet har sedan dess upprepat sin kritiska inställning: 2020 (utl. 2020/21:SkU15) med anledning av kommissionens meddelande om en handlingsplan för rättvis och enkel beskattning till stöd för återhämtningsstrategin (COM(2020) 312) och 2021 (utl. 2020/21:SkU33) med anledning av kommissionens förslag till ändring av direktiv 2006/112/EG vad gäller att tilldela kommissionen genomförandebefogenheter för att fastställa innebörden av termer som används i vissa bestämmelser i det direktivet, dvs. genomförandebefogenheter på mervärdesskatteområdet (COM(2020) 749).

Utskottet anser att det är viktigt att nyttan av att ha harmoniserade skatteregler på direktbeskattningens område vägs mot den inskränkning av medlemsstaternas möjligheter att införa och behålla egna nationella skatteregler som en harmonisering medför. Detta ställer höga krav på utformningen av unionens lagstiftningsförslag för att avgöra om målet för den föreslagna åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna själva. Enligt utskottets mening är det viktigt att kommissionens lagförslag innehåller en konsekvensanalys och i förekommande fall en utförlig analys av hur förslaget förhåller sig till redan existerande lagstiftning som klargör behovet av ett ytterligare regelverk.

Fråga 3

Kommissionen har inte i något fall av de utkast till lagstiftningsakter inom skatteutskottets beredningsområde angett att det finns skäl att göra undantag från tidsfristen om åtta veckor. Utskottet har inte gjort några prövningar där undantag gjorts från åttaveckorsfristen varför utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningar inte har påverkats.

Fråga 4

Kommissionen lämnade motiveringar i fråga om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna i samtliga ärenden som utskottet prövade under den tidsperiod som nu är aktuell.

Fråga 5

Informationen i Ipex har använts vid något tillfälle, men den är i regel varken fullständig eller särskilt relevant när utskottet behandlar subsidiaritetsärenden, och detta är naturligt eftersom alla parlament i medlemsländerna arbetar inom samma tidsram. Utskottet håller en löpande kontakt med riksdagens representant vid EU:s institutioner. Utskottet anser att denna möjlighet att skaffa information är mycket värdefull.

Fråga 6

Utskottet har inga särskilda kommentarer till hur subsidiaritetsprövningarna fungerar.

Stockholm den 9 november 2023

På skatteutskottets vägnar

Niklas Karlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Niklas Karlsson (S), Per Söderlund (SD), Hanna Westerén (S), Eric Westroth (SD), Fredrik Ahlstedt (M), Ida Ekeröth Clausson (S), David Lång (SD), Mathias Tegnér (S), Marie Nicholson (M), Ilona Szatmári Waldau (V), Cecilia Engström (KD), Helena Lindahl (C), Bo Broman (SD), Linus Lakso (MP), Martin Melin (L), Crister Carlsson (M) och Peder Björk (S).

BILAGA 2

Justitieutskottets yttrande 2023/24:JuU1y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 14 september 2023 att ge övriga utskott tillfälle att senast den 9 november 2023 yttra sig över de iakttagelser som redovisas i konstitutionsutskottets promemoria om uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen. Konstitutionsutskottets uppföljning omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under 2022. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas.

Justitieutskottet har under den aktuella perioden genomfört 17 subsidiaritetsprövningar. Utskottet ansåg att 15 förslag inte stred mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet ansåg att 2 förslag stred mot subsidiaritetsprincipen och lämnade två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden.

Justitieutskottet redovisar i yttrandet sina kommentarer och bedömningar med anledning av konstitutionsutskottets fråga om utrymmet för nationella åtgärder till följd av förslagen från EU och upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009 prövar riksdagen om utkast till unionens lagstiftningsakter strider mot subsidiaritetsprincipen. Subsidiaritetsprövningen handlar om att avgöra om en åtgärd bör vidtas på nationell nivå eller EU-nivå. Subsidiaritetsprövningarna utförs av utskotten i riksdagen.

Konstitutionsutskottet ska enligt 7 kap. 8 § andra stycket RO följa tillämpningen i riksdagen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. Konstitutionsutskottets nu aktuella uppföljning gäller perioden den 1 januari–31 december 2022 och avser de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under tiden. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas.

Vid sammanträdet den 14 september 2023 beslutade konstitutionsutskottet att ge övriga utskott tillfälle att, senast den 9 november 2023, yttra sig över de iakttagelser som redovisas i en promemoria som dess kansli har upprättat. Konstitutionsutskottet önskar särskilt följande kommentarer och bedömningar:

1. En kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden sedan Lissabonfördragets ikraftträdande, särskilt när det gäller de motiverade yttranden som utskottet lämnat.
2. En samlad bedömning av *dels* i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, *dels* hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar till hur utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningar påverkats i de fall där kommissionen i utkasten till lagstiftningsakter angett att det finns skäl att göra ett undantag från den tidsfrist på åtta veckor som avses i artikel 4 i protokoll nr 1.
4. En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
5. Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information.
6. Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Justitieutskottets yttrande begränsar sig till konstitutionsutskottets fråga om i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet, samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.

Utskottets subsidiaritetsprövningar under 2022

Under 2022 prövade justitieutskottet 17 utkast till lagstiftningsakter. Prövningarna gällde följande lagstiftningsakter:

- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om åtgärder mot transportföretag som underlättar eller ägnar sig åt människohandel eller smuggling av migranter i samband med olaglig inresa till Europeiska unionens territorium (COM(2021) 753)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en samarbetsplattform för gemensamma utredningsgrupper och om ändring av förordning (EU) 2018/1726 (COM(2021) 756)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1727 och rådets beslut 2005/671/RIF vad gäller digitalt informationsutbyte i terrorismärenden (COM(2021) 757)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande civilrättsliga, handelsrättsliga och straffrättsliga frågor och ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete (COM(2021) 759)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 2003/8/EG, rådets rambeslut 2002/465/RIF, 2002/584/RIF, 2003/577/RIF, 2005/214/RIF, 2006/783/RIF, 2008/909/RIF, 2008/947/RIF, 2009/829/RIF och 2009/948/RIF och Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/41/EU vad gäller digitalisering av rättsligt samarbete (COM(2021) 760)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF för att anpassa det till unionens regler om skydd av personuppgifter (COM(2021) 767)
- Förslag till rådets rekommendation om operativt polissamarbete (COM(2021) 780)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om informationsutbyte mellan medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter och om upphävande av rådets rambeslut 2006/960/RIF (COM(2021) 782)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om automatiskt utbyte av uppgifter för polissamarbete ("Prüm II") och om ändring av rådets beslut 2008/615/RIF och 2008/616/RIF samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2018/1726, 2019/817 och 2019/818 (COM(2021) 784)

- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser och om upphävande av direktiv 2008/99/EG (COM(2021) 851)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2016/399 om en unionskodex om gränspassage för personer (COM(2021) 891)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer (COM(2022) 105)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten mot uppenbart ogrundade rättsprocesser och rättegångsmissbruk (strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt) (COM(2022) 177)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1727 vad gäller insamling, bevarande och analys av bevis rörande folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser vid Eurojust (COM(2022) 187)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av regler för att förebygga och bekämpa sexuella övergrepp mot barn (COM(2022) 209)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om återvinning och förverkande av tillgångar (COM(2022) 245)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om import-, export- och transiteringsåtgärder för skjutvapen, väsentliga delar till skjutvapen och ammunition, i om genomförande av artikel 10 i FN:s protokoll om olaglig tillverkning av och handel med eldvapen, delar till eldvapen och ammunition, bifogat till Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (FN:s protokoll om skjutvapen) (omarbetning) (COM(2022) 480).

Av de 17 utkasten ovan gällde åtta utkast straffrättsligt samarbete, fyra gällde polissamarbete, tre gällde civilrättsligt samarbete och två gällde skydd för personuppgifter. Övriga utkast gällde tullsamarbete, gränskontroll, invandringspolitik, transportpolitik, tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden och gemensam handelspolitik. Sex av utkasten rörde flera politikområden.

Utskottet lämnade två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Det gällde kommissionens förslag till förordning om åtgärder mot transportföretag som underlättar eller ägnar sig åt människohandel eller smuggling av migranter i samband med olaglig inresa till Europeiska unionens territorium (COM(2021) 753, utl. 2021/22:JuU50, rskr. 2021/22:149). Det gällde även kommissionens förslag till direktiv om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser och om upphävande av direktiv (EG) 2008/99/EG (COM (2021) 851, utl. 2021/22:JuU48, rskr. 2021/22:193).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att det är viktigt att frågan om subsidiaritet ges särskild uppmärksamhet när det handlar om lagstiftningsförslag inom det straff- och processrättsliga området. Dessa frågor är en central del i varje stats funktion och legitimitet och är av särskild betydelse eftersom de återspeglar grundläggande värden, seder och bruk i medlemsländerna. Därför är det viktigt att lagstiftning på EU-nivå inom det straff- och processrättsliga området endast initieras om det står klart att sådan lagstiftning bidrar till ett betydande mervärde.

Utskottet konstaterar att det samarbete som finns på det straffrättsliga området efter att Lissabonfördraget trädde i kraft innebär att delar av den nationella kompetensen förts över till EU. Det medför att lagstiftningen på EU-nivå stärks och att utrymmet för nationell lagstiftning minskar i motsvarande utsträckning. EU får bl.a. genom direktiv fastställa minimiregler om fastställande av brottsrekvisit och påföljder inom området med särskilt allvarlig brottslighet med ett gränsöverskridande inslag. Detsamma gäller om det är nödvändigt att säkerställa ett effektivt genomförande av unionens politik på ett område som omfattas av harmoniseringsåtgärder (artikel 83 i EUF-fördraget).

När det gäller förslaget om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser som utskottet subsidiaritetsprövade 2022 är syftet att stödja miljöskyddet genom att fastställa straffbara gärningar och påföljder. Utskottet hade invändningar mot förslaget och framhöll att den föreslagna bestämmelsen om kompletterande sanktioner som innebär att en fysisk person som har dömts för miljöbrott tillfälligt ska kunna förbjudas att ställa upp i val till eller kandidera till en offentlig tjänst uppenbart strider mot subsidiaritetsprincipen. Enligt utskottet måste det vara upp till varje medlemsstat att avgöra om man vill införa en sådan ordning. Vidare ställde sig utskottet frågande till huruvida EU har straffrättslig lagstiftningskompetens som sträcker sig så långt som till villkoren för demokratin i nationella val i medlemsstaterna.

Ett annat förslag som innebär viss kompetensöverföring är förslaget om åtgärder mot transportföretag som underlättar eller ägnar sig åt människohandel eller smuggling av migranter i samband med olaglig inresa till EU:s territorium som utskottet subsidiaritetsprövade 2022. Förslaget innebär att EU-kommissionen ska få möjlighet att vidta åtgärder mot transportföretag som utför transporter som bidrar till människohandel eller smuggling av migranter. Även detta förslag ansåg utskottet stred mot subsidiaritetsprincipen. Förslaget gällde transpolitik (artikel 91 och 100 i EUF-fördraget) och omfattade alla fyra trafikslag, vilka till stora delar är reglerade var för sig och även olika på EU-nivå, global och nationell nivå. Påverkan på dessa är således av olika karaktär. Utskottet ansåg att förslaget var för långtgående när det gällde luftfarten. Att ge EU-kommissionen möjligheter att inskränka trafikrättigheter för lufttrafikföretag ingriper i Sveriges kompetens för just trafikrättigheter inom luftfart på ett sätt som inte

i tillräcklig grad kan motiveras med att säkerställa ett harmoniserat tillvägagångssätt.

Enligt utskottet kommer utrymmet för nationella åtgärder att begränsas om ovan nämnda lagstiftningsakter antas i den form som kommissionen har föreslagit. Utskottet menar fortfarande att målen med dessa förslag åtminstone delvis bättre uppnås genom åtgärder på nationell nivå. Det är av största betydelse att kommissionen i sitt fortsatta lagstiftningsarbete respekterar medlemsstaternas nationella kompetens och tar hänsyn till medlemsstaternas synpunkter i dessa avseenden.

Utskottet vill samtidigt framhålla att det kan vara motiverat med gemensamma åtgärder på EU-nivå i de fall de har ett betydande mervärde för att t.ex. bekämpa gränsöverskridande brottslighet. Ett rättssäkert arbete och utbyte av information är viktiga aspekter i ett effektivt samarbete mellan medlemsstater.

Som tidigare påpekats i utskottets yttranden (senast i yttr. 2019/20:JU2y) är det viktigt att uppmärksamma den samlade effekten av olika förslag, vilken kan vara svår att överblicka vid enskilda förslag. Merparten av kommissionens utkast till lagstiftningsakter har enligt utskottet varit förenliga med subsidiaritetsprincipen.

Avslutningsvis anser utskottet att tillämpningen av subsidiaritetsprincipen överlag fungerar väl och vill framhålla att de nationella parlamentens subsidiaritetsprövningar är ett viktigt demokratiskt instrument som bör upprätthållas i EU:s beslutsfattande.

Stockholm den 9 november 2023

På justitieutskottets vägnar

Ardalan Shekarabi

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ardalan Shekarabi (S), Louise Meijer (M), Adam Marttinen (SD), Petter Löberg (S), Mikael Damsgaard (M), Anna Wallentheim (S), Katja Nyberg (SD), Mattias Vepsä (S), Charlotte Nordström (M), Gudrun Nordborg (V), Torsten Elofsson (KD), Ulrika Liljeberg (C), Pontus Andersson Garpvall (SD), Rasmus Ling (MP), Juno Blom (L), Mats Arkhem (SD) och Sanna Backeskog (S).

BILAGA 3

Utbildningsutskottets yttrande 2023/24:UbU2y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 14 september 2023 att ge övriga utskott tillfälle att senast den 9 november 2023 yttra sig över de iakttagelser som gjorts i en promemoria som upprättats inom konstitutionsutskottet om uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen.

Konstitutionsutskottets uppföljning omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen, dvs. ledde till beslut antingen i ett utskott eller i kammaren, under tiden den 1 januari–31 december 2022. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas i uppföljningen.

Utbildningsutskottet redovisar i yttrandet sina kommentarer och bedömningar med anledning av konstitutionsutskottets frågor och iakttagelser.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Konstitutionsutskottet beslutade den 14 september 2023 att ge övriga utskott tillfälle att senast den 9 november 2023 yttra sig över de iakttagelser som gjorts i en promemoria som upprättats inom konstitutionsutskottet om uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen.

Konstitutionsutskottets uppföljning omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen, dvs. ledde till beslut antingen i ett utskott eller i kammaren, under tiden den 1 januari–31 december 2022. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas i uppföljningen. Subsidiaritetsprövningar som inleddes under hösten 2022 men avslutades först under våren 2023 ingår inte utan tas i stället upp vid nästa uppföljning.

Utbildningsutskottet subsidiaritetsprövade ett utkast under 2022 om förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ett Europaår för kompetens 2023 (COM(2022) 526).

Bakgrund

Subsidiaritetsprövning

Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009. Sedan dess har riksdagen enligt 9 kap. 20 § andra stycket riksdagsordningen (RO) i uppgift att pröva om ett utkast till en av unionens lagstiftningsakter strider mot subsidiaritetsprincipen. Prövningen utförs av utskotten i riksdagen. Konstitutionsutskottet ska därutöver enligt 7 kap. 8 § andra stycket RO följa tillämpningen i riksdagen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. Utskottet meddelar kammaren sina iakttagelser genom ett betänkande (KU5).

Konstitutionsutskottets promemoria

Konstitutionsutskottet har i en promemoria daterad den 12 september 2023 redogjort för de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under 2022. Av promemorian framgår att utbildningsutskottet prövade ett utkast under 2022 om förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ett Europaår för kompetens 2023 (COM(2022) 526). Utskottet ansåg att utkastet inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom ett protokollsutdrag. Konstitutionsutskottet har i uppföljningen av 2022 års subsidiaritetsprövningar beslutat att efterfråga övriga utskotts eventuella kommentarer till och bedömningar av de iakttagelser som översänts till utskotten i den nämnda promemorian. Konstitutionsutskottet önskar särskilt följande kommentarer och bedömningar från övriga utskott:

1. En kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden sedan Lissabonfördragets ikraftträdande, särskilt när det gäller de motiverade yttranden som utskottet lämnat.
2. En samlad bedömning av dels i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, dels hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar till hur utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningar påverkats i de fall där kommissionen i utkasten till lagstiftningsakter angett att det finns skäl att göra ett undantag från den tidsfrist på åtta veckor som avses i artikel 4 i protokoll nr 1.
4. En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
5. Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information.
6. Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet framhålla att EU-samarbete inom utbildningsutskottets beredningsområde till stor del bedrivs på andra sätt än genom lagstiftning, vilket i sin tur återspeglas i antalet ärenden som utbildningsutskottet bereder. Inom politikområdet utbildning har EU endast befogenhet att stödja, samordna eller komplettera medlemsstaternas åtgärder, enligt artiklarna 165 och 166 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Inom politikområdet forskning och teknisk utveckling samt rymden har EU s.k. delad befogenhet, dvs. befogenhet att vidta åtgärder under förutsättning att det inte hindrar medlemsstaterna från att utöva sina befogenheter, se artiklarna 179–190 i EUF-fördraget.

Utbildningsutskottet redovisar nedan sina kommentarer och bedömningar under ett antal underrubriker som motsvarar konstitutionsutskottets frågor.

Det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden sedan Lissabonfördragets ikraftträdande, särskilt när det gäller de motiverade yttranden som utskottet lämnat

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009–31 december 2022 har utbildningsutskottet subsidiaritetsprövat 27 utkast till lagstiftningsakter, varav det första prövades 2011. Elva av utkasten gällde forskning och teknisk utveckling och åtta gällde industripolitik. Därutöver gällde fem utkast utbildning. Tre utkast rörde rymdpolitik. Två utkast gällde fri rörlighet för arbetstagare och lika många gällde etableringsrätt. Ytterligare två utkast gällde fri rörlighet för tjänster. Därutöver grundade sig två utkast på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Två utkast gällde sysselsättning. Vissa av utkasten under perioden berörde flera politikområden. Utbildningsutskottet har inte lämnat några motiverade yttranden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

En samlad bedömning av dels i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av EU-förslag som subsidiaritetsprövats, dels hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen

Mot bakgrund av utskottets förhållandevis få subsidiaritetsärenden som samtidigt är fördelade på ett relativt stort antal politikområden (se konstitutionsutskottets promemoria) varav ett politikområde – utbildning – inte får harmoniseras, kan utskottet inte dra några mer övergripande slutsatser på det sätt som efterfrågas i punkt 2.

Utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningar i de fall där kommissionen i utkasten till lagstiftningsakter angett att det finns skäl att göra ett undantag från den tidsfrist på åtta veckor som avses i artikel 4 i protokoll nr 1

I den lagstiftningsakt som utskottet subsidiaritetsprövar under 2022 angavs inte något sådant skäl.

Kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen

Kommissionen har varit förslagsställare i det ärende som utskottet prövar 2022, liksom i samtliga ärenden som utskottet prövat sedan 2011. Utskottet har inte behandlat något utkast där kommissionens motivering i subsidiaritetsfrågan saknats.

I det förslag till lagstiftningsakt som utskottet subsidiaritetsprövade under 2022 bedömer utskottet att kommissionen lämnade en tillfredsställande motivering när det gäller subsidiaritetsprincipen.

Utskottet har tidigare efterfrågat mer utvecklade motiveringar från kommissionen till varför förslagen är förenliga med subsidiaritetsprincipen (se yttr. 2013/14:UbU1y s. 4, 2014/15:UbU1y s. 5 samt 2015/16:UbU2y s. 6). Utskottet bedömer att kommissionens motiveringar har blivit tydligare sedan dess, men de kan förbättras ytterligare.

I vilken utsträckning utskottet inhämtar information från Ipex, riksdagens representant vid EU:s institutioner eller motsvarigheter i andra nationella parlament

När utskottet genomförde en subsidiaritetsprövning uppföljningsåret 2022 hämtade utskottet information om andra parlaments behandling av utkastet till lagstiftningsakt från webbplatsen Ipex (Interparliamentary EU information exchange). Utskottet fann informationen på webbsidan av liten eller ingen relevans för behandlingen av utkastet och har därmed, som även påpekats i tidigare års yttranden, intrycket av att informationen som finns tillgänglig via webbplatsen är begränsad (senast i yttr. 2022/23:UbU1y s. 4). Den löpande rapporteringen från riksdagens representant vid EU:s institutioner utgör ett värdefullt kunskapsunderlag. Representanten kontaktas i övrigt när det bedöms relevant. Vidare tar utskottet del av yttranden från andra nationella parlament när dessa delges riksdagen och utbildningsutskottet. Utskottet har hittills inte sett något behov av att hämta in information från andra nationella parlament.

Övriga kommentarer

Utskottets uppfattning är liksom tidigare att behandlingen av subsidiaritetsärenden i huvudsak fungerat väl (senast i yttr. 2022/23:UbU1y).

Utskottet kan vidare konstatera att det är svårt att förutse kommande subsidiaritetsärenden, vilket utskottet tidigare också kommenterat (yttr. 2020/21:UbU2y s. 5). Det saknas detaljerad information om kommissionens planering för nya lagstiftningsutkast och om när åttaveckorsfristen för subsidiaritetskontrollen av dem kommer att inledas. Utskottets vill därför återigen framföra att tidigare och mer detaljerad information från kommissionen om dess planering för enskilda initiativ skulle förbättra möjligheten till planering av arbetet med subsidiaritetsärenden.

Stockholm den 7 november 2023

På utbildningsutskottets vägnar

Fredrik Malm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Malm (L), Åsa Westlund (S), Patrick Reslow (SD), Linus Sköld (S), Robert Stenkvisst (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Noria Manouchi (M), Mats Wiking (S), Jörgen Grubb (SD), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Mathias Bengtsson (KD), Niels Paarup-Petersen (C), Anders Alftberg (SD), Camilla Hansén (MP), Niklas Sigvardsson (S), Johanna Rantsi (M) och Nadjia Awad (V).

BILAGA 4

Trafikutskottets yttrande 2023/24:TU2y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Den 14 september 2023 beslutade konstitutionsutskottet att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över de iakttagelser om riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen som konstitutionsutskottet har redovisat i en promemoria. Konstitutionsutskottet vill särskilt att utskotten kommenterar och bedömer vissa angivna frågor.

Konstitutionsutskottets uppföljning gäller de subsidiaritetsprövningar som riksdagen genomfört under perioden den 1 januari–31 december 2022. Uppföljningen uppmärksammar även det samlade utfallet av tidigare prövningar.

I yttrandet redovisar trafikutskottet sina kommentarer och bedömningar med anledning av konstitutionsutskottets frågor.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009 ska riksdagen enligt 9 kap. 20 § riksdagsordningen (RO) pröva om ett utkast till lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen.¹

Enligt 7 kap. 8 § RO ska konstitutionsutskottet följa riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser i ett betänkande.

Vid sammanträdet den 14 september 2023 beslutade konstitutionsutskottet att ge övriga utskott tillfälle att senast den 9 november 2023 yttra sig över de iakttagelser som gjorts i en promemoria om uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen. Promemorian omfattar subsidiaritetsprövningar i riksdagen mellan den 1 januari och den 31 december 2022 och uppmärksammar även det samlade utfallet av tidigare prövningar. Konstitutionsutskottet önskar särskilt följande redogörelser och bedömningar:

1. En kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden sedan Lissabonfördragets ikraftträdande, särskilt när det gäller de motiverade yttranden som utskottet lämnat.
2. En samlad bedömning av dels i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, dels hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar till hur utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningar påverkats i de fall där kommissionen i utkasten till lagstiftningsakter angett att det finns skäl att göra ett undantag från den tidsfrist på åtta veckor som avses i artikel 4 i protokoll nr 1.
4. En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
5. Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information.

¹ Subsidiaritetsprincipen definieras i artikel 5.3 i fördraget om Europeiska unionen. Målet med principen är att garantera att besluten fattas så nära medborgarna som möjligt och att man kontrollerar om åtgärder som vidtas på EU-nivå är motiverade i förhållande till de möjligheter som finns på nationell, regional eller lokal nivå.

6. Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Trafikutskottets subsidiaritetsprövningar under 2022

Trafikutskottet subsidiaritetsprövade följande elva utkast till lagstiftningsakter under 2022:

- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om unionens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet, om ändring av förordning (EU) 2021/1153 och förordning (EU) nr 913/2010 och om upphävande av förordning (EU) nr 1315/2013 (COM(2021) 812)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2010/40/EU om ett ramverk för införande av intelligenta transportsystem på vägtransportområdet och för gränssnitt mot andra transportslag (COM(2021) 813)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2020/1429 vad gäller varaktighet för referensperioden för tillämpningen av tillfälliga åtgärder avseende uttag av avgifter för utnyttjande av järnvägsinfrastruktur (COM(2021) 832)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2003/25/EG vad gäller införandet av förbättrade stabilitetskrav och anpassningen av direktivet till de stabilitetskrav som fastställts av Internationella sjöfartsorganisationen (COM(2022) 53)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av unionens program för säker konnektivitet för perioden 2023–2027 (COM(2022) 57)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om harmoniserade regler för skäligen åtkomst till och användning av data (dataakten) (COM(2022) 68)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om särskilda och tillfälliga åtgärder, med anledning av Rysslands invasion av Ukraina, med avseende på förarhandlingar som utfärdats av Ukraina i enlighet med landets lagstiftning (COM(2022) 313)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EEG) nr 95/93 vad gäller tillfälliga lättnader från reglerna om utnyttjande av ankomst och avgångstider vid gemenskapens flygplatser på grund av covid-19-pandemin (COM(2022) 334)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1108/70 om införande av ett redovisningssystem för infrastrukturkostnader för transporter på järnväg, väg och inre vattenvägar, och av kommissionens förordning (EG) nr 851/2006 om vilka uppgifter som skall tas upp under de olika rubrikerna i blanketterna för redovisning i bilaga I till rådets förordning (EEG) nr 1108/70 (COM(2022) 381)

- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om övergripande cybersäkerhetskrav för produkter med digitala element och om ändring av förordning (EU) 2019/1020 (COM(2022) 454)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om upphävande av rådets direktiv 89/629/EEG (COM(2022) 465).

Av de elva utkasten ovan rör sju transportpolitik (dvs. med rättslig grund i artikel 91 eller 100 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, EUF-fördraget), två tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden (artikel 114), ett transeuropeiska nät (artiklarna 170–172) och ett rymdpolitik (artikel 189). Utskottet ansåg att inga av utkasten strider mot subsidiaritetsprincipen.

Jämfört med 2021 prövade utskottet ett färre utkast under 2022, elva respektive tolv.

Utskottets ställningstagande

Utskottets beredningsområde präglas av internationellt samarbete såväl inom EU som inom andra internationella forum. Gränsöverskridande åtgärder medför att utskottet har ett förhållandevis stort antal utkast till lagstiftningsakter från EU-kommissionen att subsidiaritetspröva varje år.

Nedan lämnar utskottet sina kommentarer och bedömningar med anledning av konstitutionsutskottets frågor.

En kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden sedan Lissabonfördragets ikraftträdande, särskilt när det gäller de motiverade yttranden som utskottet lämnat

Av de totalt 1 173 utkast som översänts till riksdagen för subsidiaritetsprövning sedan den 1 december 2009 har trafikutskottet prövat 156 akter, vilket motsvarar ca 13 procent av förslagen. Av utskottets 156 prövningar har 90 utkast rört transportpolitik, 39 tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden och 16 transeuropeiska nät.

I totalt tio fall har utskottet funnit att kommissionens utkast till lagförslag brutit mot subsidiaritetsprincipen och därmed lämnat ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande till kammaren. Av utskottets utlåtanden har fem rört transportpolitik, tre tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden och tre transeuropeiska nät (ett av utkasten hade två rättsliga grunder). Riksdagen har bifallit samtliga utlåtanden, det senaste 2018.

Utskottet välkomnar att lagförslagen inom utskottets beredningsområde på senare år därmed respekterat den grundidé om vertikal maktindelning som subsidiaritetsprincipen föreskriver.

En samlad bedömning av dels i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, dels hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen

Utskottets beredningsområde omfattar en rad gränsöverskridande frågor som i hög grad förutsätter överstatliga regleringar. Mot denna bakgrund har EU getts betydande beslutskompetens inom både transport- och telekomområdet, vilket innebär att utrymmet för nationell lagstiftning inom utskottets beredningsområde till viss del redan är upptaget eller intecknat.

Utskottets genomgång av de prövade utkasten under 2022 visar att fyra av elva utkast innebär att nya lagstiftningsområden introducerades på EU-nivå, t.ex. på digitaliseringsområdet (bl.a. om användningen av data (COM(2022) 68) och cybersäkerhet (COM(2022) 454). Sex utkast innebär att existerande lagstiftning ändrades, även om detta i vissa fall också innebär att lagstiftningsramen utökades, medan två av utkasten enbart innebär att tidigare EU-lagstiftning skulle upphöra att gälla.

Likt tidigare år var huvuddelen av utkasten förslag till förordningar, vilket per definition verkar mer inskränkande på nationellt självbestämmande än övriga lagstiftningsinstrument. Totalt var åtta av förslagen förordningar, två direktiv och ett förslag till beslut. Genomgången visar även att sju av de prövade utkasten innebär att kommissionen gavs eller fortsatt behöll befogenheten att anta s.k. delegerade akter.² Dessa har en lagstiftningsfunktion men granskas inte av de nationella parlamenten, till skillnad från lagar som behandlas inom det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

Utskottets samlade bedömning är att det nationella handlingsutrymmet oundvikligen minskat över tid till följd av att gemensamma EU-bestämmelser införts. Utrymmet för nationella åtgärder inom beredningsområdet har däremot inte minskat nämnvärt under året som gått.

En kommentar till hur utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningar påverkats i de fall där kommissionen i utkasten till lagstiftningsakter angett att det finns skäl att göra ett undantag från den tidsfrist på åtta veckor som avses i artikel 4 i protokoll nr 1

Enligt artikel 4 i protokoll nr 1 till EUF-fördraget får inte rådet föra upp ett utkast till lagstiftning på sin dagordning, i syfte att anta en ståndpunkt om denna, inom åtta veckor från det att förslaget görs tillgängligt på EU:s officiella språk. Vid brådskande fall kan dock undantag göras.

² Kommissionen kan anta delegerade akter efter att Europaparlamentet och rådet har delegerat befogenheten i en rättsakt. Den delegerade akten får inte ändra väsentliga delar av grundrättsakten. Både Europaparlamentet och rådet kan återkalla delegeringen eller göra invändningar mot en delegerad akt.

I protokoll nr 2, som ger de nationella parlamenten rätt att inom åtta veckor lämna ett motiverat yttrande (om de anser att ett förslag bryter mot subsidiaritetsprincipen), finns dock inga skrivningar om några undantag. Detta innebär alltså att de nationella parlamenten kan anse att förslag bryter mot subsidiaritetsprincipen samtidigt som behandlingen i rådet och EU:s övriga institutioner kan vara avslutad. Utskottet välkomnar således att konstitutionsutskottet väcker frågan om undantag.

Under 2022 behandlade trafikutskottet ett förslag (COM(2022) 334) som omfattades av det undantag som föreskrivs i protokoll nr 1. Förslaget handlade om möjligheter till tillfälliga lättnader från reglerna om utnyttjande av ankomst- och avgångstider vid EU:s flygplatser på grund av förhållandena i samband med covid-19-pandemin och Rysslands militära aggression mot Ukraina. Kommissionen menade att läget var så pass brådskande och extraordinärt att det var lämpligt att aktivera det undantag som protokoll nr 1 möjliggör.

Utskottets genomgång visar att förslaget presenterades på alla EU:s officiella språk den 2 augusti 2022, varför tidsfristen för att lämna ett motiverat yttrande således löpte t.o.m. den 27 oktober 2022. Den 6 oktober 2022 antog Europaparlamentet sin ståndpunkt som godkändes av rådet den 17 oktober 2022. Förordningen trädde sedan i kraft den 26 oktober 2022, dvs. en dag innan tidsfristen för subsidiaritetsprövningen löpte ut. Utskottet vill här understryka att det enligt gällande regler i protokoll nr 1 och 2 alltså skulle ha varit möjligt för de nationella parlamenten att lämna in ett motiverat yttrande mot ett förslag som redan trätt i kraft.

När det gäller utskottets hantering av förslaget i fråga sammanträdde utskottet den 23 augusti 2022 och fann att förslaget var förenligt med subsidiaritetsprincipen (prot. 2021/22:42 §1). Beslutet var ett s.k. villkorat beslut, dvs. fattat under förutsättning att kammaren kommer att hänvisa förslaget till utskottet för prövning. Utskottet hade således i detta fall möjlighet att pröva förslaget innan tidsfristen löpte ut och innan förslaget trädde i kraft.

Utskottet vill även framhålla, liksom det gjort i sina tidigare yttranden till konstitutionsutskottet med anledning av subsidiaritetsprincipens tillämpning under 2020 respektive 2021 (yttr. 2021/22:TU2y respektive 2022/23:TU1y), att undantag från tidsfristen på åtta veckor med hänvisning till exceptionella situationer och omständigheter inte får tillåtas bli en norm i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen

Utskottet vill understryka vikten av att kommissionen, i egenskap av det organ som utreder och lägger fram förslag, lämnar fullgoda motiveringar i subsidiaritetsfrågan. Avsaknaden av dessa utgör en svaghet i EU:s lagstiftningsarbete och försvårar arbetet i de nationella parlamenten och utskotten.

Utskottets genomgång av subsidiaritetsprövningarna under 2022 visar att det i två fall saknades avsnitt där kommissionen redogör för sin syn på

subsidiaritetsprincipens tillämpning. Detta gällde två förslag som endast har som innebörd att existerande lagstiftning ska upphöra att gälla (COM(2022) 381 och COM(2022) 465). Förslagen presenterades inom det ordinarie lagstiftningsförfarandet och ställdes således formellt under subsidiaritetsprövning.

Utskottet påminner i sammanhanget om att det i sitt föregående yttrande till konstitutionsutskottet med anledning av subsidiaritetsprincipens tillämpning (yttr. 2022/23:TU1y, s. 9), noterade att de två förslagen helt saknade avsnitt om tillämpningen av subsidiaritetsprincipen och att detta väckte ett antal principiella frågor, inte minst om relevansen i att subsidiaritetspröva utkast till lagstiftning som enbart innebär att tidigare lagstiftning upphör att gälla.

Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information

Utskottet anser att nyttan av den information som finns att tillgå i Ipex är begränsad eftersom alla nationella parlament har samma tidsram för sina subsidiaritetsprövningar. För att tjänsten i högre grad ska vara till nytta för utskottets prövningar skulle det behövas en mer konsekvent tillämpning av (a) vilken information som läggs in i systemet, (b) i vilket skede information läggs in samt (c) på vilket språk information läggs in.

Utskottets kansli tar löpande kontakt med riksdagens EU-representant och företrädare för andra nationella parlament i den mån det är nödvändigt och anser att detta fungerar väl.

Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar

Utskottet har väl inarbetade rutiner för sina subsidiaritetsprövningar och anser att dessa överlag fungerar väl. Inför varje prövning upprättar kansliet en föredragningspromemoria som innehåller sammanfattande information om förslagets bakgrund och innehåll samt kommissionens motivering (och regeringens bedömning om den är tillgänglig) av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen. Utskottets prövningar sker vanligtvis vid ett eller två beredningstillfällen. Under 2022 fattade utskottet beslut under det första beredningstillfället vid nio av elva prövningar. Utskottet beslutade om de övriga två utkasten vid det andra beredningstillfället.

Utskottet vill även, liksom i sina tidigare yttranden till konstitutionsutskottet, understryka att regeringens bedömning av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen är viktig för utskottet, inte minst vid mer komplexa

ärenden. Regeringen har många gånger mer ingående kunskap om det enskilda lagförslaget eftersom det är regeringen som ytterst representerar Sverige i EU.

Under 2022 fanns regeringens bedömning av subsidiaritetsprincipens tillämpning tillgänglig vid nio av utskottets elva prövningar. I fyra fall av dessa inkom regeringen på eget bevåg med en faktapromemoria i ett tidigt skede av beredningen, medan utskottet i fem fall begärde in regeringens bedömning. I två fall ansåg utskottet att det inte fanns någon anledning att begära in regeringens bedömning.

Utskottet noterar slutligen att det är viktigt med god framförhållning i subsidiaritetsärenden eftersom tidsfristen ofta är relativt knapp. Av denna anledning har utskottet upprepade gånger påpekat vikten av att kommissionen tidigt tillhandahåller pålitlig och detaljerad information om planeringen för varje enskilt initiativ. Kommissionen ligger dock i många fall mycket långt efter sin egen planering.

Stockholm den 7 november 2023

På trafikutskottets vägnar

Ulrika Heie

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ulrika Heie (C), Thomas Morell (SD), Gunilla Svantorp (S), Maria Stockhaus (M), Mattias Ottosson (S), Sten Bergheden (M), Kadir Kasirga (S), Helena Gellerman (L), Carina Ödebrink (S), Linda W Snecker (V), Magnus Oscarsson (KD), Oskar Svärd (M), Daniel Helldén (MP), Johanna Rantsi (M), Jamal El-Haj (S), Rashid Farivar (SD) och Johanna Hornberger (M).

BILAGA 5

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande 2023/24: MJU2y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har beslutat att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över de iakttagelser om riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen som konstitutionsutskottet har redovisat i en promemoria. Konstitutionsutskottet vill att utskotten redogör för och bedömer vissa angivna frågor. Konstitutionsutskottets uppföljning gäller de subsidiaritetsprövningar som gjordes i riksdagen under tiden den 1 januari–31 december 2022. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas. I detta yttrande redovisar miljö- och jordbruksutskottet sina kommentarer och bedömningar i fråga om konstitutionsutskottets promemoria.

Bakgrund

Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009. Sedan dess har riksdagen enligt 9 kap. 20 § riksdagsordningen (RO) som uppgift att pröva om ett utkast till lagstiftning strider mot subsidiaritetsprincipen. Prövningen utförs av utskotten i riksdagen.

Konstitutionsutskottet ska enligt 7 kap. 8 § RO följa upp tillämpningen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. I promemorian Konstitutionsutskottets uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen under 2022 (pm daterat 2023-09-12) redogörs för uppföljningen av de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under tiden fr.o.m. den 1 januari t.o.m. den 31 december 2022. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas. Mot denna bakgrund önskar konstitutionsutskottet särskilt följande redogörelser och bedömningar:

1. En kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden sedan Lissabonfördragets ikraftträdande, särskilt när det gäller de motiverade yttranden som utskottet lämnat.
2. En samlad bedömning av dels i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, dels hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar till hur utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningar påverkats i de fall där kommissionen i utkasten till lagstiftningsakter angett att det finns skäl att göra ett undantag från den tidsfrist på åtta veckor som avses i artikel 4 i protokoll nr 1.
4. En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
5. Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information.
6. Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Miljö- och jordbruksutskottets subsidiaritetsprövningar under 2022

Miljö- och jordbruksutskottet prövade följande tolv utkast till lagstiftningsakter under 2022:

1. COM(2021) 706 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om utsläppande på unionens marknad och export från unionen av vissa råvaror och produkter som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse och om upphävande av förordning (EU) nr 995/2010
2. COM(2022) 113 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2016/1628 vad gäller förlängning av kommissionens befogenhet att anta delegerade akter
3. COM(2022) 134 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska unionens geografiska beteckningar för vin, spritdrycker och jordbruks-produkter samt kvalitets-ordningar för jordbruks-produkter, om ändring av förordningarna (EU) nr 1308/2013, (EU) 2017 /1001 och (EU) 2019/787 samt om upphävande av förordning (EU) nr 1151/2012
4. COM(2022) 150 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fluorerade växthusgaser, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om upphävande av förordning (EU) nr 517 /2014
5. COM(2022) 151 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ämnen som bryter ned ozonskiktet och om upphävande av förordning (EG) nr 1005/2009
6. COM(2022) 156 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar) och rådets direktiv 1999/31/EG av den 26 april 1999 om deponering av avfall
7. COM(2022) 157 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om rapportering av miljöuppgifter från industrianläggningar och inrättande av en portal för industriutsläpp
8. COM(2022) 179 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring och rättelse av förordning (EU) nr 508/2014 vad gäller särskilda åtgärder för att mildra konsekvenserna för fiskeverksamheten av Rysslands militära aggression mot Ukraina och för att begränsa effekterna på leveranskedjan för fiskeri- och vattenbruksprodukter av de marknadsstörningar som orsakas av den militära aggressionen
9. COM(2022) 242 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1305/2013 vad gäller en särskild åtgärd för att ge exceptionellt tillfälligt stöd inom ramen för Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) för att hantera effekterna av Rysslands invasion av Ukraina
10. COM(2022) 296 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1217 /2009 vad gäller omvandling av

informationssystemet för jordbruksföretagens redovisningsuppgifter till ett informationssystem för jordbruksföretagens hållbarhet

11. COM(2022) 304 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om restaurering av natur
12. COM(2022) 305 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel och om ändring av förordning (EU) 2021/2115.

Utskottet ansåg att tre utkast stred mot subsidiaritetsprincipen, och lämnade utlåtanden med förslag till motiverade yttranden av denna anledning. De tre utkast som ledde till ett motiverat yttrande från riksdagen var följande:

- COM(2021) 706 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om utsläppande på unionens marknad och export från unionen av vissa råvaror och produkter som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse och om upphävande av förordning (EU) nr 995/2010 (utl. 2021/22:MJU19)
- COM(2022) 304 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om restaurering av natur (utl. 2021/22:MJU32)
- COM(2022) 305 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel och om ändring av förordning (EU) 2021/2115 (utl. 2021/22:MJU33).

Den rättsliga grunden för samtliga förslag var artikel 192 i fördraget om EU:s funktionssätt (EUF-fördraget), dvs. miljöpolitik.

Utskottets ställningstagande

En kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden sedan Lissabonfördragets ikraftträdande, särskilt när det gäller de motiverade yttranden som utskottet lämnat.

När det gäller det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar i riksdagen under perioden december 2009 t.o.m. december 2022 har miljö- och jordbruksutskottet prövat totalt 190 utkast, vilket är flest av alla utskott. Drygt 90 utkast av de förslag som utskottet har prövat har rört jordbruk och fiske (artikel 42 och 43 EUF-fördraget). Ytterligare ca 70 utkast har handlat om miljö (artikel 192 EUF-fördraget).

Under samma period har utskottet lämnat elva utlåtanden varav tio har lett till att riksdagen har lämnat ett motiverat yttrande. Under senare år har de motiverade yttranden som utskottet lämnat framför allt handlat om initiativ inom ramen för EU:s miljö- och klimatpolitik.

I likhet med vad utskottet påpekat i tidigare yttranden till konstitutionsutskottet finns det en betydande variation år från år i antalet lagstiftningsförslag som tilldelats utskottet totalt och uppdelat på utskottets sakområden samt i kvaliteten på kommissionens motiveringar av förslagens förenlighet med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Utskottet konstaterar att

intensiteten i kommissionens lagstiftningsinitiativ i hög grad är beroende av det sittande kollegiets prioriteringar. Utskottet kan konstatera att det nuvarande kollegiets ambitioner när det gäller EU:s miljö- och klimatmål relaterat till den gröna given har inneburit en hög lagstiftningsaktivitet på utskottets sakområde.

En samlad bedömning av dels i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, dels hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.

I likhet med vad utskottet framförde i samband med förra årets uppföljning finns det anledning att problematisera frågan om i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder har minskat till följd av EU-rättens utveckling på området. Det finns olika typer av utvecklingstendenser inom utskottets beredningsområden som kan vara värda att uppmärksamma även detta år.

Inledningsvis kan det konstateras att samtidigt som rättslig utveckling på EU-nivå per automatik innebär att utrymmet för nationell lagstiftning krymper, hade resultatet av lagstiftningen på EU-nivå inte kunnat uppnås med enbart nationella åtgärder. Utskottet har vid upprepade tillfällen i sina yttranden till konstitutionsutskottet framfört att svensk lagstiftning på både miljö- och jordbruksområdet är synnerligen intimt knuten till EU-rätten. När det gäller miljöfrågor, inte minst klimatfrågor, har det nationella såväl som det EU-gemensamma regelverket i sin tur en mycket nära koppling till internationella överenskommelser och avtal. Utskottet har påpekat att gemensamma åtgärder många gånger är nödvändiga för att uppnå politiska mål, exempelvis att hållbart förvalta naturtillgångar som medlemsstaterna enats om ska betraktas som gemensamma (t.ex. havets biologiska resurser, artikel 3 i EUF-fördraget) eller att bekämpa gränsöverskridande miljöproblem.

Ett konkret exempel som utskottet har lyft i detta sammanhang är EU:s kemikaliepolitik, som är resultatet av medlemsstaternas samlade ansträngningar för att kontrollera farliga ämnen. I EU:s kemikalieförordning Reach fanns det i mitten av oktober 2023 ca 29 000 ämnen registrerade, vilket med största sannolikhet skulle ha varit omöjligt för medlemsstaterna att generera och hantera var för sig.

Parallellt med denna utveckling finns det exempel där utvecklingen i EU-rätten snarare lett till att beslutandemakt delegerats tillbaka till medlemsstatsnivå. Den gemensamma jordbrukspolitiken har sedan Sveriges inträde i EU 1995 genomgått ett antal reformer. I det senaste reformpaketet som presenterades sommaren 2018 lanserade kommissionen en s.k. genomförandemodell genom vilken de grundläggande parametrarna fastställs på unionsnivå, medan medlemsstaterna i större utsträckning än tidigare ska ansvara för hur de överenskomna målen ska nås. Den nya modellen innebär alltså att medlemsstaterna fick ett större inflytande över utformningen av t.ex.

kontroller och sanktioner än enligt tidigare regelverk. Mot denna bakgrund bedömde kommissionen att reformpaketet inte bara var förenligt med subsidiaritetsprincipen utan att det skulle "utöka subsidiariteten".

En liknande typ av utveckling kan noteras inom den gemensamma fiskeripolitiken som reviderats betydligt sedan 2010. Medan EU har exklusiv befogenhet när det gäller regleringen av marint fiske, finns det frågor om det kustnära fisket över vilka lagstiftningskompetensen delegerats tillbaka till medlemsstaterna. Lika tillträde för unionsfiskefartyg till fisket i EU:s vatten är en principiell utgångspunkt för den gemensamma fiskeripolitiken. Samtidigt har undantag från lika tillträde för vatten upp till 12 nautiska mil beslutats flera gånger för en begränsad period och hittills alltid förlängts (förordning 1380/2013, skälsats 19). I sådana kustnära vatten kan alltså medlemsstaten själv besluta om fiskereglerande åtgärder. Utskottet har uppmärksammat regeringen på detta rättsliga utrymme i samband med sin beredning av förslag till begränsningar av fisket i Östersjön (bet. 2021/22: MJU6 Åtgärder för att skydda Östersjöns fiskbestånd).

En mer komplex, och från subsidiaritetsynpunkt mer problematisk utveckling, kan noteras när det gäller den indirekta effekt som politisk integration i en sektor har på andra, närliggande områden. EU:s miljö- och klimatpolitik präglas av en tämligen hög komplexitet med uppsatta mål som kräver åtgärder inom en rad samhällssektorer. Harmonisering kan på detta sätt ske även inom områden där medlemsstaterna inte delegerat beslutandemakt till EU. Det tydligaste exemplet på denna problematik utifrån utskottets beredningsområde härrör till skogspolitiken. Samtidigt som någon gemensam skogspolitik inte nämns i EU:s primärrätt, har behandlingen av skogliga frågor på EU-nivå gått i en riktning som innebär ökad detaljreglering, ökad centralisering och ökade överstatliga inslag. Detta har motiverat utskottet att vid upprepade tillfällen uttrycka oro för upprätthållandet av det nationella självbestämmandet (t.ex. utl. 2021/22: MJU8 Kommissionens meddelande om en ny EU-skogsstrategi för 2030).

En kommentar till hur utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningar påverkats i de fall där kommissionen i utkasten till lagstiftningsakter angett att det finns skäl att göra ett undantag från den tidsfrist på åtta veckor som avses i artikel 4 i protokoll nr 1.

Utskottet vill inledningsvis lyfta fram att medlemsstaterna har beslutat om att EU:s fördrag ska medge ett snabbspår för lagstiftningsprocessen för s.k. vederbörligen, motiverade brådskande fall. I sådana fall kan undantag göras från den frist på åtta veckor som i vanliga fall ska följas mellan den dag då ett utkast till lagstiftningsakt görs tillgängligt för de nationella parlamenten på unionens officiella språk och den dag då utkastet förs upp på rådets preliminära dagordning för antagande av detta eller för antagande av en ståndpunkt inom ramen för ett lagstiftningsförfarande. Utskottet noterar att kommissionen har utnyttjat denna möjlighet under covid-19-pandemin och Rysslands invasion av Ukraina, händelser av synnerligen exceptionell karaktär.

När det gäller de förslag som hänvisats till utskottet och där kommissionen bedömt att det funnits skäl att undanta akten från den ordinarie åttaveckorsfristen vill utskottet framhålla att förslagen handlat om olika former av krisinstrument för att trygga stabilitet och resiliens på den inre marknaden. Statsstöd och andra finansiella stödåtgärder, t.ex. förändringar av fonder inom den gemensamma jordbrukspolitiken, kan som regel endast åstadkommas på EU-nivå. Utskottet hade således inga problem med att fullfölja granskningen av förslag med denna utgångspunkt, men detta är en konsekvens av att förslagen då är oproblematiska ur subsidiaritetshänseende.

Utskottet ser inte desto mindre ett visst behov av att problematisera subsidiaritetsprövningens ändamålsenlighet i de fall den föreslagna åtgärden är av sådan brådskande natur att lagstiftaren bedömer att undantag från den ordinarie tidsfristen är motiverat. En gängse uppfattning är att redan åttaveckorsfristen ofta är för kort för att utkastet ska kunna beredas tillräckligt väl. Utskottet ställer sig därför frågande till huruvida det ska ses som implicit att de nationella parlamentens möjlighet att granska utkastens förenlighet med subsidiaritetsprincipen i praktiken uteblir i det fall undantaget i artikel 4 protokoll nr 1 åberopas.

Utskottet vill i sammanhanget också poängtera följande. Sedan ett antal år tillbaka pågår det ett arbete för att ytterligare effektivisera EU:s beslutsfattande vid stora och svåra kriser. Såväl Europeiska rådet som ministerrådet har framhållit betydelsen av att detta arbete fortsätter, t.ex. i fråga om utvecklingen av flexibla och anpassningsbara förfaranderegler (se t.ex. rådets slutsatser den 23 november 2021 om stärkt beredskap, insatsförmåga och resiliens vid framtida kriser, 14276/21). Utskottet vill ta tillfället i akt och understryka vikten av att man i största möjliga mån håller sig till de ramar för lagstiftningsprocessen som medlemsstaterna fastställt och som framgår av artikel 6 i protokoll nr 2 om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Lissabonfördraget, och då i synnerhet avdelning II i fördraget om Europeiska unionen (EU), var resultatet av en lång tids arbete för att hitta sätt att stärka kopplingen mellan demokratiska processer och legitimitet. De nationella parlamentens rätt till deltagande i EU:s lagstiftningsprocess står i centrum för denna ambition, men det förutsätter att parlamenten ges tillräckligt med tid för att sätta sig in i ärendena.

En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.

Utskottet har i tidigare yttranden till konstitutionsutskottet påpekat att kommissionen ibland brustit på denna punkt. Under 2022 var alla utom ett förslag som utskottet prövade motiverade utifrån subsidiaritetsprincipen. Samtidigt ser utskottet inte nödvändigtvis det som ett hinder om förslag saknar en motivering utifrån subsidiaritetsprincipen. Det hör till sakens natur att det nationella lagstiftningsutrymmet över tid kommer att begränsas på sakområden över vilka befogenheten är delad mellan medlemsstaterna och EU, och frågan om huruvida den föreslagna åtgärden bättre hanteras på nationell

eller lokal nivå blir därmed obsolet. EU-rätten inom såväl jordbruks- som miljöpolitiken är mycket omfattande, och det finns många exempel på utkast till lagstiftningsakter som utskottet prövat där ingen annan än kommissionen hade kunnat vidta åtgärden i fråga.

Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information.

Liksom utskottet framfört tidigare i frågan är Ipex av högst begränsad nytta, såväl för Riksdagsförvaltningen som för ledamöterna. Problemen ligger liksom tidigare i att de flesta andra parlament och kammare inte lägger upp information om hur de ser på de aktuella förslagen, att den eventuella information som läggs upp inte finns översatt till engelska och slutligen läggs information oftast upp mot slutet av tidsfristen, vilket innebär att den inte finns tillgänglig i anslutning till utskottets beredning. Denna problematik gör sig gällande inte bara när det gäller subsidiaritetsprövningen utan även i fall då kansliet eftersökt information om andra parlaments och kamrars behandling av dokument från EU:s institutioner, t.ex. i samband med granskningsutlåtanden.

Liksom utskottet framfört tidigare finns det ett uppenbart värde i att dels informera sig om hur andra parlament och kamrar avser att agera i ett givet ärende, dels sprida information om vad utskottet och riksdagen landat i för bedömning. Av denna anledning kan en kontakt med riksdagens representant vid EU:s institutioner vara användbar. Denna kontakt kan dock försvåras till följd av tidsbrist. Som utskottet tidigare framfört är en kontakt med riksdagens representant, och i förlängningen andra parlament och kamrar, relevant i de fall utkastet till lagstiftningsförslag på något sätt är komplicerat i förhållande till subsidiaritetsprincipen. Vid prövningen av förslag som är okomplicerade utifrån sin förenlighet med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna finns det sällan någon anledning att initiera en sådan kontakt. I sammanhanget bör det tilläggas att utskottet framför allt får information om hur andra länder ställer sig till olika förslag genom sin kontakt med regeringen. Detta gäller inte minst förslag som härrör sig till skogliga frågor där Sverige och andra skogsrika länder ofta har ett nära utbyte och ibland även samarbete i frågor som rör regleringen på EU-nivå.

Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Utskottet vill även detta år lyfta fram en iakttagelse av mer allmän karaktär. Utskottet noterar att kommissionen under 2022 började arbeta i linje med de nya åtagandena som kommissionen antagit 2021 inom ramen för bättre lagstiftning (COM(2021) 219 final). Åtagandena inkluderar bättre analys av och kommunikation om hur subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

beaktas i de lagstiftningsinitiativ som kommissionen lägger fram, bl.a. genom att kommissionen tydligare motiverar varför åtgärder på EU-nivå är nödvändiga, och att kommissionen särskilt utvecklar skälen i de fall den föreslagna åtgärden är politiskt känslig eller kontroversiell.

Utskottet ser givetvis positivt på att kommissionen ökar sina ansträngningar för att – i linje med vad fördragen föreskriver – ge skäl för den rättsliga utvecklingen på EU-nivå. Utskottet avser att följa kommissionens ansträngningar i denna del, och bedömer att konstitutionsutskottets årliga uppföljning är av stort värde även i detta avseende.

Stockholm den 7 november 2023

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Emma Nohrén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Nohrén (MP), Kjell-Arne Ottosson (KD), Martin Kinnunen (SD), Anna-Caren Säterberg (S), John Widegren (M), Joakim Järrebring (S), Staffan Eklöf (SD), Helena Storckenfeldt (M), Tomas Kronståhl (S), Mattias Eriksson Falk (SD), Jytte Guteland (S), Marlène Lund Kopparklint (M), Kajsa Fredholm (V), Stina Larsson (C), Beatrice Timgren (SD), Elin Nilsson (L) och Sofia Skönnbrink (S).

BILAGA 6

Avgjorda subsidiaritetsärenden i riksdagen 2022

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
KU	COM(2021) 731	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om transparens och inriktning när det gäller politisk reklam	2022-02-17		
KU	COM(2021) 732	Förslag till rådets direktiv om fastställande av närmare bestämmelser för rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet för unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare (omarbetning)	2022-02-17		
KU	COM(2021) 733	Förslag till rådets direktiv om närmare bestämmelser för rösträtt och valbarhet vid kommunala val för unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare (omarbetning)	2022-02-17		
KU	COM(2021) 734	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om stadgar för och finansiering av europeiska politiska partier och europeiska politiska stiftelser (omarbetning)	2022-02-17		
KU	P9_TA(2022)0129	Förslag till rådets förordning om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet, om upphävande av rådets beslut 76/787/EKSG, EEG, Euratom och den akt om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet som utgör en bilaga till det beslutet	2022-06-16 (utl. 2021/22:KU45)	2022-06-22	Ja
KU	COM(2022) 457	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden (europeisk mediefrihetsakt) och om ändring av direktiv 2010/13/EU	2022-11-17		
FiU	COM(2021) 570	Förslag till rådets beslut om ändring av beslut (EU, Euratom) 2020/2053 om systemet för Europeiska unionens egna medel	2022-02-24 (utl. 2021/22:FiU31)	2022-03-02	Ja

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
FiU	COM(2021) 663	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2013/36/EU vad gäller tillsynsbefogenheter, sanktioner, filialer från tredjeland och risker avseende miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning samt om ändring av direktiv 2014/59/E	2022-01-27		
FiU	COM(2021) 664	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 575/2013 vad gäller krav avseende kreditrisk, kreditvärdighetsjusteringsrisk, operativ risk, marknadsrisk och kapitalgolv	2022-01-27		
FiU	COM(2021) 665	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 575/2013 och direktiv 2014/59/EU vad gäller tillsynsbehandlingen av grupper av globala systemviktiga institut med en resolutionsstrategi med flera ingångspunkter och en metod för den indirekta teckningen av instrument som är kvalificerade för att uppfylla minimikravet för kapitalbas och kvalificerade skulder	2022-01-20		
FiU	COM(2021) 721	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven 2011/61/EU och 2009/65/EG vad gäller delegeringsarrangemang, hantering av likviditetsrisker, tillsynsrapportering, tillhandahållande av förvarings- och depåförvaringstjänster samt låneutgivning från alternativa investeringsfonder	2022-02-24		
FiU	COM(2021) 722	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2015/760 vad gäller omfattningen av godtagbara tillgångar och investeringar, kraven på portföljsammansättning och diversifiering, penninglån och andra fondbestämmelser samt vad gäller kraven avseende auktorisation, investeringsstrategi och driftsvillkor för europeiska långsiktiga investeringsfonder	2022-02-22		
FiU	COM(2021) 723	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en europeisk gemensam kontaktpunkt som ger centraliserad tillgång till offentlig information som rör finansiella tjänster, kapitalmarknader och hållbarhet	2022-02-17		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
FiU	COM(2021) 724	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av vissa direktiv vad gäller inrättandet av den europeiska gemensamma kontaktpunkten och denna kontaktpunkts funktionssätt	2022-02-17		
FiU	COM(2021) 725	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av vissa förordningar vad gäller inrättandet av den europeiska gemensamma kontaktpunkten och denna kontaktpunkts funktionssätt	2022-02-17		
FiU	COM(2021) 726	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2014/65/EU om marknader för finansiella instrument	2022-02-22		
FiU	COM(2021) 727	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 600/2014 vad gäller att öka transparensen för marknadsdata, undanröja hinder för framkomsten av konsoliderad handelsinformation, optimera handelsskyldigheterna och förbjuda mottagande av betalningar för vidarebefordran av kundorder	2022-02-22		
FiU	COM(2021) 776	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 549/2013 och om upphävande av elva rättsakter på området nationalräkenskaper	2022-03-17		
FiU	COM(2022) 120	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 909/2014 vad gäller avvecklingsdisciplin, gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster, tillsynssamarbete, tillhandahållande av anknutna banktjänster och krav på värdepapperscentraler från tredjeland	2022-05-05		
FiU	COM(2022) 231	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordning (EU) 2021/1060, förordning (EU) 2021/2115, direktiv 2003/87/EG och beslut (EU) 2015/1814	2022-06-16		
FiU	COM(2022) 329	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 691/2011 vad gäller införandet av nya moduler för miljöräkenskaper	2022-09-13		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
FiU	COM(2022) 546	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EU) nr 260/2012 och (EU) 2021/1230 vad gäller expressbetalningar i euro	2022-12-15		
SkU	COM(2021) 565	Förslag till rådets direktiv om fastställande av regler för att förhindra missbruk av företag utan substans för skatteändamål och om ändring av direktiv 2011/16/EU	2022-03-17 (utl. 2021/22:SkU32)	2022-03-30	Ja
SkU	COM(2021) 817	Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2008/118/EG och direktiv (EU) 2020/262 (omarbetning) vad gäller skattefria butiker i tunneln under Engelska kanalens franska terminal	2022-01-27		
SkU	COM(2021) 823	Förslag till rådets direktiv om säkerställande av en global minimiskattenivå för multinationella företagsgrupper i unionen	2022-03-17 (utl. 2021/22:SkU12)	2022-03-30	Ja
SkU	COM(2022) 39	Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2006/112/EG vad avser förlängningen av tillämpningsperioden för det frivilliga förfarandet för omvänd betalningsskyldighet på leveranser av vissa varor och tillhandahållande av tjänster som är känsliga för bedrägerier och mekanismen för snabba insatser mot mervärdesskattebedrägeri	2022-03-24		
SkU	COM(2022) 216	Förslag till rådets direktiv om fastställande av regler om ett avdrag i syfte att minska skattefordelen för finansiering med lån jämfört med finansiering med eget kapital och om begränsning av ränteavdragen i samband med bolagsbeskattning	2022-06-16 (utl. 2021/22:SkU34)	2022-06-22	Ja
SkU	COM(2022) 539	Förslag till rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 389/2012 vad gäller utbyte av information i de elektroniska registren över ekonomiska aktörer som flyttar punktskattepliktiga varor mellan medlemsstater för kommersiella ändamål	2022-11-24		
JuU	COM(2021) 753	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om åtgärder mot transportföretag som underlättar eller ägnar sig åt människohandel eller smuggling av migranter i samband med olaglig inresa till Europeiska unionens territorium	2022-02-03 (utl. 2021/22:JuU50)	2022-02-17	Ja

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
JuU	COM(2021) 756	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en samarbetsplattform för gemensamma utredningsgrupper och om ändring av förordning (EU) 2018/1726	2022-02-03		
JuU	COM(2021) 757	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1727 och rådets beslut 2005/671/RIF vad gäller digitalt informationsutbyte i terrorismärenden	2022-02-03		
JuU	COM(2021) 759	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande civilrättsliga, handelsrättsliga och straffrättsliga frågor och ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete	2022-02-03		
JuU	COM(2021) 760	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 2003/8/EG, rådets rambeslut 2002/465/RIF, 2002/584/RIF, 2003/577/RIF, 2005/214/RIF, 2006/783/RIF, 2008/909/RIF, 2008/947/RIF, 2009/829/RIF och 2009/948/RIF och Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/41/EU vad gäller digitalisering av rättsligt samarbete	2022-02-03		
JuU	COM(2021) 767	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF för att anpassa det till unionens regler om skydd av personuppgifter	2022-02-17		
JuU	COM(2021) 780	Förslag till rådets rekommendation om operativt polissamarbete	2022-02-03		
JuU	COM(2021) 782	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om informationsutbyte mellan medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter och om upphävande av rådets rambeslut 2006/960/RIF	2022-02-17		
JuU	COM(2021) 784	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om automatiskt utbyte av uppgifter för polissamarbete ("Prüm II") och om ändring av rådets beslut 2008/615/RIF och 2008/616/RIF samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2018/1726, 2019/817 och 2019/818	2022-02-17		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
JuU	COM(2021) 851	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser och om upphävande av direktiv 2008/99/EG	2022-03-17 (utl. 2021/22:JuU48)	2022-03-23	Ja
JuU	COM(2021) 891	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2016/399 om en unionskodex om gränspassage för personer	2022-03-17		
JuU	COM(2022) 105	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer	2022-04-21		
JuU	COM(2022) 177	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten mot uppenbart ogrundade rättsprocesser och rättegångsmissbruk (strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt)	2022-06-02		
JuU	COM(2022) 187	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1727 vad gäller insamling, bevarande och analys av bevis rörande folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser vid Eurojust	2022-06-02		
JuU	COM(2022) 209	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av regler för att förebygga och bekämpa sexuella övergrepp mot barn	2022-10-06		
JuU	COM(2022) 245	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om återvinning och förverkande av tillgångar	2022-10-07		
JuU	COM(2022) 480	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om import-, export- och transiteringsåtgärder för skjutvapen, väsentliga delar till skjutvapen och ammunition, om genomförande av artikel 10 i FN:s protokoll om olaglig tillverkning av och handel med eldvapen, delar till eldvapen och ammunition, bifogat till Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (FN:s protokoll om skjutvapen) (omarbetning)	2022-12-08		
CU	COM(2021) 802	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om byggnaders energiprestanda (omarbetning)	2022-03-17 (utl. 2021/22:CU34)	2022-03-30	Nej

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
CU	COM(2022) 143	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven 2005/29/EG och 2011/83/EU vad gäller mer konsumentmakt i den gröna omställningen genom bättre skydd mot otillbörliga affärsmetoder och bättre information	2022-05-05		
CU	COM(2022) 144	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter, om ändring av förordning (EU) 2019/1020 och om upphävande av förordning (EU) 305/2011	2022-05-31		
CU	COM(2022) 204	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2011/83/EU om avtal om finansiella tjänster som ingåtts på distans samt om upphävande av direktiv 2002/65/EG	2022-06-09		
CU	COM(2022) 495	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister	2022-11-10		
CU	COM(2022) 496	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv Om anpassning av reglerna om utomobligatoriskt skadeståndsansvar vad gäller artificiell intelligens (direktivet om skadeståndsansvar gällande AI)	2022-11-10		
UU	COM(2022) 4	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om makroekonomiskt stöd till Republiken Moldavien	2022-02-07		
UU	COM(2022) 37	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om makroekonomiskt stöd till Ukraina	2022-02-17		
UU	COM(2022) 89	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om regler för utövandet av unionens rättigheter vid genomförandet och efterlevnaden av avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen och av handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan	2022-03-29		
UU	COM(2022) 450	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om exceptionellt makroekonomiskt stöd till Ukraina	2022-09-05		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
UU	COM(2022) 557	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om exceptionellt makroekonomiskt stöd till Ukraina, förstärkning av den gemensamma avsättningsfonden genom garantier från medlemsstaterna och särskilda avsättningar för vissa finansiella skulder med anknytning till Ukraina som garanteras enligt beslut nr 466/2014/EU och om ändring av beslut (EU) 2022/1201	2022-09-26		
UU	COM(2022) 597	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett instrument för stöd till Ukraina under 2023 (makroekonomiskt stöd+)	2022-11-24		
FöU	COM(2022) 349	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av instrumentet för förstärkning av den europeiska försvarsindustrin genom gemensam upphandling	2022-10-06 (utl. 2022/23:FöU2)	2022-10-12	Ja
SfU	COM(2021) 890	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om hantering av instrumentaliseringssituationer på migrations- och asylområdet	2022-02-22		
SfU	COM(2022) 112	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 514/2014 om allmänna bestämmelser för asyl-, migrations- och integrationsfonden och om ett instrument för ekonomiskt stöd till polissamarbete, förebyggande och bekämpande av brottslighet samt krishantering, om ändring av förordning (EU) nr 516/2014 om inrättande av asyl-, migrations- och integrationsfonden och om ändring av förordning (EU) 2021/1147 om inrättande av Asyl-, migrations- och integrationsfonden	2022-03-31		
SfU	COM(2022) 189	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2018/1806 om fastställande av förteckningen över tredjeländer vars medborgare är skyldiga att inneha visering när de passerar de yttre gränserna och av förteckningen över de tredjeländer vars medborgare är undantagna från detta krav (Kuwait, Qatar)	2022-06-14		
SfU	COM(2022) 650	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning (omarbetning)	2022-06-28		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
SfU	COM(2022) 655	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ett enda ansökningsförfarande för ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium och om en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredjeland som vistas lagligen i en medlemsstat (omarbetning)	2022-06-28		
SfU	COM(2022) 658	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 767/2008, (EG) nr 810/2009 och (EU) 2017/2226, rådets förordningar (EG) nr 1683/95, (EG) nr 333/2002, (EG) nr 693/2003 och (EG) nr 694/2003 och konventionen om tillämpning av Schengenavtalet vad gäller digitaliseringen av viseringsförfarandet	2022-05-31		
SfU	COM(2022) 662	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om icke-erkännande av ryska resehandlingar som utfärdats i ockuperade utländska regioner	2022-10-25		
SoU	COM(2021) 997	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven 2001/83/EG och 2001/20/EG vad gäller undantag från vissa skyldigheter avseende vissa humanläkemedel som tillhandahålls i Förenade kungariket med avseende på Nordirland samt i Cypern, Irland och Malta	2022-02-15		
SoU	COM(2021) 998	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 536/2014 vad gäller undantag från vissa skyldigheter avseende prövningsläkemedel som tillhandahålls i Förenade kungariket med avseende på Nordirland samt i Cypern, Irland och Malta	2022-02-15		
SoU	COM(2022) 18	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska unionens narkotikabyrå	2022-03-31		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
SoU	COM(2022) 50	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2021/953 om en ram för utfärdande, kontroll och godtagande av interoperabla intyg om vaccination mot, testning för och tillfrisknande från covid-19 (EU:s digitala covidintyg) för att underlätta fri rörlighet under covid-19-pandemin	2022-03-17		
SoU	COM(2022) 55	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2021/954 om en ram för utfärdande, kontroll och godtagande av interoperabla intyg om vaccination mot, testning för och tillfrisknande från covid-19 (EU:s digitala covidintyg) vad gäller tredjelandsmedborgare som lagligen vistas eller är bosatta på medlemsstaternas territorier under covid-19-pandemin	2022-03-17		
SoU	COM(2022) 76	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av övergångsbestämmelser för förpackning och märkning av veterinärmedicinska läkemedel som godkänts i enlighet med direktiv 2001/82/EG och förordning (EG) nr 726/2004	2022-04-05		
SoU	COM(2022) 197	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ett europeiskt hälsodataområde	2022-06-09		
SoU	COM(2022) 338	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om kvalitets- och säkerhetsstandarder för ämnen av mänskligt ursprung avsedda för användning på människor och om upphävande av direktiven 2002/98/EG och 2004/23/EG	2022-10-11		
UbU	COM(2022) 526	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ett Europaår för kompetens 2023	2022-11-10		
TU	COM(2021) 812	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om unionens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet, om ändring av förordning (EU) 2021/1153 och förordning (EU) nr 913/2010 och om upphävande av förordning (EU) nr 1315/2013	2022-03-15		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
TU	COM(2021) 813	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2010/40/EU om ett ramverk för införande av intelligenta transportsystem på vägtransportområdet och för gränssnitt mot andra transportslag	2022-02-15		
TU	COM(2021) 832	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2020/1429 vad gäller varaktighet för referensperioden för tillämpningen av tillfälliga åtgärder avseende uttag av avgifter för utnyttjande av järnvägsinfrastruktur	2022-02-15		
TU	COM(2022) 53	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2003/25/EG vad gäller införandet av förbättrade stabilitetskrav och anpassningen av direktivet till de stabilitetskrav som fastställts av Internationella sjöfartsorganisationen	2022-04-07		
TU	COM(2022) 57	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av unionens program för säker konnektivitet för perioden 2023–2027	2022-03-29		
TU	COM(2022) 68	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om harmoniserade regler för skälig åtkomst till och användning av data (dataakten)	2022-04-21		
TU	COM(2022) 313	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om särskilda och tillfälliga åtgärder, med anledning av Rysslands invasion av Ukraina, med avseende på förarhandlingar som utfärdats av Ukraina i enlighet med landets lagstiftning	2022-06-29		
TU	COM(2022) 334	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EEG) nr 95/93 vad gäller tillfälliga lättnader från reglerna om utnyttjande av ankomst- och avgångstider vid gemenskapens flygplatser på grund av covid-19-pandemin	2022-09-05		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
TU	COM(2022) 381	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1108/70 om införande av ett redovisningssystem för infrastrukturkostnader för transporter på jämväg, väg och inre vattenvägar, och av kommissionens förordning (EG) nr 851/2006 om vilka uppgifter som skall tas upp under de olika rubrikerna i blanketterna för redovisning i bilaga I till rådets förordning (EEG) nr 1108/70	2022-10-11		
TU	COM(2022) 454	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om övergripande cybersäkerhetskrav för produkter med digitala element och om ändring av förordning (EU) 2019/1020	2022-11-10		
TU	COM(2022) 465	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om upphävande av rådets direktiv 89/629/EEG	2022-10-11		
MJU	COM(2021) 706	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om utsläppande på unionens marknad och export från unionen av vissa råvaror och produkter som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse och om upphävande av förordning (EU) nr 995/2010	2022-02-24 (utl. 2021/22:MJU19)	2022-03-02	Ja
MJU	COM(2022) 113	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2016/1628 vad gäller förlängning av kommissionens befogenhet att anta delegerade akter	2022-03-31		
MJU	COM(2022) 134	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska unionens geografiska beteckningar för vin, spritdrycker och jordbruksprodukter samt kvalitetsordningar för jordbruksprodukter, om ändring av förordningarna (EU) nr 1308/2013, (EU) 2017/1001 och (EU) 2019/787 samt om upphävande av förordning (EU) nr 1151/2012	2022-09-05		
MJU	COM(2022) 150	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fluorerade växthusgaser, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om upphävande av förordning (EU) nr 517/2014	2022-05-17		
MJU	COM(2022) 151	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ämnen som bryter ned ozonskiktet och om upphävande av förordning (EG) nr 1005/2009	2022-05-17		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
MJU	COM(2022) 156	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar) och rådets direktiv 1999/31/EG av den 26 april 1999 om deponering av avfall	2022-06-02		
MJU	COM(2022) 157	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om rapportering av miljöuppgifter från industrianläggningar och inrättande av en portal för industriutsläpp	2022-06-02		
MJU	COM(2022) 179	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring och rättelse av förordning (EU) nr 508/2014 vad gäller särskilda åtgärder för att mildra konsekvenserna för fiskeverksamheten av Rysslands militära aggression mot Ukraina och för att begränsa effekterna på leveranskedjan för fiskeri- och vattenbruksprodukter av de marknadsstörningar som orsakas av den militära aggressionen	2022-05-17		
MJU	COM(2022) 242	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1305/2013 vad gäller en särskild åtgärd för att ge exceptionellt tillfälligt stöd inom ramen för Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) för att hantera effekterna av Rysslands invasion av Ukraina	2022-06-02		
MJU	COM(2022) 296	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1217/2009 vad gäller omvandling av informationssystemet för jordbruksföretagens redovisningsuppgifter till ett informationssystem för jordbruksföretagens hållbarhet	2022-08-18		
MJU	COM(2022) 304	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om restaurering av natur	2022-08-18 (utl. 2021/22:MJU32)	2022-09-21	Ja
MJU	COM(2022) 305	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel och om ändring av förordning (EU) 2021/2115	2022-08-18 (utl. 2021/22:MJU33)	2022-09-21	Ja

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
NU	COM(2021) 803	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om gemensamma regler för de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas	2022-03-03		
NU	COM(2021) 804	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om de inre marknaderna för förnybara gaser och naturgaser och för vätgas (omarbetning)	2022-03-03		
NU	COM(2021) 805	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om minskade metanutsläpp inom energisektorn och om ändring av förordning (EU) 2019/942	2022-03-03		
NU	COM(2022) 32	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1025/2012 vad gäller de europeiska standardiseringsorganisationernas beslut om europeiska standarder och europeiska standardiseringsprodukter	2022-03-17		
NU	COM(2022) 46	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en ram med åtgärder för att stärka Europas halvledarekosystem (förordning om halvledare)	2022-03-17		
NU	COM(2022) 71	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937	2022-05-12 (utl. 2021/22:NU28)	2022-05-19	Ja
NU	COM(2022) 109	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 och förordning (EU) nr 223/2014 vad gäller sammanhållningspolitiska insatser för flyktingar i Europa	2022-03-17		
NU	COM(2022) 135	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten	2022-04-07		
NU	COM(2022) 142	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för hållbara produkter och om upphävande av direktiv 2009/125/EG	2022-05-31		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
NU	COM(2022) 145	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 och förordning (EU) nr 223/2014 vad gäller ökad förfinansiering med React-EU-medel	2022-03-31		
NU	COM(2022) 162	Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 och förordning (EU) nr 223/2014 vad gäller ökad förfinansiering med React-EU-medel	2022-04-07		
NU	COM(2022) 174	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om skydd av geografiska beteckningar för hantverks- och industriprodukter och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2017/1001 och (EU) 2019/1753 och rådets beslut (EU) 2019/1754	2022-05-31		
NU	COM(2022) 222	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv (EU) 2018/2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda och direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet	2022-06-16 (utl. 2021/22:NU29)	2022-06-21	Nej
NU	COM(2022) 325	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 och förordning (EU) 2021/1060 vad gäller ytterligare flexibilitet för att hantera konsekvenserna av Ryska federationens militära angrepp. Fast (flexibelt stöd till territorier) – Care	2022-09-05		
NU	COM(2022) 362	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av särskilda bestämmelser för samarbetsprogrammen 2014–2020 som får stöd från det europeiska grannskapsinstrumentet och inom målet Europeiskt territoriellt samarbete, efter avbrott i programmets genomförande	2022-09-07		
NU	COM(2022) 453	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om förbud mot produkter som tillverkats genom tvångsarbete på unionens marknad	2022-11-15		
NU	COM(2022) 459	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett krisinstrument för den inre marknaden och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 2679/98	2022-12-15 (utl. 2022/23:NU10)	2022-12-21	Ja

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
NU	COM(2022) 461	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EU) 2016/424, (EU) 2016/425, (EU) 2016/426, (EU) 2019/1009 och (EU) nr 305/2011 vad gäller krisförfaranden för bedömning av överensstämmelse, antagande av gemensamma specifikationer och marknadskontroll till följd av en krissituation på den inre marknaden	2022-12-08		
NU	COM(2022) 462	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven 2000/14/EG, 2006/42/EG, 2010/35/EU, 2013/29/EU, 2014/28/EU, 2014/29/EU, 2014/30/EU, 2014/31/EU, 2014/32/EU, 2014/33/EU, 2014/34/EU, 2014/35/EU, 2014/53/EU och 2014/68/EU vad gäller krisförfaranden för bedömning av överensstämmelse, antagande av gemensamma specifikationer och marknadskontroll till följd av en krissituation på den inre marknaden	2022-12-08		
NU	COM(2022) 571	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om datainsamling och datadelning avseende korttidsuthyrning av boende och om ändring av förordning (EU) 2018/1724	2022-12-15		
AU	COM(2021) 762	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om bättre arbetsvillkor för plattformarbete	2022-02-22 (utl. 2021/22:AU16)	2022-03-02	Ja
AU	COM(2022) 489	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2009/148/EG om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för asbest i arbetet	2022-11-08		

BILAGA 7

Avgjorda subsidiaritetsärenden under 2022 – per politikområde

Utskott	Dokument	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
KU	COM(2021) 731	Art. 16, 114	Skydd för personuppgifter, tillnärmning av lagstiftning	2022-02-17		
	COM(2021) 732	Art. 22	Unionsmedborgarskap (rösträtt)	2022-02-17		
	COM(2021) 733	Art. 22	Unionsmedborgarskap (rösträtt)	2022-02-17		
	COM(2021) 734	Art. 224	Institutionella bestämmelser	2022-02-17		
	P9_TA(2022)0129	Art. 223	Ändringar i valrättsakten	2022-06-16 (utl. 2021/22:KU45)	2022-06-22	Ja
FiU	COM(2022) 457	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-11-17		
	COM(2021) 570	Art. 311	Unionens egna medel	2022-02-24 (utl. 2021/22:FiU31)	2022-03-02	Ja
	COM(2021) 663	Art. 53	Etableringsrätt	2022-01-27		
	COM(2021) 664	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-01-27		
	COM(2021) 665	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-01-20		
	COM(2021) 721	Art. 53	Etableringsrätt	2022-02-24		
	COM(2021) 722	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-02-22		
	COM(2021) 723	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-02-17		
	COM(2021) 724	Art. 50, 53, 62, 114	Etableringsrätt, fri rörlighet för tjänster, tillnärmning av lagstiftning	2022-02-17		
	COM(2021) 725	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-02-17		
	COM(2021) 726	Art. 53	Etableringsrätt	2022-02-22		
	COM(2021) 727	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-02-22		
	COM(2021) 776	Art. 338	Statistik	2022-03-17		

Utskott	Dokument	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
SkU	COM(2022) 120	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-05-05		
	COM(2022) 231	Art. 175, 177, 192, 194, 322	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder), miljöpolitik, energipolitik, finansiella regler	2022-06-16		
	COM(2022) 329	Art. 338	Statistik	2022-09-13		
	COM(2022) 546	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-12-15		
	COM(2021) 565	Art. 115	Tillnärmning av lagstiftning	2022-03-17 (utl. 2021/22:SkU32)	2022-03-30	Ja
	COM(2021) 817	Art. 113	Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	2022-01-27		
	COM(2021) 823	Art. 115	Tillnärmning av lagstiftning	2022-03-17 (utl. 2021/22:SkU12)	2022-03-30	Ja
	COM(2022) 39	Art. 113	Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	2022-03-24		
	COM(2022) 216	Art. 115	Tillnärmning av lagstiftning	2022-06-16 (utl. 2021/22:SkU34)	2022-06-22	Ja
	COM(2022) 539	Art. 113	Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	2022-11-24		
JuU	COM(2021) 753	Art. 91, 100	Transportpolitik	2022-02-03 (utl. 2021/22:JuU50)	2022-02-17	Ja
	COM(2021) 756	Art. 82	Straffrättsligt samarbete	2022-02-03		
	COM(2021) 757	Art. 85	Straffrättsligt samarbete	2022-02-03		
	COM(2021) 759	Art. 81, 82	Civilrättsligt samarbete, straffrättsligt samarbete	2022-02-03		

Utskott	Dokument	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
	COM(2021) 760	Art. 81, 82	Civilrättsligt samarbete, straffrättsligt samarbete	2022-02-03		
	COM(2021) 767	Art. 16	Skydd för personuppgifter	2022-02-17		
	COM(2021) 780	Art. 87, 89	Polissamarbete	2022-02-03		
	COM(2021) 782	Art. 87	Polissamarbete	2022-02-17		
	COM(2021) 784	Art. 16, 87, 88	Skydd av personuppgifter, polissamarbete	2022-02-17		
	COM(2021) 851	Art. 83	Straffrättsligt samarbete	2022-03-17 (utl. 2021/22:JuU48)	2022-03-23	Ja
	COM(2021) 891	Art. 77, 79	Gränskontroll, invandringspolitik	2022-03-17		
	COM(2022) 105	Art. 82, 83	Straffrättsligt samarbete	2022-04-21		
	COM(2022) 177	Art. 81	Civilrättsligt samarbete	2022-06-02		
	COM(2022) 187	Art. 85	Straffrättsligt samarbete	2022-06-02		
	COM(2022) 209	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-10-06		
	COM(2022) 245	Art. 82, 83, 87	Straffrättsligt samarbete, polissamarbete	2022-10-07		
	COM(2022) 480	Art. 33, 207	Tullsamarbete, gemensam handelspolitik	2022-12-08		
CU	COM(2021) 802	Art. 194	Energipolitik	2022-03-17 (utl. 2021/22:CU34)	2022-03-30	Nej
	COM(2022) 143	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-05-05		
	COM(2022) 144	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-05-31		
	COM(2022) 204	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-06-09		
	COM(2022) 495	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-11-10		
	COM(2022) 496	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-11-10		
UU	COM(2022) 4	Art. 212	Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	2022-02-03		

Utskott	Dokument	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
	COM(2022) 37	Art. 212	Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	2022-02-17		
	COM(2022) 89	Art. 43, 91, 100, 173, 182, 188, 189, 207	Jordbruk och fiskeri, transportpolitik, industripolitik, forskning och teknisk utveckling, rymdpolitik, gemensam handelspolitik	2022-03-29		
	COM(2022) 450	Art. 212	Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	2022-09-05		
	COM(2022) 557	Art. 212	Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	2022-09-26		
	COM(2022) 597	Art. 212	Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	2022-11-24		
FöU	COM(2022) 349	Art. 173	Industripolitik	2022-10-06 (utl. 2022/23:FöU2)	2022-10-12	Ja
SfU	COM(2021) 890	Art. 78, 79	Asylpolitik, invandringspolitik	2022-02-22		
	COM(2022) 112	Art. 78, 79, 82, 84, 87	Asylpolitik, invandringspolitik, straffrättsligt samarbete, polissamarbete	2022-03-31		
	COM(2022) 189	Art. 77	Gränskontroll	2022-06-14		
	COM(2022) 650	Art. 79	Invandringspolitik	2022-06-28		
	COM(2022) 655	Art. 79	Invandringspolitik	2022-06-28		
	COM(2022) 658	Art. 77, 79	Gränskontroll, invandringspolitik	2022-05-31		

Utskott	Dokument	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
SoU	COM(2022) 662	Art. 77	Gränskontroll	2022-10-25		
	COM(2021) 997	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-02-15		
	COM(2021) 998	Art. 114, 168	Tillnärmning av lagstiftning, folkhälsa	2022-02-15		
	COM(2022) 18	Art. 168	Folkhälsa	2022-03-31		
	COM(2022) 50	Art. 21	Unionsmedborgarskap (fri rörlighet)	2022-03-17		
	COM(2022) 55	Art. 77	Gränskontroll	2022-03-17		
	COM(2022) 76	Art. 114, 168	Tillnärmning av lagstiftning, folkhälsa	2022-04-05		
UbU	COM(2022) 197	Art. 16, 114	Skydd för personuppgifter, tillnärmning av lagstiftning	2022-06-09		
	COM(2022) 338	Art. 168	Folkhälsa	2022-10-11		
	COM(2022) 526	Art. 149	Sysselsättning	2022-11-10		
TU	COM(2021) 812	Art. 172	Transeuropeiska nät	2022-03-15		
	COM(2021) 813	Art. 91	Transportpolitik	2022-02-15		
	COM(2021) 832	Art. 91	Transportpolitik	2022-02-15		
	COM(2022) 53	Art. 100	Transportpolitik	2022-04-07		
	COM(2022) 57	Art. 189	Rymdpolitik	2022-03-29		
	COM(2022) 68	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-04-21		
	COM(2022) 313	Art. 91	Transportpolitik	2022-06-29		
MJU	COM(2022) 334	Art. 100	Transportpolitik	2022-09-05		
	COM(2022) 381	Art. 91	Transportpolitik	2022-10-11		
	COM(2022) 454	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-11-10		
	COM(2022) 465	Art. 100	Transportpolitik	2022-10-11		
	COM(2021) 706	Art. 192	Miljöpolitik	2022-02-24 (utl. 2021/22:MJU19)	2022-03-02	Ja
	COM(2022) 113	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-03-31		

Utskott	Dokument	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
NU	COM(2022) 134	Art. 43, 118	Jordbruk och fiskeri, tillnärmning av lagstiftning (immateriella rättigheter)	2022-09-05		
	COM(2022) 150	Art. 192	Miljöpolitik	2022-05-17		
	COM(2022) 151	Art. 192	Miljöpolitik	2022-05-17		
	COM(2022) 156	Art. 192	Miljöpolitik	2022-06-02		
	COM(2022) 157	Art. 192	Miljöpolitik	2022-06-02		
	COM(2022) 179	Art. 43, 175	Jordbruk och fiskeri, ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	2022-05-17		
	COM(2022) 242	Art. 42, 43	Jordbruk och fiskeri	2022-06-02		
	COM(2022) 296	Art. 43	Jordbruk och fiskeri	2022-08-18		
	COM(2022) 304	Art. 192	Miljöpolitik	2022-08-18 (utl. 2021/22:MJU32)	2022-09-21	Ja
	COM(2022) 305	Art. 192	Miljöpolitik	2022-08-18 (utl. 2021/22:MJU33)	2022-09-21	Ja
	COM(2021) 803	Art. 194	Energipolitik	2022-03-03		
	COM(2021) 804	Art. 194	Energipolitik	2022-03-03		
	COM(2021) 805	Art. 194	Energipolitik	2022-03-03		
	COM(2022) 32	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-03-17		
	COM(2022) 46	Art. 173, 182, 183, 114	Industripolitik, forskning och teknisk utveckling, tillnärmning av lagstiftning	2022-03-17		
	COM(2022) 71	Art. 50, 114	Etableringsrätt, tillnärmning av lagstiftning	2022-05-12 (utl. 2021/22:NU28)	2022-05-19	Ja
	COM(2022) 109	Art. 175, 177	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	2022-03-17		

Utskott	Dokument	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
	COM(2022) 135	Art. 194	Energipolitik	2022-04-07		
	COM(2022) 142	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-05-31		
	COM(2022) 145	Art. 175, 177	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	2022-03-31		
	COM(2022) 162	Art. 175, 177	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	2022-04-07		
	COM(2022) 174	Art. 118, 207	Tillnärmning av lagstiftning (immateriella rättigheter, gemensam handelspolitik	2022-05-31		
	COM(2022) 222	Art. 192, 194	Miljöpolitik, energipolitik	2022-06-16 (utl. 2021/22:NU29)	2022-06-21	Nej
	COM(2022) 325	Art. 177	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	2022-09-05		
	COM(2022) 362	Art. 178, 209, 212	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder), utvecklingssamarbete, ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	2022-09-07		
	COM(2022) 453	Art. 114, 207	Tillnärmning av lagstiftning, gemensam handelspolitik	2022-11-15		
	COM(2022) 459	Art. 21, 45, 114	Unionsmedborgarskap (fri rörlighet), fri rörlighet för arbetstagare, tillnärmning av lagstiftning	2022-12-15 (utl. 2022/23:NU10)	2022-12-21	Ja
	COM(2022) 461	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-12-08		

Utskott	Dokument	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
AU	COM(2022) 462	Art. 91, 114	Transportpolitik, tillnärmning av lagstiftning	2022-12-08		
	COM(2022) 571	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2022-12-15		
	COM(2021) 762	Art. 16, 153	Skydd för personuppgifter, socialpolitik	2022-02-22 (utl. 2021/22:AU16)	2022-03-02	Ja
	COM(2022) 489	Art. 153	Socialpolitik	2022-11-08		

BILAGA 8

Antalet utkast till lagstiftningsakter 2010–2022 – per politikområde

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*													
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt
Offentlighet	Art. 15	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Skydd för personuppgifter	Art. 16	0	0	2	0	0	0	0	2	7	0	1	4	5	21
Bekämpning av diskriminering	Art. 19	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Unionsmedborgarskap (fri rörlighet för unionsmedborgare)	Art. 21	0	1	1	1	0	0	0	1	2	0	0	1	2	9
Unionsmedborgarskap (rösträtt)	Art. 22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
Unionsmedborgarskap (konsulärt skydd)	Art. 23	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Medborgarinitiativ	Art. 24	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Tullsamarbete	Art. 33	0	1	0	1	2	0	0	2	5	0	0	1	1	13
Jordbruk och fiskeri	Art. 42, 43	13	25	12	17	7	2	2	4	9	4	6	3	5	109
Fri rörlighet för arbetstagare	Art. 45, 46	1	1	1	1	1	0	0	1	2	0	1	0	1	10
Fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet)	Art. 48	0	1	0	0	0	0	0	2	1	1	0	0	0	5
Etableringsrätt	Art. 49, 50, 52, 53, 55	3	7	12	4	3	0	5	7	11	0	1	4	5	62
Fri rörlighet för tjänster	Art. 56, 62	0	2	7	3	1	0	2	5	4	0	0	1	1	26
Kapital och betalningar	Art. 64	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
Ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden	Art. 67	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Utvärdering av EU:s politik (frihet, säkerhet och rättvisa)	Art. 70	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*													
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt
Administrativt samarbete (inom området för frihet, säkerhet och rättvisa)	Art. 74	3	0	0	2	0	0	0	1	5	0	0	1	0	12
Gränskontroll	Art. 77	6	5	4	5	4	1	5	4	6	1	1	1	5	48
Asylpolitik	Art. 78	2	0	3	0	2	2	7	1	6	0	5	1	2	31
Invandringspolitik	Art. 79	3	0	3	1	1	0	6	3	9	0	5	1	6	38
Civilrättsligt samarbete	Art. 81	1	5	1	4	0	0	3	1	4	0	0	1	3	23
Straffrättsligt samarbete	Art. 82–86	9	4	4	4	3	2	2	6	5	1	1	2	9	52
Polissamarbete	Art. 87–89	1	1	2	1	3	2	2	3	5	1	2	4	5	32
Transportpolitik	Art. 91, 100	3	4	9	22	1	0	6	14	11	5	14	8	10	107
Konkurrensregler	Art. 103	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	3
Statligt stöd	Art. 109	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	Art. 113	1	3	2	3	0	0	3	8	10	4	6	4	3	47
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	15	27	32	34	18	4	27	24	40	1	12	31	33	298
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 115	0	3	0	0	1	2	7	1	1	0	2	0	3	20
Tillnärmning av lagstiftning (immateriella rättigheter)	Art. 118	1	4	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	2	10
Ekonomisk och monetär politik	Art. 121, 126, 127, 133, 136	5	0	3	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	11
Sysselsättning	Art. 149	0	1	0	1	0	0	1	0	1	1	1	0	1	7
Socialpolitik	Art. 153, 157	1	2	2	4	1	0	3	3	3	0	3	1	2	25
Europeiska socialfonden	Art. 164	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	0	5
Utbildning m.m.	Art. 165, 166	0	0	2	0	0	0	2	1	2	1	0	1	0	9
Kulturpolitik	Art. 167	1	0	2	0	0	0	2	1	2	0	1	0	0	9
Folkhälsa	Art. 168	0	2	10	8	3	0	1	1	5	0	3	5	4	42
Konsumentskydd	Art. 169	0	1	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	4

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*													
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt
Transeuropeiska nät	Art. 170–172	1	4	2	5	1	1	2	1	5	0	1	1	1	25
Industripolitik	Art. 173	1	4	3	1	1	1	1	1	9	2	3	0	3	30
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175, 177, 178	2	12	1	6	0	2	3	2	14	4	19	1	7	73
Forskning och teknisk utveckling	Art. 182, 183, 185, 188	1	2	2	5	0	1	2	0	5	0	2	1	2	23
Rymdpolitik	Art. 189	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0	2	5
Miljöpolitik	Art. 192	1	5	16	10	4	1	6	7	12	1	4	12	9	88
Energipolitik	Art. 194	2	3	2	3	0	1	2	10	5	0	0	3	7	38
Turism	Art. 195	1	0	2	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	5
Civilskydd	Art. 196	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	4
Administrativt samarbete	Art. 197	0	0	1	0	0	0	1	0	3	0	1	0	0	6
Associering av utomeuropeiska länder och territorier	Art. 203	1	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	4
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	1	1	3	0	0	2	1	5	0	0	2	4	19
Utvecklingssamarbete	Art. 209, 210	1	1	7	1	0	0	4	0	2	0	2	0	1	19
Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	Art. 212	1	4	7	2	1	1	6	2	4	1	4	0	6	39
Humanitärt bistånd	Art. 214	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0	5
Ändringar i valrättsakten	Art. 223	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2
Institutionella bestämmelser	Art. 224	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	4
Europeiska unionens domstol (stadga)	Art. 256, 281	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Unionens egna medel	Art. 311	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	1	4
Finansiella regler	Art. 322	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	6	1	1	10

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*													
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt
Bekämpning av bedrägeri	Art. 325	0	1	2	0	2	0	1	0	3	0	0	0	0	9
Inhämtande av information	Art. 337	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
Statistik	Art. 338	5	2	4	11	1	2	2	5	2	0	0	3	2	39
Särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena	Art. 349	0	4	0	1	7	0	0	1	6	2	7	1	0	29
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	2	1	5	2	1	0	1	0	2	2	2	0	0	18

* Eftersom vissa av utkasten berör flera politikområden, dvs. kommissionen har angett mer än en rättslig grund för ett utkast, är summan av antalet utkast till lagstiftningsakter i många fall större än antalet prövade utkast.

BILAGA 9

Antalet motiverade yttranden under 2010–2022 – per politikområde

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal motiverade yttranden per utskott*															
		KU	FiU	SkU	JuU	CU	UU	FöU	SfU	SoU	KrU	UbU	TU	MJU	NU	AU	Totalt
Skydd för personuppgifter	Art. 16	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4
Unionsmedborgarskap (fri rörlighet)	Art. 21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Tullsamarbete	Art. 33	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3
Jordbruk och fiskeri	Art. 42, 43	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	1	7
Fri rörlighet för arbetstagare	Art. 45, 46	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	3
Fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet)	Art. 48	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Etableringsrätt	Art. 49, 50, 52, 53, 55	1	6	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	12
Fri rörlighet för tjänster	Art. 56, 62	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	5
Gränskontroll	Art. 77	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Straffrättsligt samarbete	Art. 82–86	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Transportpolitik	Art. 91, 100	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	5	2	0	1	10
Konkurrensregler	Art. 103	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Statligt stöd	Art. 109	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	Art. 113	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	2	9	0	1	3	0	1	0	2	0	0	3	0	4	0	25
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 115	0	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal motiverade yttranden per utskott*															
		KU	FiU	SkU	JuU	CU	UU	FöU	SfU	SoU	KrU	UbU	TU	MJU	NU	AU	Totalt
Ekonomisk och monetär politik	Art. 121, 126, 127, 133, 136	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Sysselsättning	Art. 149	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Socialpolitik	Art. 153, 157	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	5
Folkhälsa	Art. 168	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Konsumentskydd	Art. 169	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Transeuropeiska nät	Art. 170–172	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	3
Industripolitik	Art. 173	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175, 177, 178	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	3	6
Miljöpolitik	Art. 192	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	7
Energipolitik	Art. 194	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	4
Turism	Art. 195	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Gemensam handelspolitik	Art. 207	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Ändringar i valrättsakten	Art. 223	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Unionens egna medel	Art. 311	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Bekämpning av bedrägeri	Art. 325	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Statistik	Art. 338	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1

* Vissa av utkasten som lett till motiverade yttranden berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet motiverade yttranden i tabellen är större än antalet lämnade motiverade yttranden (jämför tabell 4).